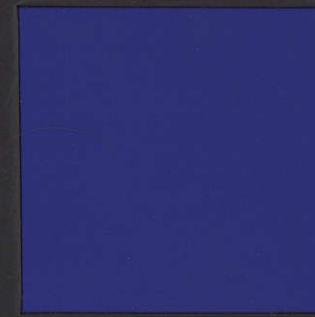
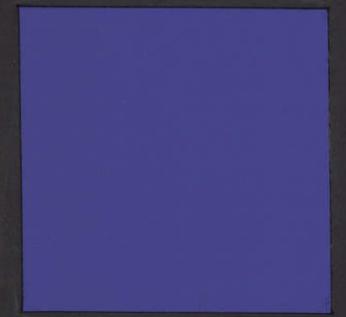
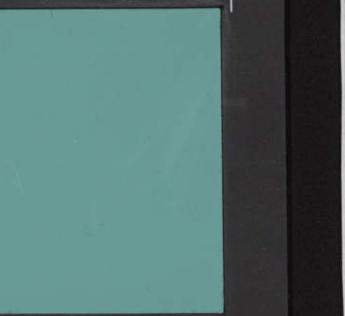
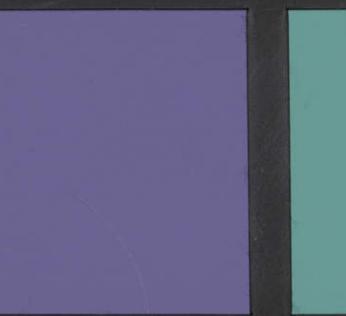

colorchecker CLASSIC

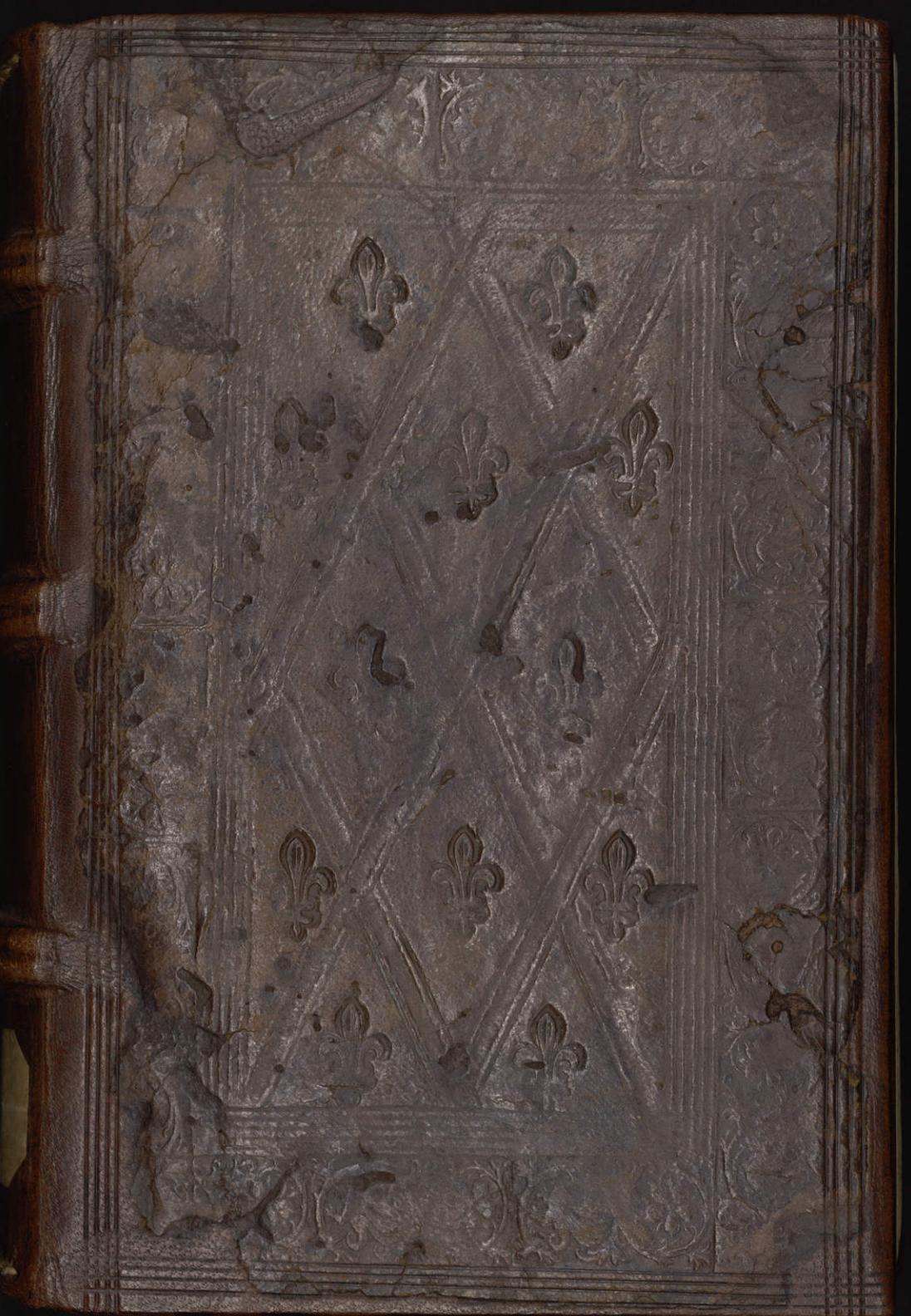
+

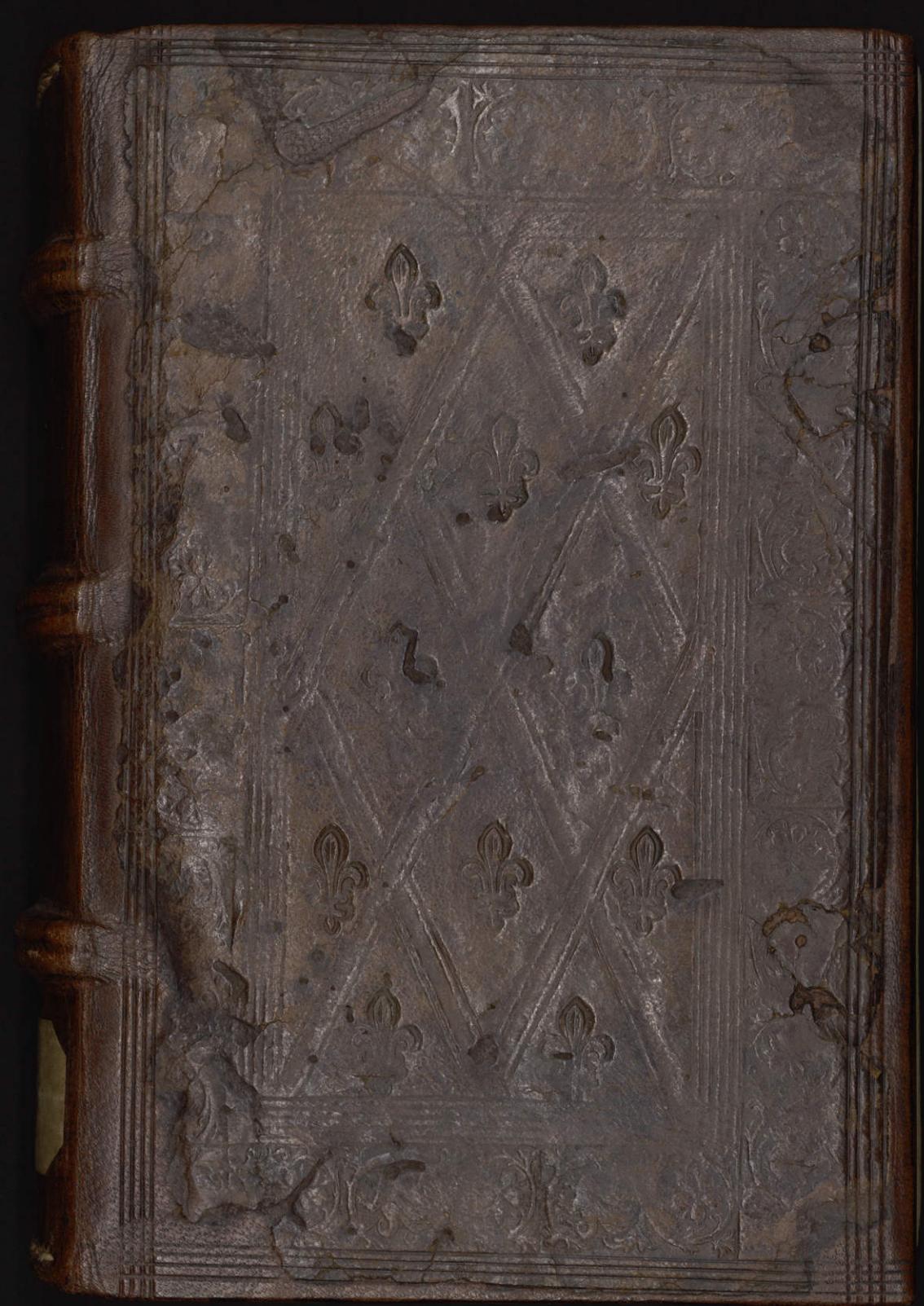
x-rite

mm

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20
(cm)

969

Deu!

E

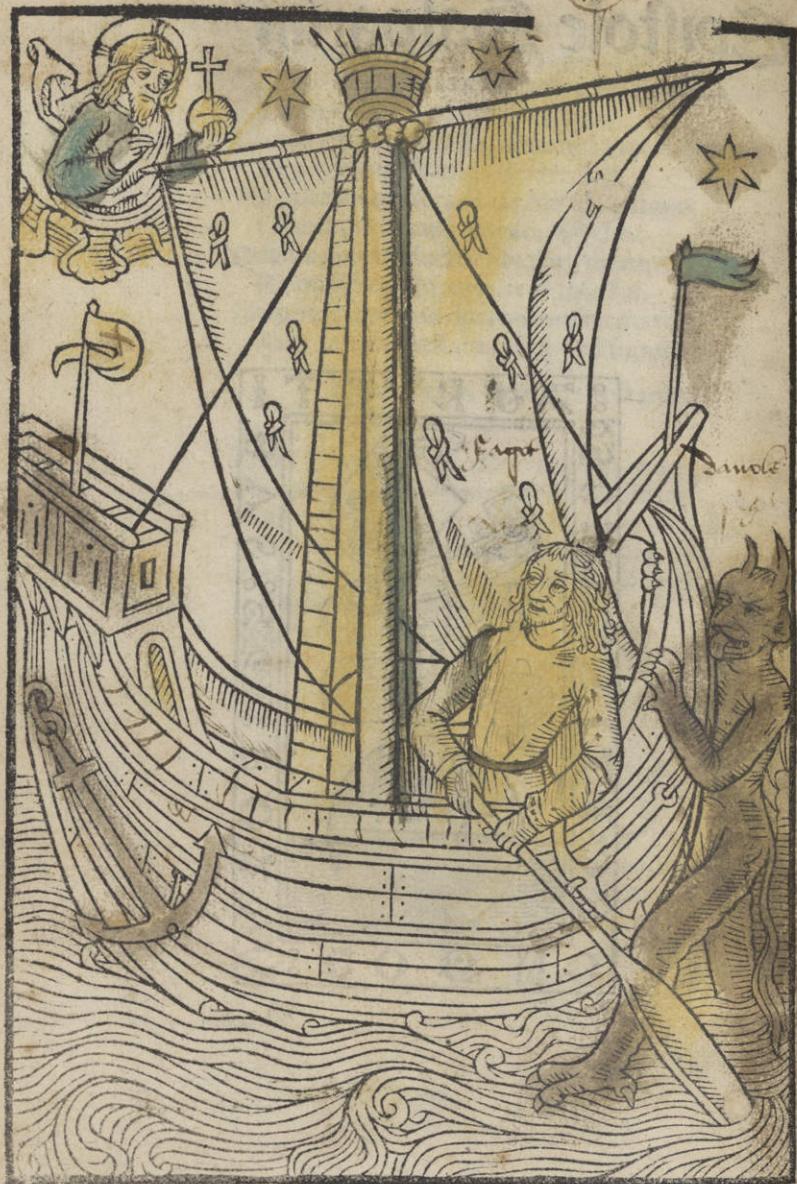
10283

Réparé à l' atelier de
la bibliothèque en **1973**
Mr Perrot -Minnot

Epistole Gasparini

2°
P

Gasparini Pergamensis

clarissimi oratoris Epistolarū liber feliciter Incipit.

GAudeo plurimum ac le-

torū ea te sententia esse: vt nichil a me fieri sine causa putas. Ego em & si multorū verebar suspicōes: q̄ a me Semproniu antiquū familiarē meū rei ciebam. tamen cum ad incredibilēm animi tui sapientiā iudicium meū referebam: nichil erat quare id a te im. p. bari putare. Nam cum et meos nossos mores: et illius naturā nō ignorares: nō dubitabam quid de hoc facto meo iudicatur? essem. Non igitur hos ad te scribo litteras: quo nouā tibi de rebus a me gestis opinionē faciā: sed vt si quando aliter homines nostros de me sentire intelliges: tu qui p̄be causam meā nosci: defensionem meam suscipias. Hec si feceris: nichil est quo vltierius officiū tuū requiram. Vale.

Et si anteā litteris & sermone m̄t. ltorū non satis probari factum tuū itellēxissem: q̄ veterem amīcum desistuissest tamen cū haberem animū tuum multis indicis perspectum: nullo pacto induci poteram: vt in re temere quicq; a te factum putarem. Sed q̄ difficile sit (presertim in hac vrbe nostra) ex animis hominū euellere eam opinionem: que semel insederit: cum suis prudens nichil opus est te admonere. Ego tibi oē studiū meum pollicor: et quātum in me erit: perficiam: ne quisq; nostro rum clūsti ea re tibi succenseat. q̄ si vlla ratione h̄is poterit persuaderi: nichil omittā. Si vero illos in sententia manere sensero ego vicem tuam dolebo. Tūtuum erit: non tantū officiū meū ex euētu quantū ex meo in te animo spectare. Vale.

Dixi amo te: quia nō (vt nostri homines solent) res ipsas tantū ex aliorū ingenio: quantum ex iō iudicas: qd̄ nisi de te michi certissime persuasissem: vehementer dubitarē: ne rumor qui de me percrebuit: paulo te leuorem a me faceret. Nam cum pleriq; admirarentur: q̄ Tyberis claudis defensionem non suscepserim: sunt qui vltro me accusant: et per iniquum dicunt: q̄ veteris amici et necessarij tui causam patiar (me salvo ac vivo) esse desertam. Ego vero cuz nō dubitarem multos homines esse: quibus animis doleret q̄ me summe amares: videbas non defuturos qui ad te scriberent: me nunq; bono amore in tuos fuisse: neq; tantū amicitiam tuam: quantū fortunā: securi. Szcu

a 15

te non ignorarem horum hominū semper insidias paruisse. Volo
lui autem ad te scribere: ne te contemptū a me dices. Illud igit-
tur a me habeto: q̄ si causa Tyberis a me defendi potuisse (sal-
ua ea opinione q̄ nos omnes volumus in republica habere) cer-
te non minus in ei⁹ periculo laborassim: q̄ soleo cum de capite et
meorum fortunis agitur. Sed nolui fame mee periculum facere.
Turpe em̄ esset: vt qui semper vigiliavi pro cō nodis reipublice
nunc priuato officio hunc hominem tuerer: qui non solum multis
iudicijs: sed etiam gravissimis testibus rempublicaz male gesisset.
Hortor itaq; te: ac etiam malorem in modum rogo: vt sicut tu fa-
cis bene de me existime: ne q̄ me alii putent: q̄ cum summo stu-
dio olim familiares tuos defendebam. Scio non longe abfutu-
rum: quin me in gratiam habeas: si consiliorum tuorum memine-
ris: quibus me sepe admonuisti: vt cum amicis multa cōtulisse
omnia consilia mea ad amplitudinem reipublice referam.

Vale.

Quod Tyberio claudio non assueris: minime officium tu
um reprehendo. Scio enim quantum vniusquisq; nostrū
reipublice debeat: nec dubito quin nostra necessitudine
omnia dicturus ac facturus fueris: que (salua republica) in tali
causa dici: ac fieri a te potuerint: sed temeritate sua res in eum
locum deducta est: vt qui reipublice bene consultata voluerint: huc
aut oderint: aut desertum esse patiantur. Nulla ergo michi so-
cieras est cum illo: necessarius meus fuit: et amicus: quandiu nos-
tre reipublice aliqui vsui erat: cuz vero male ceperit de publicis
comodis sentire: ego non aliter debeo: de homine illo iudico q̄ ve-
rum scribō te consilii mei in hac re secutū: vehementer gaudeo
actantū de hoc te hortor: vt nichil sit ad quod te maiori studio hor-
tarī possim. Cum enim antea propter multa in me officia tua: ma-
ximas tibī gratias haberem: nunc certe eo malores habeo: q̄ vni
cuiq; nostrum respublica debet esse cario: q̄ priuata.

Vale.

Natas habeo nature tue gratias q̄ nichil est quare cau-
semie diffidam: cum enim in rebus iudicandis summa
prudentia sis predictus: video non posse fieri: vt (quod
multis persepe accidit) ipsa legum nostrarum obscuritas remo-
retur sententiam tuam. Tu quid sapientie tue conuenias: videbis
Ego vero tabulas publicas: testes: et cetera adiumenta: que in
hiusmodi litisbus solent desiderari ita parata habeo ut no-
tationibus (sicut nuper aduersarij mel) sed ipsa veritate pugnare
ste iudicer. Vale.

Si adiumentis de quibus ad me scripsisti: instructa est causa tua nichil est quod a te dubitari censem. Ego enim quantum ad me attinebit perspiciam: ne mea negligētia vllum ad te incommodum veniat. Tuum erit videre: ut cū optimā causā habeas nō ipse tibi defuisse videaris: et post rem iudicatā venias ne tibi aliquid simile accidat his: qui de rebus preteritis in concilium vniūt et post tempestatem cogitant qua ratione possit occurri perculcis: que iam sunt preterita. Cupio enim omnia tibi ex sententia ventre que saluis legibus possunt in causa tua meditari sed ubi aliud equitas aliud tua voluntas a me exiget nō dico tibi sed nec parenti quidē meo cōcederem si mecum hoc pacto cōtenderet ut ipse plus apud me posset: q̄ leges et cōsuetudo iudiciorū. Verum ne te quidē hoca me exigere p̄ tua singulari modestia arbitror. Non enim eo te ingento noui esse nec ea familla: que aliquid in nostra ciuitate potius iniuria q̄ iure: se impetratum iri velit. Cura ne sepius de eadem re te admoneaz ut cum omnia tibi para ta sint sint: turpem tibi defuisse ludiceris. Vale.

Nisi scirem de qua re: et apud quē agerem non auderē certe hoc presertim tempore ad te quicq̄ scribere. Scis enim q̄ varie sint hominū suspicioēs et q̄ promptissime lingue ad male dicendum. Sed cū summa cause mee equitas sit: et tu ille sis qui nihil possis nisi equū facere: bono aio causam meā tibi coramēdo. Nō dubito multos hoīes esse: qui arbitrantur quadā auaria mea impulsū ut de antiquis sedibus et de auctis bonis veli. Q̄ fabiū pellere. Ego vero ita institutus sum ut nullius hoīis locupletari incōmodis vñq̄ appetuierī. Sed de iure suo alteri credere p̄pter hominū iūdīsum: aut timidi hominis aut stulti videtur esse. Satis enim michi erit q̄ de re non iniqua apud iūdicem equissimum contendā. Tu aut̄ a consuetudine et natura tua nō recedas et ego nihil a te nisi quod tua equitate dignū sit requiram. Vale.

Si a nostris legibus nō abhorret causa tua bene te spera retubeo. Non em̄ sum ille quem rumor popularis: aut hominū fama contra equitatē promoueat nec ignoror veteri instituto magis oportere iūdicem attendere quid sit iure possit q̄ in opinione. Sed vt probe semper caui: ne vñq̄ rūmores a te equitatē ponerē: ita prouidēdum tibi censeo ne aliqua culpa tua hec opinio de te cōtracta videatur. Quicqđ autē ingento meo aut studio prouiderit poterit ut de iure tuo nemini proprietū iūdīa cedat: totum me illud facturum tibi polliceor. Illud vero pro tua prouidentia cīrēspicies: qua sc̄ ratione et fortunis tuis et nominis meo bene consulas. Vale.

Axima causa me ipsulit: ut hoc tempore ad te scribere^z
nā cū te maximis rebus detentum audierī certe nego
cū meū aliud in tps distulisse nisi id pīm tale fuisse ut
semel a me neglectū nullū hoīs neq; pīlio neq; aurilio postea cor
rigi possit ferēs itaq; me si te maxias res agitantē interpellauero
puto te mēoria tenere quib^z verbis tyro vīsus fuerit cū pridie lkal.
maritas vrrūq; nostrū vuenisset. Nā cū spē h̄ aio se mecum in
gratia rediisse affirmaret neq; īse vllas oīno reliquias odiī supeē
diceret: tu melissisti non solū esse equo a iō: sed etiā octofo. Nec am
plus quicq; de te suspicari. Ego vero cū illius verbis: et tue auc
toritati magnā fidē habere omnē memorā iniuriarū ac simulatū
que inter nos fuerāt penitus ex animo distulerā. Quid inde secu
tū sit melius audies ex hoīe isto quē ad te mitto cui non solū littre
ras dedi sed etiā mādata que super hac re ad te perferret. Po
slea em q; a nobis deceſſisti rebus (ut putabas) inter me et illū cō
positis: interuenit saturnius homo (ut scis) oīm seditioſiſſim⁹: is
oīa perturbauit et tantū excitauit odiū vt fortune mee nūq; dete
riori loco extiterunt. Nam (quid in morbis dici solet) maluziſtud
recrudeſcit aliquando asperius q; īceperit: quod a nullo alio cer
te medico sanari potest: q; a teipso. Quare si me saluum esse vīs: si
fortunas meas incolumes: cura vt ad nos aduoles. Opus est em
celeritate: ne vīs eo me esse conjectū: vnde nullo tempore nō dico
amicis nec ipsa quidē salus: et si cupiat possit extimere. Clale.

Quantā modestiā animo perceperi cognita Tyronis leu
tate: ex hoc potes cognoscere: q; nisi respub. me ex ipso iti
nere palā reuocasset: certe non soluz has lfas cōsecutus
essem: sed mīlto etiā illas antecessis. Ergo forūlis tuis vt opo
tebat non affui minime accusabis officium meū: qui cū maxime cu
perem aio satissimacere tuo illa ipsa patrie nrē caritas ex medio cur
su quo ad te tendebam: plane me inuitū reuocauit. Scripsi aīt ad
Tyrone quibus verbis oportuit: ac etiā illū docui: vt nō putaret
tantū sibi ipsam rem tecū habendam esse: quantū meū: qui oīz q
inter nos cōposita fuerūt: autoz atq; sponsorz fuerā. Horatius etiā
eū fui multis rationibus: vt rem integrāz i meū aduentū differret
cōcederet q; illud amicitie: que vt primū cum patre suo: ita postea
cū illo mihi fuit. Admonui eū pluribus verbis: vt plus apud se ra
tioēs mee valerēt: z respectus antique benīvolentie: q; seditionēs
et odia saturni. Quod si impetratum ab eo fuerit: magnas me ei
habitūrum gratias pollicitus fui. Si vero spēm meam tir
zoba consilia hominū seditionis vīcissent: intermixtus sum nihil omis
surum: q; ad defensionem tuam: et extimationem meam perti-

nuit. Puto illū mihi plus crediturū q̄ saturnio: que res si consiliū meū se fellerit: facias et illū factū sui peniteat. Expecto iudicis litteras suas si cōd interi ab eo gestū fuerit quod tibi incōmode accidat: tu me certiorē facias. Vale.

DOn parua res est neq; inaspirata de qua iam duduī ad te scribere constitut. Homines enim quibus in prouincia nostra curā uarū rerū et eorū qui tuis rebus fauēt cōmiseras videntur a te magis ac magis iudicis abalienari. Queruntur oēs ut rem ipsā uo verbo dicā q; lupos ouū custodes fecisti. Spe rabam⁹ quidē nos (qui hic tui sum⁹) res tuas ac tuoz⁹ pfligatu⁹ iri nō posse ab his qui sp̄ pmodis tuis aduersati fuerūt si pcuratores tui (ut oporebat) aduigilassēt. S; inde piculū factū est vñ p̄si diū expectabam⁹ nā hī boni viri primo per insidas: deinde palaz non solū ad eos qui non bene tibi volunt: ceperunt inclinare: sed etiā se illoū duces pfſtentur. Opus est itaq; maturatione dū ad hoc res potest curari: ne tibi accidat id quod solet euentre his qui mortuo medicū accersiūt. Vale.

QUāq; maxime in cursu erā ac in ipso itinere venīdi: ppter eos rumores qui crebri de rebus meis afferebātur tñ cū forte mihi occurrisset tabellari⁹ tunis cū l̄fis tuis quas illi reddēdas mihi tradideras nolui sp̄z sine meis l̄fis ad te redire. Sed ut ad ea venīā: que et fortunis meis: et meoz⁹ immiere pfida et scelere pcuratorū meoz⁹ scripsisti oīa pri⁹ cognouerā ita se habere maturassēc̄ maiorē celeritate discessiūt meū nissi fuisse māx̄is rebus detētus. Nihil vero volui ad ea respondere: que quoti die mihi nunciabātur ne forte pderētur p̄fillia mea his quib⁹ minū me illa nota eē volebā. Nūc vō cū tantū habeā dei prudētie tue sumeq; in me beniuolentie quātū postea memini te etiā atq; etiā hortoz ac moneo vt eos qui partes meas sequuntur sapienter (vt soles) de meo aduentu certiores facias persuadeasq; illis me non prius de bonis meis rationē repetiturū q̄ eos in integrū restitutos video. Plura ad te scriberē nissi sperarē ppe dīē apud te eē acta bellariū tuū me celeriter consecuturū. Vale.

QUod ad te scribo tale est: vt id maxime ad rem tuam pertinet. Nam et si hoc alienū a te videatur tamen necesse est: vt si recte curatum fuerit magna gloria ad te peruenitura sit. Mēnsim anthoni⁹ z. N. hortētius homines amplissimi iam duduī inter se (vt nosti) ad multum odium discendent ppter ea q; nostris ciuibus adhuc fuit difficile vtriq; illoū placere. Dum ergo studio partium nostra ciuitas divisa est: tot contentiones in urbe oriuntur: vt res iam plane spectare ad bellum ciuile videantur.

tur: q; r si mlti nō arbitrantur id posse fieri: ego tñ aliter iudico. S; per oportuni accessisse tempus tollēd huiuscē periculi: r oīm ho-
rū malorū cām itelligo: si tu (qui multū et sapienter et industria) volueris hoc onus assūmere Nostri quātū clues nostri tibi credat Cogita si ciuitas nostra certior facta fuerit de psilis et studiis tuis in hac rē: incrédbillis oīm honorū cōcursus ad te fiet. Trahes op̄i sententiā tuā malorē partē vrbis et futurū vi. vt. M. ant. r. II. hor: seipso tibi cōmittent: ac vltro velit a te finē his oīb suis dissentionibus imponi Suscipies igitur hac expeditione tibi honestam et reipub. necessariā. Judicabisq nihil posse magis ad laudē tuā accedere: q; si rem istā psilio tuo perfeceris. Vale.

Si meo aliquo officio poterit sedari odium. M. ant. r. II. hor: nullo certe meo psiculo ac labore designā donec oīa p̄posita sunt ac q̄eta. Videò enim hac rē totā psiatā esse paucorū hominū vicio quib⁹ ciuitatis octū displicet. Tantū vero illis oībus ciuib⁹ bene esse cupio ut nō magis desiderē me eē in culumē q; illos saluos: nō nihil etiā mouet me respect⁹ ant. r. hor: quos dū reipub. causa. tū ex antiqua familiaritate carissimos habeo. Consequar ergo has l̄fas meas celeriter: r q̄cqd poterit a me villo studio aut cura fieri: totū id libēter suscipia satisfaciāq; eppēc tationi omnī illorū ciuiū. Satis autem premii p̄secutū me esse arbitror si meo adūtū cognouero tñ incēdiū extinctū esse. Vale.

Pon de revulgariac negligēda: sed publicis cōmodis ad te scribo. Pudet em̄ me horū temporū et nostrę reipub. miseret que cum oīm consilio eorū hoīm regeretur: qui bus ipsa se cōiserat nūc ad paucorū manus peruenit qui illā oīno tenet oppressam nichil em̄ in psilio cōtra afferebatur nisi q; ad oīz utilitatē pertineret nemo erat qui non libere diceret quicquid rei pub. cōducere arbitraretur: nec erat graue nec molestū his qui intra illos parietes versabātur audire orationem eorū qui cōtra se dicerebāt et qui malorē haberēt locū et patrīe rationē in dicēdo q; rei p̄suade. Si qui hodie sūt: quib⁹ indigna videātur ea que quotidie neq; more malorū neq; legibus sūnt nullū habent locū et patrīe rationē in iudicando. Ex quo sit: vt ali⁹ quod recte sentiūt in psulationib⁹ nō audeāt dicere Alij vero quasi oīa in potestate eorum censeant de nulla re volūt deliberationē haberī nisi illa cū suis pri uatis reb⁹ p̄sentiat q̄renib⁹ mirū si oīa cōfusa sunt aut si reb⁹ pacis et belli: nihil a nobis his annis satis cōsiderate vel dictū v̄l faciūt. Unde vero hec tanta incōmoda reipub. acciderit: ali⁹ inō iudico nisi q; vñ aliquod non habemus caput aut principē qui de nostra bene republica sentiat et qđ sentit ad cōmunē utilitatē refe-

rat neq; aut gratia alicuius ipediatur aut frangatur metu:ne ois
audeat que sibi bona et honesta videantur sed nullus est qui ve-
lit se laboribus et periculis p; patria offerre oes patiatur rempu-
esse desertam ne in aliquid discrimen reru suaruz vertantur. Tu
vero et si gubernatœ z cura eius odio malorū discesseris tñ p;spī
cies quid ad tuā virtutē prieat. Illud aut moneo atq; ēt horror: ut
poti⁹ velis (si resprb. requirat) pro illa perire q; cū ea omnē digni-
tate tuā et estimationem amittere.

Uale.

Quantū cupiam rempublicā nostrā saluā esse et illam vide
re aliquando in sedibus nostro:ru matorum repositam ne
mo potest melius q; tu iudicare. Neq; certe vñq; cessissez
improbis. aut abdicasset me ab ea: si sperare potuissez; plus mea
consilia in conseruatione illius q; vim quo:undam ciuilem ad euer-
tendum publicum statum valere. Sed cum iniquoruz perfidia ma-
gis in publicis cōsilijs possit q; ego solus valerem tunc resistere
nec essent qui se tunc defensores publice vtilitatis profiteri aude-
rent putauit ad tempus huic tempestatī cedendum et aliquid mi-
grandum: vbi secure michi viuere liceret. Quanta postea licentia
et impunitas peccandi fuerit: tu qui inter fluctus illos et procel-
las sepe agitatus fui:stī melius potes perte cogitare: q; ab alio au-
dire. Quare minus admiror si nemo reperitur qui audeat libere
in nostro senatu orare et ea dicere que bene de republica sentiat:
q; autem me ad gubernationem eius reuocas arbitror te illud fa-
cere magis quodam immēso in rempublicam studio q; aliqua cer-
te spe liberande a me patrie. Nam cum nihil aduersum malorum
vīm potuissē proficere nec ei opītulari dum adhuc stare videba-
tur z aliquā vmbram ceu similitudinem antique libertatis retine-
re. Qui erat q; illi me putares posse auxiliari: q; non modo expi-
rantem sed etiam omnino iam extinctam ac mortuam viderem:
vellem saltem me ad eam vocasse: cum aliqua spes huius repa-
rande supererat nūc vero ad funus ei⁹ et ad sepulchrū me credo
invitasti vt cui non obtigerit pro illa emori saltem cum ea funera-
rer. Sed nō puto sapiētis eē cum nihil possit patrie prodesse mal-
le secum perire q; sine illa viuere. Nec tantum inter esse iudico ei⁹
qui bonus ciuis sit: obijcere se morti aut periculis pro his qui libe-
ri esse nesciant aut nolint: quantum suam incolumitatem tueri: et
se referuare donec aut honestus mox pro patria possit: aut tem-
pus videat quo non frustra labores et pericula p suis ciubus sus-
cipit. Si ergo casus tulerit vt sentiam ea posse a me fieri: que pa-
triae conducant: faciam. Intelliges me de restitutione publice ll-
bertatis malorem curam: q; de mea salute agere. Allud interim

non habeo quod hoc tempore possim nostre reipublice prestare nisi
lachrimas: quas sepe pro misero statu illius effundam. *Vale.*

Quid de me desentias: facile coiecto ex turpitudine homi-
nis et infamia eius qui animi tuum a me alienare voluit.
Quavis enim causa mea a te non satis perspecta eset tamē
ex vita hominis eius qui me apud te falsis criminib⁹ insinuavit:
potes intelligere famā bonorū non solere nō. *b* Improbis tēp-
ri. Non ergo siqua de me dissipata est fabula comoveri te oportet
pterea q̄ nullius hominis adeo spectata est vita quin aliquid cri-
men confingi possit. Illud satis erit mihi: ita in oculis hominū vle-
vere ut nemo me iuste criminari possit. Sed quid plura de hac re
ad te scribā: cū ipse expertus sis in nostra ciuitate semper homines
fuisse qui aliorū fame insultent et se putēt eo cōmēdabiliores fieri
quo plurib⁹ ab eis detractū sit. Sed tu pro tua prudētia nō solum
cōsiderabis de quo aliquid dicatur sed etiā a quo hoīe ne cui⁹ vita ī
probata sit eius orationi fidem habeas. *Vale.*

Satis spectata est mihi integritas tua nec villo tempore pu-
taui de vita tua dubitandum. Si quid autē de te mihi nar-
ratur fuit: quod ad famam tuam pertinet et non tamē mu-
taui iudicium meum. Amo enim te et forte magis q̄ credas: nō q̄
magna familiaritas iter nos fuerit sed quia nūq̄ de te aliter q̄ de
optimo ciue iudicauit. Illud autē sciebam nemini tanta modestia
esse: aut tam frugi: cuius vite non inuidetur: et maxime ab his
qui pares ipsi nulla in parte virtutis essent. Horum hominum ut
vitam semper improbaui: ita nūq̄ orationi eorum fidem habui.
Maxime enim puto boni hominis esse: non facile de alto homine
credere quod ipse non audiuerit. Est enim semper oratio eorum
suspecta qui prompti sunt ad maledicendum de alio: quin vel in-
uidia id facere vel aliquo alto dolo et si non verū tamen simile ve-
ritatē. Cito quantū inter hoīes intersit necesse ignorare scio. Satis
hominem de quo scribis cognosco. Ciuitatus enim in ciuitate ī qua
vita nostrorū ciuitū omnibus inter se nota est et quo questu quis via-
tur aut quibus moribus sit. Nemo est qui necias q̄ ad tuam rem
pertinet. Relecti hominem a me et ī sim multo ante quā litteras a
te accepisse. Si quid erit in quo possim meo officio tibi placere:
cognosces me ita rebus tuis amicum esse: ut benivolentia nemini
tuorum cedam. *Vale.*

Si tibi non satis perspectus est animus eius qui te mihi ini-
micum reddere voluit nūc primū ex me cognosces et
ei iniquitate hominis illius cognita meius possis iudicare
quātā sit ei fides exhibēda. Sic enim tu de homine hoc habeto

6

sta vitam illum ab adolescentia insituisse ut postea etate crescere
a nullo sit passus aliquo in genere flagici se vinci. Cum enim lo-
co latissimis illustri natus esset et in ciuitate florentissima: in qua facile
sibi erat malorum suorum gloriam et dignitatem cum laude tueri:
maluit apud alios turpissimam vitam agere: qui cum oī libidine et
intemperantia opes maximas breui tempore colapsisset ad has
denique artes se couerterit: ut scilicet fortunis aliorum insidiari retur.
Hunc igitur quemcum sibi misere inuenit ut sicut amplissime opes
ille cuī adhuc eis habundaret: nemī bono usui fuerūt: ita modo ei⁹
inopia multis grauis est. Suaderem tibi ac plane rogarem ne hu-
iusmodi hominem audires cum aliquid de me male refert: nisi te
optime cognoscere cui non possum nisi frugis homines placere.
Dabes qualis homo sit hic: sed quantum ei credendum sit cum is
tam improbus tam perditus alium apud te accuset pro tua mode-
stia prospicies.

Vale.

Hec si admonitore non egebam qui me de nostra amicitia
comoneceret tamen aut de tuas litteras legi non q̄ de
aio tuo dubitarem: sed quia me certior fecisti de perdi-
ti moribus hoīis de quo ad me scribis. Cum em̄ ad hoc usq̄ tem-
pus oīa accidisse sibi putare ē iniuria fortune magis q̄ suo aliquo vi-
cio sepe calamitatis eius nascitur sui nec inducere in animū poterā
rā hominē qui ex florentissimis opibus maiorū suorū tam breuite
pore ad miseriā perductus fuisset nunc fortunis alterius insidiari
aut alterj per inuidiā velle detractum iri cuī lepe legisse fortunā
aduersam miseros homines sui recognoscentes facere. Sed hoc
in his hominibus verū exptus fui qui errore aliquo vel adolescē-
tia iducti ad paupertatē venerūt. Ille minē vero arbitrabar tā ini-
quo aio esse qui in his rebus que nullo cōmodo sibi accedūt nō de-
pōeret maliciā suā et mallet se idignū fortuna sua videri. Et postq̄
itas tuas legi plane intellerti eū nō amētia aliqua aut errore iū in-
uidia quadam et dolo ad hoc ipelli. Ero itaq̄ ceteris in reb⁹ cau-
tior si quādo huiusmodi arte usus fuerit. In tua quidē re nichil est
quo fidē homini qui hodie viuat possim habere nisi consentiat cuī
his que oīm de te mihi persuasi. Sed si quid de alio homine con-
ficiūt ab eo fūlset facile potuissē aut errare opinione aut labefacto
Habeo igitur tibi gratias qui non es passus ignorare me diutius
qua vita et quibus moribus is homo esset. Si quid in ceteris re-
bus cognoscēs. quod ad me pertineat facias (ut cepisti) me cer-
tiorē: rogo.

Vale.

Quia vita sit: aut quibus moribus. P. publius: non satis
cōpertum habeo sed tñ ita iudico ut prius a te iudicium

facendum sit de. A sergio qui illū apud te accusauit: q̄ ut illū crimen ab illo commissum in te credas. Omnibus em̄ (vt audio) accusationum machinis in criminando eum usus fuit: nichil (inquit) his annis sine cōsilio publī a tuis inimicis esse gestum: multa alia his addidit: que illū inuictorem faciunt: alios ex tuis seruis dixit ab eo pulsatus esse: alios v̄ de fundo tuo electos: spargiteq; illum multis suspicionibus & conjecturis. Tu vero v̄ carnificem hūc ignoras: omnia putas ab illo bono in te animo dici: et ea non dubitas perpetra esse: qua homo iste nequam et petulantissimus: de homine forte innocentē confinxit et tibi narravit. Sed ne tuo aliquo vel incommodo vel periculo quicq; ei temere credas: scito beluā istā priusq; a nobis illā electissimus: excitasse seditiones tantas et discordias in nostra ciuitate: vt nulla esset fere tam firma societas: aut amicitia q̄ lingua sua non labefecerit. Nemo erat tanta molestia q̄ vbi homo iste teterrimus ingenii accōmodauerat: nō aliquā parte paruifaceret. Sed postq; ceperunt homines intelligere nullū domesticum malum esse in ciuitate: nullū etiam publicum cuius ille impulsor ac suasor extitisset: tanto omnium odio conspiratum est in eum vt parum absuerit quin manibus vulgi diueleretur. Illū ergo velut aliquā nostre rei publice pestē a nobis nō disco emissimus sed precipitē ex ciuitate perturbauimus ac magno clamore publico extrusim⁹. Is cū apud finitimos nullū sibi receperaculū aut latebras inuenisset: ad nos diuertit. Nec adhuc luglorū fortuna deterritus est: quin (vt video) ad antiquū morem suum redat. E perauit posse beniuolentiā facile sibi cooperare: si se inimicū his ostenderet quo ille tuos hostes affirmaret. Multa de iisdiis publī de vi et libidine sua exposuit et tamen cum hoc dicit nullo teste nisi seipso vītur. Nullā assert certam conjecturam nullum signum quod in quemvis non possit cadere. Una res illi audaciam ad accusandum facit: q̄ is qui accusantur: non est tibi satis notus et sic te impedit dolere et iactura tuarum rerum facile purat: ne omnem rē vellis ab ipso initio cognoscere. Sed (nisi caueas) hūc ludum tibi faciet quē sepe nos magno malo nostro experti sumus. Est enim homo pestifer: et omnis malicie artifex: ac fabricator. Omnes tibi ex amicis inimicos faciet nec conquescat donec periculum quod a nobis depulimus et vrbī tue et omnibus senatib⁹ intulerit. Quare (si sapis) non solum ei nullam fidem habebis sed nostro exemplo id ages cum tuis ciuitibus vt hunc hominem non alter q̄ aliquā publicam perniciem a vobis exterminet. Nec a te scripti non passione aliqua aut odio insergiū nec beniuolentia vlla in. Q. publuim sed omnia recto cū iudicio feci. Et q̄te val

de amo: facies quod tibi visum fuerit. Sed ubi consilium meum se
qui volueris: nihil temere de publico credes iudicablos illi nullo
odio tuo dignus: nisi etiam alio accusatore et aliis testibus quorum
vita honestior sit illi eadem admisisse dico sacerdis. Vale.

Quale de vita et moribus Sergij admires magnas tibi gra-
tias habeo. Volo enim magis hoc paternum mandatum
videri michi: quam consilium. Scio te nihil inducitum fuisse ut
odio Sergij: vel benivolentia publicis: ut hec ad me conscriberes:
cum alter laet sit publice a vobis emissus: alter vero nec familiaris
tibi: neque notus. Nihil ergo ad te scribendum impulit: quam illa tua egre-
gia voluntas et benivolentia tu in meipsum: tam etiam in nostram rem
publicam. Sed (ut nosti) nihil difficultius quam internoscere quo quisque
animos in nos sit: presertim cum in amicitia assumuntur homines
qui in ciuitate noui habentur: nihil enim preter verba percipiuntur
quibus sepe maximus animorum motus et via tegitur. fit ergo ut
facile ab eis fallamur: sed nunquam magis quam dum aliqua passione im-
pedimur. Cognitos autem non fugere et non recedere longe: ut
ab omni eorum societate et consilium: ita etiam ab oratione hois est
(mei iudicio) aut amentis aut furiosi. Non negabo me verbis ser-
gi: allectum esse: ut debatur quidem et in gestu modestiam: et in oī
sermone eius grauitatem proferre. Est etiam (ut scis) gratia que
dam his qui externi sunt: et se nobis tradunt aut quia omnia ut
dicitur nous hominibus placent: et maxime quo magis ad huma-
na studia accedunt: aut quia naturaliter his afficiuntur: quos in res no-
stras affectos esse credimus. Quibus rebus permotus ciuius om-
nia admissa que tanto ille ingenio singebat Conciitatus quidem non
paruo odio in publicum fueram: neque in vindictam tantum michi vo-
luntas aberat: quantum facultas: quod si sors tulisset: grauius fortas-
sis in eum virtus essem quam ille foret meritus. Sed bene se habet quia mihi
omnes mores eius detexisti priusquam tempus mihi aptum ad no-
cendum fuerit. Non remittam post hac: ut me hominum perfido cre-
da: nec remittam ut ciues meos aliqua huiusmodi simulatio de-
cipiant. faciam: intelliget quid sit dolo eius eos deludere a quibus
ipse per humane tam comiter exceptus est. De tua vero illa in no-
stra rem publicam voluntate egregia scito iam me in senatu re-
tulisse et exposuisse litteras quas ad me super hac re dedisti mirum
est quantas omnes tibi gratias egerint et quanta benivolentia te
complexi fuerint Laudabant in primis animum tuum quo te es-
se incolenda amicitia cognoscebat. Deinde multo magis te as-
meabant: quia nostro periculo tanquam alicui communis patrie com-
municaueras. Ego vero omnia que ab his dicebantur non solus p

babā: sed q̄ quisquā de te dixerat sentēciā: valde augebā. Sic ex
curia discessum est: ut publice michi oēs hoc officiū inlungerēt: ut
tibi pro se oībus gratias īgentes dicerē. Sed cū ego multo ma-
sores p̄rō causā tibi mea debeam: ita p̄rō vtroq̄ tib⁹ gratias ago:
ut nūq̄ vel p̄rō voluntate mea: vel p̄rō tuis meritis: satis cumula-
tas: posse tibi etiā ferre videar. Vale.

Non verebor tacitiū iudicū: q̄ eum restituere in gratiam
studeā: quē tibi vchementer suspecti... abes. Non certe
(cū te maxime diligā) potuisse m̄ ad officiū: nisi tua
plurimū interesse arbitrat⁹ essem: et rebus tuis bene conducere.
Video equidē opera et manufactum. Ex rufi: qui cū te alienum
redderet a Quiciliā, p̄ quo ad te scribo: male cogitabat. Quid
de eo si animū aduertisses: p̄ius a te iudicandū esset. Sed (vt pu-
to) te alta re offensum: et perturbatū inuenit: facilem ergo aditum
sibi sperauit ad concitandū animū tuū: atq̄ inflammandū contra
illūz. Egovero quāq̄ difficile sit de altero affirmare (et maxime
cum de amore et odio agitur) tamen non dubitabo fidem tibi de
vtrōq̄ facere. Est enī alter iam pene michi notior q̄ sibi: ppterā
tiq̄ familiaritatē et societatem in multis rebus. De altero vero
sepe ida patre tuo ciue optio audiuisse meminī: nūq̄ māto: es eius
amicos sibi fuisse. Illud addebat ita inueteratū esse odium vt iam
nulla ratione speraret a se illud posse tolli. Mātus enim dicebat
excitatum esse incendium: quā vt nulla aqua extingui possit. Cos-
gita ergo quantū huic homini credendum sit: qui māto: odio q̄
gratia dignus sit. Nec tibi vellem prius nota fuisse: nūq̄ esset huc
peruentū: vt vel antiquū amicū a te relecisses: vel inimicū tibi ad-
sculisses. Sed permittet queso) te a me exorari: et plus michi vni
credas: qui oīa perspecta habeo: et te summe diligō: q̄ homini illi
qui non sentit quid sit rectū: nec a veteri odio discedit. Si itellereo
te animū tuū quinilio restituisse: confirmabis meā in te beniō
lentiam: et amīmos omnīū qui te amant: nec aperies audaciam his
hoīibus: qui sibi vīā non sine tuo in cōmodo ad te maledicendo af-
fectant. Aliud non est premisi quod malus a te p̄ nostra amicitia
expectem: q̄ vt intelligam ea me posse facile apud te cōsequi: que
sunt honesta. Vale.

Quāq̄ de tuo in me studio ac benivolentia nunq̄ dubita-
querim: tamē mirum est q̄ in te amor meus in dies crescat.
Non putabam fieri posse: q̄ mea benivolētia cumulatior
esset: sed effecisti vt nullo tempore vīsus sim a te amari: nisi hādier
no dñe. Cū enī nullā occasiō oīm interueniā: cur me ab a quo
errato deterreteres: nunq̄ potui in leta materia certiū experimentū

amoris tui sumere. qd autem nunc me admones: nec pateris me in
amicitia peccare: et si omnes magis laudibus qd correctione dele-
citemur: tamen non aliter reprehensio tua michi est locunda: qd ut
interdū amara: interdū dulcia delectant. Non quero defensiones
aliquam apud te. Est enim hoc pertinacie vicium: ea velle tueri
que emēdari oporteat. Sitamen quintissimus ea modestia usus est
qua poterat: certi. *C*o malū serpere desisset. Sed cū iniquo anno
fert nostram consuetudinem esse intermissam: id egit ut nō solū ea
confirmaret suspicionē quā de se conceperā sed etiā multo magis
augeret. Accidit ergo quod sepe in magnis incendīis videntur: qd
vbi neglecta fuerūt: etiā si minima ab ipso initio extiterint: tamen
ad summū cōsurgunt. Nunc vero quod instat agatur. Ego (quoniam
tū es in me) operā dabo: ut illū cariorē aliquāto habeam: qd si nul-
lum odium intercessisset. Sepe amor intermissus acriorē cōsurgit
qd continuatus. Non te admoneo (cum sis prudenterissimus) qd ni-
hil in ista reconciliatione a te agatur: preter eam opinionem quā
de me homines faciunt: posset enim levitatis mee videri: aut timi-
diani: qd ulro meum animū sibi restituissim. Scio facies omnia
pro tua sapientia que ad honorem meū spectabūt. Vale.

Ncribo ad te de cōcordia et pace: que nuper magno cōse-
su omnium ciuitū nostrorum inter se celebrata est. Cum ei bela
la ciuita tantū exarsisset: qd iam semel ac iterū partes i-
ter se concurrissent magnis viribus: videretur qd omnes non de p-
da sed de vita atq; sanguine certare: statim quedamvis diuinis (ve
ego arbitror) mentes hominū a deo iusflexit: vt nemo esset: qui nō
summe pacem et concordiam affectaret. Legatis itaq; vtrīq; su-
per hanc missis: statiz placuit omnibus (depositis odīs) renoua-
re legem aurelianī: quā olim atheniēses (duce traxibulo) tulerūt
ne vila omnino memoria offensorum extaret: illa enim obnescia
oblivionem iniuriarū interpretatur. Orta est ergo tanta quietis in
ciuitate: vt nulla vīg; bellorum vestigia appareat. Hec tibi signifi-
care volui vt qui semper bella ciuitas execratus fuisti nunc tanta
pacis trāq;ilitate quāta nescio an vng; legeris: plurimū gaudeas
et nostre fortune congratuleris. qd nisi maior: cura te detinet que
so accedas: vt nō iam per litteras sed in presentia hoc tanto bono
sciens et videntis nobiscū fruaris. Vale.

Bem michi nuncias gratissimā. Nam vt bella ciuitis semp-
re execratus fui: ita pacem omnibus rebus pretull. Que por-
ro potest esse patria: cuius res prospere magis me oblec-
tent aut aduerso maiori dolore afficiant qd tuā in qua patria omnia
fere cōmunia habeo. Cum enim genus aliunde traxisse tamē plu-

rīma ornamēta atq̄ adiūmēta vīte spud vos cōsecutus fui. Multas quidē artes: atq̄ honestissimas disciplinas a vestris hominib⁹ percepī. Et quod non in possema parte locandū est: plures amicitias: ac societates cū tuis ciubus contraxi: q̄ ea ipsa patria que me genuit. Preterea incredibile est: quanto merore essent: cū audiārem quotidie priuatis odiis et publicis omnia inter vos decerni. Merito ergo vestre fortune gratulor: quo magis insperata erat: eo michi locūdior fuit: q̄ vero me hō...rīs: ut hoc tāto bono vldens et sciens vobiscū fruar (vtor em verbis tuis) facti amīce quāq̄ adhortatione tua nō egerem: et iam apud vos essent: si fuissent maxime occupatiōes quibus nostre reipublice causa detentus fui. Sed vt spero: nō multos dīes abero: interim illud cū pio tibi persuasum esse neminē eluere: qui magis vestris rebus secundis gaudeat aut ex vestra ciuilli concordia malorem voluptatē sentiat. Uale.

Magni honores his diebus delate sunt ad antonii ciuestrū: hominē certe sapientissimū: quibus nemo nostruz est qui non summe letari debeat. Non em fieri potest: ut sua gloria etiam nostra non sit. Et preterea nō parua spes nobis omnibus infecta: bene sperādī de nostra repūblica: et posse aliquādo simili beneficio vti: si quid ei aliud est quod faciat aīos nostros erectos advirtutes: hoc in prīmis arbitror esse positum in ratione honoris et glorie. Quē si magis virtuti q̄ fortune confertur: vide mus omnes vegitiores atq̄ alacriores ad magnas res cōficiēdas tendere. Hoc totū vos: ac diu oro: vt nostre reipublice per litteras cōgratulemur: que se penūmero cōferēdo iustos honores: his qui egregie de se meriti sunt: multos duces summos et optimos ciues fecit. Non dubito pro vestro in rempublicam amore: vos in bonis vestris habere quicq̄uid honoribus et dignitate huius hominis accessit. Sed hoc animi vestri iudiciū grati⁹ erit: si (vt dixi) per litteras et repub. gratiā: et optimis huius viri factis dignam gratulationem habeatis. Uale.

Nulla re scio nos multis annis maiore voluptatem cepis se: q̄ postq̄ renunciatiū est nobis de honorib⁹ delatis ad antonii. Non em sumus illi quibus oculi doleāt: q̄ eos videamus in repub. magnos esse qui sua virtute et industria bene meriti sunt de illa sed hoc vni male nos habet: q̄ qui virtute patres sunt: honoribus et dignitate inferiores existant. Licet ei tecū oīa loqui libere et debemus: cū te socio et adiutorē semper sīfuerim⁹. Una tñ res nos (vt scribis) melius horatur sperar. q̄ repub. se illis cōmittit: quibus debz. Nō em putam⁹ eos īmunes su-

turos beneficiorū eius: qui aliquā prelatione virtutis excellūt: s^z
plura alia de hoc scribimus quibus verbis oportet patribus con-
scriptis: et gratias agimus sue sapiente que oēs eius bonos ad
bene cogitandū excitatūt. Antonio vero cōgratulamur: q̄ virtuti
sue fortuna consūcta est. Tu vero nos cōmendabilis illis & hortar-
beris: vt si quo loco videbūt nos resp. auxillari: nō laborib⁹: nō pi-
culis nostris parcat sum⁹ quidē illi qui non patiemur vos: aut sol-
licitudine aut fide ab aliquo nostro ciue vinci.

Vale.

Gratulor illud tibi ex sūa optimatū obtigisse: q̄ de tua re-
sūtitutiōe in patriā semper optauerā Curauit aut ante oēs
rem totam ad te perscribere vt intelligeres hoc meo of-
ficio nemīnē esse qui te presentē magis affectaret. Cum enī senat⁹
de summis rebus frequēs in curiam venisset multaq̄ inter se agi-
tata essent que ad salutē clivū pertinerēt: postremo cōmemorata
est causa tua. Fuit autem in ea consultatōe incredibilis de tua resti-
tutione omnīū patrū consensus qui locus multa de animī virtute
de animī moderatōe ac de dignitate fortune tue honorifice dicta
ac responsa habuit necnō multo post ex cōmuni sententiā placuit
ragationē de hac re fieri. Senat⁹ ergo cōsultū eōd die p̄scriptū fu-
it q̄ nō solū patriā s^z ēt bōa tua & dignitate recuperares. Ego vō
(vt statim dixi) non expectauit: vt hec patrum sentētia ad te ferre
tur sed antecedere volui: vt qui amore et benivolentia prior eram
etius tibi de omnībus rebus a nobis gesſis cōgratularer. Vale.

Quo minus expectare littere tue de mea restitutiōe sue-
re gratiōes michi extiterūt. Videò equidē q̄ amoz tuus
vndiq̄ se expēdit nec facile dicā que res malore volupta-
te me affecerit: an q̄ senatus cōsultū de meo reditu promulgatū
sit: an q̄ tu illud mihi in primis nūciasisti. Cum enim om̄ia patrīb⁹
cōscriptis debet ēa qui mihi illū op̄ratissimū patrīle conspectū: qui o-
pes: qui dignitatē restituerūt: plura tamē vīdeor tibi debere: qui
neq̄ in exilio vñq̄ desistit me consolari et de mea reuocatiōe in vr-
bem ita attentus fuisti: vt omnes necessarios meos: et ipsam repu-
blicam que me restituebat hoc officio hac humanitate vinceres.
Sed cupio per te certior fieri: vtrū mihi liceat ppter iūnīcos me-
os tuto esse in patriā: etiam meo more p̄sico et causis amīcorū: et
reipublice versari. Scis quidē q̄ ot iūnīcos ea res michi fecerit
dum re isto potentie illorum: qui putant se nullis aut legib⁹: aut
equitat⁹ subiectos esse: vnde omnīū malorū meorum origo flurit.
Mallē aut̄ (vt assuevi) vitā in exilio agere q̄: tortes in eosdē fluci⁹
ac perturbationes revolvi. Spero tñ ea sapientia ac moderatōne
patres cōscriptos esse: vt nihil decretū sit ab his qđ nō velint p̄sā
b t

ter et bene tueri. Sed magis seculo animo ero: si prius a te omnis
explorata esse intellexero. *Vale.*

DUlla res est que te perturbare debeat: si eo tempore de
pace agitur: quo maxime de victoria tue partis: oia tibi
permittere et sperare videberis. Malorem crede michi
modestia tua laudem referres: q̄ tulisses gloriam ex victoria. h3
(non nego) quid manifiscum et mirabile in
bello: multa sepeq; numero ipsa disciplina militaris: magna rei
publice adiumenta ingenerauit. Que nisi suscipiamus et singula
ri quadam laude predicemus certe vel inuidi: vel insueti rerū ma
lorū videbimur. Sed caue quicq; ex his que reposita sunt magis
in fortuna q̄ in virtute posita: tu vel minime virtuti cōpares. nul
lius enim imperatoris: aut ducis maximorū exercituū laus et glo
ria tanta fuit quin illa et centurionibus communis esset: et his qui
manu foriter cū hoste conflurissent. Modestie vero humilitatis
clementie et ceterarum virtutū neminem is habet socium vel parti
cipē qui illis recte vitetur. Quare tibi persuadeo nullū ex tuis lau
dibus malorem q̄ si publicis cōmodis inseruies et paci studebis q̄
si recta sit omni bello melior semper fuit. *Vale.*

DOn ignoro de pace semper audieō esse etiā si mu
ros (vt dicitur) aries percusserit. Et illam non arbitror
pacem non esse dicendam que plus habitura sit insidiarū q̄ benivolente: scio a te omnia bono animo dici: sed (plus pu
to) non satis attendis que causa ad pacē hostes meos spulerit. Cū
en se destitutos omni presidio viderent et iam omnia desperata
cogitauerunt qua ratione possent aliquod spaciū respiratiōnū da
re non vt sibi imperpetuum esset quiescendum sed vt acius bellū
possent restituere. Nemo quidē naturam eorum melius nouit: q̄
egopse qui superioribus temporibus sepe de fallacia eorū docē
sui De hic p̄suadent ut te sponsorem pacis pro ipsis prebeas: nec
prospicis q̄ non tam animo pacē optent: q̄ ut temporū consulant
Nolle mihi sapiens esse meo periculo: hanc animā modestiam tanti
facerem q̄ illam victorie quā in manibus habeo anteferam Qua
renchil alud habeas: noli michi suasor esse in ea re: que mihi pos
set p̄iura q̄ credis non solum incommoda: sed etiā vite mee pe
ricula afferre. *Vale.*

Si optas a me scire qđ a te marievelī summa ē ne minoris ami
citiā meā facias: q̄ ego tuā. Scis quātū amauis te et quan
tum excoluerim. Nunq̄ illū fuit tātū in re mea cor nodū
qđ prote nō negligere neq; incōmodū quod pte nō susciperē ubi
hoc usui tuo accedere intellexi. Nescio quo allo officio: aut quib⁹

signis maiorib⁹ tibi declarare potueri quātū te ⁊ diligere ⁊ obser
varem. Tu n̄ illi me ames et charissimū habeas nescio quā causam
satis idoneā afferas. Cū em̄ ceteris in reb⁹ sēper optauerit alios
vincere certe in hoc uno et si a te non vellem in amore superari ta
men parem te michi esse maxime cupio. Vale.

Ittore tue magnā mihi attulerūt molestiam. Amo enim
te ex aīo et valde obseruo. Tu vō mihi videris amicitiaz
meā subaccusare: nec statim intelligo quosrum hec verba
tua pergent. Vellel possem animo imperare et respondere tibi
modestius. Sed postq̄ me cogis c̄li bona venia tua vellel respō
deres mihi quando tibi in amore non responderim ymo quādo te
amando non ante cesserim. Aut em̄ vim amicitie ignoras: aut ma
le ab alio studiūst⁹ Non nego te nullū in amicitia nostra officiū pre
termisse: nec erat ista cōmēratio tua necessaria nisi me plane vis
(vt mihi videris) ingratiū in te dicere. Possem hoc in loco: michi
nisi pudor esset impedimento multa narrare: quibus agnosceres
nunq̄ me tibi vlo officio ac b̄ eniuentia cessisse: sed non cōmittā
vt beneficiorum meorū videar maiorē rationē habere q̄ amicitie
Nihil enim viderur mihi minus et mantium esse q̄ sui officiū memi
nisse: et alieni obliuisci. Vinceris ergo me amando: nullo te vnq̄
beneficio affecerim: quin fueris semper in his rebus attēissimus
que v̄lui meo accederent nullū ego protelaborē nullū periculum
pro tua salute suscepērim quid est quod a me velis in quo me accu
fas cupio omnia a te scribi. Et est (vt dicitur) amicorū propaum
omnia inter se aperta habere. Si quid erit quod a me sit corrigē
dum: dabo operam: vt quo tardius te amando prosecutus fut: eo
celerius non solum hanc moram prosequendo corrigam: sed ali
quando etiam antecedam. Vale.

DOn pūravī id te latrū tā iniquo animo quod ego equis
simō certe ad te sēper scripsero. Sed posiq̄ res ista que
sine līte erat: fuit in controuersiam deducta et amicorū
propriū esse dīcis oīa inter se habere aperta ita respōdebo tibi vt
nō putes me ad te sine causa scripsisse. Sepe ad me Cat⁹ cecilius
querelā detulit q̄ nibil summa familiaritas quā mecū haberet: sibi
apud te profuit (quin semel aciterū te admonuissem nullū ex oī
bus officiis tuis posse matuus esse: q̄ si mea causa illum recōmissū
habuisses: nec patēris sibi a tuis iniuriam fieri) nunq̄ tamen ad
duci potui: vt verbis eius fidem haberem: donec sermone et litte
ris multorū idem afferri mihi intellexi. Scripti ergo ad te et qua
pot. si modestia v̄lus fuit. Satis mihi erat cōmonefacere te ne ego
nimis a te amarer q̄ tu me diligebaris quae res (vt video) tibi per
modesta fuit. Sed liceat his qui se amant aliquid inter se expostu
bii

lare: liceat etiam accusare et irasci. Modo illud putent: altiores esse
vere amicitie radices; quod ut leuissimis causis tolli debeat. Si pla-
cer facile concedam tibi me supererat esse a te non solum beniuolen-
tia sed etiam omni officio et diligentia in me et in eos oes qui mes-
sant. Fuerim in officiosus: etiam (si vis) cōtumeliosus in te: omnia ti-
bi concedam: si illud mihi constabit: non te putare alio nunc me esse
in te animo: quod olim cum te iudicabas maximamente diligi. Vale.

quod in me fueris equo animo: hoc tue modestie fuit sed cum
ignorarem causam cur me admoneres: illud ego iudicauit
non fuisse amicitie tue: presertim: cum nullius errati conscius
fuisse: sed non concedam Calo cecilio: quod iure possit aliquo loco
dicere se nulluz officium meum neglexisse: si vero quicquid a me optauit
quod minus quam equum esset ipse portus sibi imputet. Nihil esse puto
quod amicorum causa preter honestum sit agendum: quod nisi video
me facile passum esse a necessariis meis (ut ipse dicit) iuriis sibi fie-
ri: illud videat: ne verius possit a se dici voluntate me ratione neces-
sarius meorum negligere: cum vltro inuenctus esset. Iudicauit qui-
dem non minus a te diligi: quod hunc hominem qui ut video vult amici-
tia tua abuti. Qui autem litteris et sermone aliorum idem intelligeres
non malorem fidem oportere illis haberi: quod sibi arbitror. Sunt enim
omnes aut inimici aut inuidi sed hic sit finis. Quantum me sis a-
maturus in te erit. Spero quod summa beniuolentia me prosequar-
is. Ego oia pro te suscipiam que digna sunt nostra amicitia. Vale.

Nisi de tuo in me animo satis persuasum haberem dubita-
rem ne tibi molestus fuisse cum his diebus causam lucre-
cias apud questorem nostrum contra necessarium tuum defendi
sed cum superioribus temporibus nihil a me gestum in amicitia nostra
cognosceres: quod a veteri estimatione nostra alienum esset: puta-
ui in hoc facto meo: te non permutterum fuisse iudicium meum: neque
ea de re ad te non scripsi: quia te negligerem sed partim occupatio
nibus meis partim quia iudicarem ita te sentire: ut nihil a me sine cau-
sa in tuos esse factum crederes. Quare a te maxime velis: ut (sicut
facis) plus mihi credas: si forte aliter de ea re scripsisset: quod de his
hominiisbus qui inter nos discordum optant: nisi enim sperarem prope-
diem apud te esse: diligentissime iam omnem causam ad te scripsisset:
Inter hoc de me iudicabis nullo tempore amicitie tue respectus
malorum me habuisse quod dum causam istam honestissimam cum ratione
contra hominem tibi necessarium suscepisti. Vale.

Bene est quod (ut soles) de meo in te animo iudicas: si em-
te valde amare amittere quod oibus quos postea notos ha-
bebano poteram cogitare quin idem tibi de me accideret:

persuadebāq; nihil a te gestū in defensione lucretij: qđ nō officio tuo alienū esset. Haudeo tñ ac plurimū letor; q̄ his cogitationib⁹ & cōsilis meis accesserūt lte tue: que illi⁹ veteris beniuolētie tue: q̄ in me & necessarios meos: ppetui amoris testes essent. q̄ aut̄ in iudicio cōtra necessariū meū steteris nec rep̄hēdo: nec accuso. Sclo em̄ id a te (vt scribis) honestissima ratiōne facrū. Plus ego vni tibi q̄ oīb⁹ alīs credo: noui em̄ modestiā & antiquā p̄ueritudinē prudētie tue: si qđ vero in hac re culpa necessarij mei tractū est: id velī (scias) mihi oīno displicuisse. Tu quid ad tuū officiū ptineat: vide bis. Ego vero iudiciū meū de te non mutabo. Vale.

Cupis a me scire quo in statu res nostre sint: caput est: q̄ si omnes in excidiū nostrū coniurassent: virx deteriori loco possemus esse. Conflictamur em̄ bellis: non solū exterris: sed etiā (quod summe detestandum est) ciuilibus & intestinis. Foris vagātur hostes: passim agri d̄ripūtūr: rura hostili incēdū flagrātur: hoīes cedūt. Intra menta vero inter ciues male conuenit. Nemo est qui publice vtilitati seruat. Quisquis vult in ciuitate prim⁹ esse. Nullus pudor: nulla reverētia legū in vrbe est. Ja palā seditiones parāt ciues. Nihil mali est: quod amplius restat: nisi ipsa ciuitas: que nos oīs hostili ferro ac seruituti subīciat. Eo quidē puentum est: vt nimilū malorum mortē ipsam iudicem. Uides que sit patre nostre fortuna: q̄ tolerabiliōr aliquāto esset: nisi nos ipes omnis iam dereliquerissem. Vale.

Et si rūmor sinist̄ de reb⁹ vestris aduersis ad me delat⁹ esset: nō tñ putabo oīa apud vos desperata esse. Plura ergo q̄ venire mihi in mētē potuissent: vobis accesserūt Sed oīa vobis ab exteris hostib⁹ aduersa ceciderūt. firmat bellus & circūsona menia vestra. Tolerāda sunt oīa: & fortiter fera da: q̄ ab illis vobis iminet. Illud magis vīsum est mihi miserū: qđ de seditione & odīis ciuitū ad me scripsisti. Que res nisi de p̄silio et auctoritate eoz: qui bene volūt resp̄ublice insultū esse: instigetur. Plane michi diuinare vīdeor oīa futura: q̄ etiā tu maxime times. Nō satis admirari possum: que amētia ciues tuos in hāc discordiā traxerit: nisi forte aliquis sint in ciuitate: qui se putāt rerū dominio portituros: si oīa in potestate hostiū veniat. Et est timēdū ne intīmō vestroz dolo pestis ista tracta sit: quo facili⁹ illi victoria possit. Mallē hoc loco posse a vobis hoc malū leuare: hoc in eo p̄sidio: q̄ eo tēpore p̄sulere: quo vestra resp̄ublica minime pōret cōsiliis suarū. Sed postquā res eo puent: vt id qđ poti⁹ volebā non possit a me fieri nō cōmittā: vt nō ad te scribā quid de vestre resp̄ublice salute sentiā. Explorādū est ab ipssis qui resp̄ublicā saluā vo-

lunt: quo quisq; aio sit: et sapienter sollicitati sunt oes olim socii vestri: et fidei et amicitie veteris meminerint. Presidia sociorum sunt a vobis occulte in urbe recipienda: donec videritis vi posse cogillatos: qui non bene sentit de libertate vestra. Numquā autē morbus iste curari poterit: nec malum hoc: quod si iusta ueterauit a vobis tolli. nisi abscondatur ab ipso corpore illa praeceptio quod est erga te. Et si meo consilio tua ciuitas uia fuerit: breui intelligere a vobis de pulsum esse oē piculum: quod in ipsis visceribus abūdat. Sicut enim ego sentio quid vos in re vestra facturis sit: etiam atque etiam puldebis. Ego enim non minus de vestra salute labore: quod si oīa vobiscum miseri essent munia. Vale.

De desideriū tuū differam: statim satissimā de eo quod mandicū dicū sentencias: et lis secundū te data. Numquā vidi auctorē aut magis eruditā in causis agendis quod si ipse est: cui causam tuam mandaueras. Ibi enim patuit: quantum vis dicendi possent apud iudices. Fuit quidē adeo vehemens et acer in propulsandis criminibus que tibi obsticabantur: ut omnes iudicēs et tibi perbenignos: et aduersariis infestos tibi redderet. Laudabat oēs ingenuū oratoris huius. Probabant causam tuā: et equitate in iudicium preferebant. Cum vero itum est in sententiā: tantus omnium cōsenus fuit: ut non minus in re congratulati sint: quod si negotiū cōmune ageretur. Nec ad te volui scribere: ut animū tuū liberare ea solli citudine qualiter scio) multum affinebaris. Vale.

Abeo tibi gratias et magnas quidē: quod me liberassem sollicitudine maxima: et molestia. Sed non minor voluptrate id me afficerit: quod ad me scriptissimi de patrōno meo: hoīe modestissimo et eloquētissimo. Delector enim vehementer laude sua: et officiis eius semper magnifici. Nam et si numquā dubitauerim de mea causa: quin secundū me lis esset dāda: tamen quod in iudiciis non aliter quam in navigando sepe iminet periculi: nisi is qui gubernator est: peritus in arte sit. Semper verebar ne equitas cause mee: allā formam habuisset ab ea quā oīabam. Saudeo itaque talē sortitū esse oratōrem: in quo neque summa eloquentia: neque studiū defult. Breui (ut spero) per meipsum illi congratulabor. Interim significabis ei me summā eius studijs atque officijs habere gratiā. Vale.

Ouid de te sentiant oēs et amici tui: et cives tui: significari a me tibi desideras. Omnia tua est sententia: nemine ex equalibus tuis malorem esse īgenio: sed maius et rē: ne illo satis modeste utaris. Quare mihi antboni si fama bona te delectet: si opinio hominū (quā nūc certe non quā sustinet) vide ne certis virtutib; tuis que magna sit: sola modestia deficit. Intelli-

go quidē te sūmū ī vrbe nrā cīnē futurū: si ī genio tuo modeste vti
sciueria Quod vt facias: etiā arq̄ etiā rogo. Uale.

Cum modestiā a me desiderari scribis: scio hoc vnde pro
ueniat. Sed faciā: intelligent oīis et ciues et amici mei
si alia in me virtus sit: nec istam deesse. Non potest fieri:
quoniam etas multa habeat: que reprehendātur a senib⁹. Et sepe
equales reperiūt: qui propter inuidiā aut cōfingūt aliquid: aut
maiora vicia nostra faciūt: si quis vel ingento: vel fūcio prestat
illis videatur. Inde scio causā omnē p̄cessisse: quia homines cum
omnia in me laudauerint: substrabunt mihi opinonē modestie: s̄z
nō p̄mitrā eos ēē diu in hoc errore. Incubāt hoc vñū vt neq̄ etas
te in qua sum: neq̄ labore impeditar: quin omnia faciā que ad ex-
terminationē hominū accedit. Tu me (vt facis) ad hanc rē adiu-
uabis: vt sicut tuis adhortationibus et cōsiliiis multo ardētior fac-
tus sum ad bonas artes: ita te beniūolentiam malorū ciuitū cōser-
uasse: per te intelligam. Uale.

Tunq̄ alias de maioribus: q̄ nunc rebus ad te scripsi Tā
te emi sunt: vt non modo te ad legendū inuitare: sed etiā
valde cōcītari habeant. Maximū quidē apparstus agl-
tantur: quales forte a nostra vrbe cōdita fuerūt. Magni equitar⁹
conscriptiuntur classes instructissime armantur: fabricantur noue
triremes: apparatur q̄ bellū in gens maris et terre contra gentēs ēē
per nobis inimicissimā. Et est omnī spe: nūq̄ tempus fuisse no-
bis datum quo melius de victoria cōcipiendū fuerit: quā si adop-
ti fuerimus: eterna par vrbi nrē futura. Omnes emi gentes (hac
vna excepta) que nobis bellum inferre possent: aut nobis amore
deutere sunt: aut armis: aut vi compresse. Nihil aliud ergo nostre
rei publice restat: q̄ vt etiā hanc nationem frenemus: quod nobis
facti non erit difficile: modo cōsiliis nostris celeritas adhibeatur:
habemus omnia: que facile possunt nostris conatibus victoriām
suppeditare. Hostis improuius est: nos cōsilio moniti. Ille impe-
ratus: nos omnibus reb⁹ necessariūs iſtructissimi. Ille domēticis
et exteris bellis: ia in fractus et debilitatus ē: nos vero integrī et
nūq̄ alias potētiores. Quid plura q̄ multe vrbes a fide et societa-
te nostrozū hostium defecerūt. Nostre autē vrbes quotidie virib⁹
nostrozū sociozū augētur. Nihil ergo ē: cur nō plane istā victoriāz
manu teneamus. Nihil deesse nobis volumus. Sed bene etiā de
īpa maturaſcē spero cum nunquā ad huiusmodi rem conficiendā
prudētiorib⁹ aut fortiorib⁹ ducib⁹ vñi sum⁹. Scripsi hec te: vide
ne quicquā eoz prius afferas q̄ reipub. intererit. Sed hoc nolui
te ignorare: vt quod maxime te optare sciebam: de maximis reb⁹

a nobis que hic agitantur: per me docti orationes. Vale.
Priusq; litteras tuas receperisse: iam omnia de quibus ad
me scribis apud nos diuulgabitur: quod minime oportebat fieri: si mos antiquus in nostro senatu fuisset seruat^t. Nihil enim apud nostros maiores custodiebat magis: q; silentiū i de
liberationib; et consilii rerū: que ad publice utilitatem pertinebāt. Sed de hoc satis ad te: qui ista nō ignoras. Jam d magis ad rē que
nūc agitur: pertinere arbitror: utrū sapienter a vobis deliberatus
sit de bello suscipiendo pro quo tantus apparatus instruitur. Ul-
deris quidem spondere certaz victoriā patrie tue: et oia bene spe-
rare. Ego vero cū nihil magis incertum videā q; exitus bellorum
et omnia que agitatis: patefacta hostibus vestris esse videātur: ve-
re orne vestra consilia fallātur. Quare si potius de pace fuisset de-
liberatio vestra sumpta: ea res nō solū honestior: sed etiam tuior
vobis fuisset. Poteras enim exemplis aliarū gentium vīl: et vide-
re sepe multas ciuitates bella suscepisse: que quāvis omnia expe-
dita et instructa habuerūt: tamen infelicē exitū sortite sunt. Car-
thagō vrbis potentissima multis annis (duce Hanibale) bellum gel-
lit cum romanis: et quanquā vasilitatē italie vidisset: et romanam
pene captā: tamen exitus nō fuit victorie: sed captiuū tandem se vi-
dit et romanis legibus servire. Cyrus etiā rex persarū cum annis
fere triginta multa bella feliciter gessisset: bellū scithis intulit spe-
rabatq; illa gente victa: se postea in perpetua pace futurū. Quæ
autē finem tanti conatus eius abhorruit thanays regina scitarū
(capro rege: et ducētis mīlitib; persarū celsis) satis edocuit. Hec
a me non cōmemorātur ut bella que a vobis gerēda sunt: malum
exitum habeant: sed dū licet: animū vestrū potius ad pacem et cō-
cordiam quā ad bellū conuertaris. Nec est aliqua res que hec vo-
bis assuadere debeat poterit enim maiore cū gloria totum hoc ne-
gocium cōfici quā illud bellū administrari: q; cōtra hostē nō ipa-
ratū (ut scribis) sed prouidū ac potente bellū suscipitis. Et esti-
mendū: ne alie gentes remouēt: ne ciuitates que nūc metu potē-
tie vestre coniuncte adhuc vobiscū sunt: deficient a fide. Erit itaq;
sapientē vestre: oia ista videre modestieq; et humanitatis: nō auer-
tere animū ab oratione eorū qui pacē vobis periuident. Si autē
in suscepto consilio vestro manetis: prouidete: ne in senatu vestro
deliberata fuerint ea: que ante ad hostes perueniant quā a vobis
q; quā inceptū sit. Hec ad te scripsi q; plurimū i republika votis:
vt si tibi vīlū fuerit: senatū de hac re habeas: et maturint vē his
rebus iter patres cōdeliberet. Ego enim p fide et beniuolētia mea
in vos omnes cupio vobis omnibus bene cedere. Vale.

SInullo tempore de rebus magnis ad te scripsi: illud profecto est summum ac maximum omnium: quo tanta miseriatur mala rebus nostris impeditare: ut nisi deus aliquis a nobis hec ipsa auertat: facile possit nostrarum partium desolationem ac ruinam diuinare. Bellum enim atrocissimum et famem incredibiliter ac pestem: qualem nondum neque legimus: neque vidimus: tota ferme patria ita dudu est perpessa: neque vis tantu mali: aliqua ex parte adhuc remittitur: sed in alio hoc dieti integrascit: et semper deterius habet. Cogita ergo non diu posse nos tantas clades perferre: quomodo enim usque nunc primum: nunc vero defessi patiente sumus: et spes ipsa: que (donec aliquid potius) nos animabat ad hec ipsa mala: vel repellenda fortiter: vel perferenda sapienter: ita remissa est: ut nullo oculo esse videatur. Quis ergo non facile diuinare posset: non solu desolationem: verum etiam illam ipsam verbis nostre ultimam interitionem: Erit enim tempus in quo vobis nostre ciuitatis vestigia fuerint: hoies querent: neque extabunt vlla signa huius olim poterissime ac florissime patrie nostre: nisi deus ira suam remiserit: et ceperit nos tantis malis fessos: iam tandem proprius aspicere. Et quoniam humana presidia res nostras desisterunt: cogimur (quod in tempestate sepe natum accidit) oia consilia nostra: oem spem atque cogitationem: ad deum referre: ad quam rem consequendam: nobis eris et adiutor et socius. Quoniam deus videatur auertisse animam: et aures a nostris precibus tamen speramus clementiam suam muturam esse in melius mala: quibus conflictamur ac pene conficimur. Vale.

Dittere tue tantam attulerunt aio meo molestiam: ut nullo tempore malorum in merore fuerim. Cum enim eo perducere sunt fortune nostre reipublica: ut laetus nichil possit ab hominibus exceptari: maxime timendum est: ne diuino etiam auxilio priuati sumus: quod si nostro alio errore nobis accidisset: putarem oia non solu equo: sed etiam fortia aio preferenda. Sed cum hi semper fuerimus: qui pro libertate communis: per fidem sociorum: maxima bella: magno cum puniculo: sepe numero suscepimus: nescio qua iniquitate fortune eo poterit sit: ut diuino simul et humano praesidio priuati sumus: nec procul absesse videtur mala oia que verbis vestre euentura diuinasti. Queritur (ut scriptis fortassis hoies: qui post nos venient: vobis fuerunt tante verbis fundamenta et tandem illa ipsa patrie nostre fama qua diu in Italia florimus forte interibit: postquam neque id extabit: cuius regis gratia nostra gloria: et nomen dum ingens fuit. Una res potest in tantis malis consolari: quod habemus exempla clarissimorum vrbium atque regnorum que similiter exitum aliquando habuerunt: ita ut nichil aliud ad nos quam ipsum nomine puenerit. Plures vero (ego arbiter)

ciuitates fuisse que suis temporibus gloria rerum gestarum insigne et preclare extiterunt cum quibus fama simul extincta fuit propter inopiam poetarum vel oratorum qui sua gesta: aut oratione aut carmine illustrarent. et non paterentur earum rerum que dignitate immortalitate essent memoria interiri. Utinā nostra republica quae glorie auida fuit: ita et homines conquississet quorum eloquentia semper eternam esset rerum nostrorum memorandarum immendatio. Nunc incipio intelligere quanta debeat esse veneratio apud omnes ciuitates magnificas eorum qui sciunt egregia ratione rerum vel pacis vel belli facta cōplecti quod maximā oportunitatē defuisse nris hominibus nō satis possit admirari: cū indicare possent omnes suos conatus ac labores a se frustra susceptos esse nisi prouiderent quae ratione possent immortales fieri. Sed de hoc hactenus. Consilii vero tuum quo in rebus exterius dicitur esse utendum suscipio et laudo quod seru est (ut alunt) tempus placidi superos: cum magis necessitas quam nostravoluntas facit nos supplices. Mallem hoc remedio usi fuissimus: cū nobis omnia erant integra et signū fuisset ea a nobis fieri ex animo. De qua re plura nō scribo postea quod a nobis corrisi nō potest. factimus ergo quod et ipsi naute in summa tempestate faciūt: et arā emī libēter exēplo tuo iam arbores fracta et quas sata nauī nra dēs vota faciam⁹. Si deprecatione nrā exaudita fuerit ne ingrati regiam aduersus numia si vero facta nulla nra pace inflecti potuerūt eo bono fruemur quo vñitūr illi qui suis reb⁹ aduersis nibila se p̄tmissū esse intelligit.

Vale.

Nostri omniā laudem hodierno die cōsecutus ē exercitus nosler qui fortissima pugna eosq; in acie stetit: nostra hostes ut pertinaciter pro defensione patrie moriendo clarissimā inde victoriam retulerit. Amotus ergo a nobis ille ingens metus ac summa totius urbis trepidatio. Cum enim malitius semel perire quod diuturna obsidione premi: insperatā victoria consecuti sumus quo in bello nobis certe nullum est ipsum celum: ac omnia numina pro nobis militasse. Talis emī huiuscēdē maximū cōflictus exitus fuit ut virūllus nostrosq; militum in bello cecidēt. Quā vero fortunā altera pars habuerit ex hoc apparet quod emīnes tanq; pecudes ad moriendum parati fuerūt. Signa viginti militaria capta: castra oīno hostiū fracta et direpta sūr: nemo in illa pugna fuit: qui aut in ore gladii exceptus non sit: aut a nostris cōpitis interceptus. Cum autem victor noster exercitus in urbem reueteretur: plurimis et maximis hostium trophyis natus mirum in modum tota ciuitas nostra fuit ad spectaculum effusa. Nemo erat qui non daret laudes et gratias deo. Omnes ve-

14

ro non uti re humanam: sed diuinam laudabant. Tanta vero leti-
cia et exultatio omnium fuit: ut iam non multorum hominum: sed unius
facies eadem: itaque idem animus videretur. Nullius vero hois edes
omnibus non patebant. Passim nostra militia excipiebatur tanta lar-
gitate et rerum omnium copia: ut nunquam in sola summa felicitate ageret
magis fuerit. Voluti hec tibi oia nota esse: ut qui periculorum nostro
rum semper socius fuisti: etiam publice tranquillitatis particeps sie-
res: et fortunis nostris congratuleris. Vale.

Quoniam expectatus fuerat a me deliberatio vestra: eo
michi Victoria: de qua ad me scribis: iocundior fuit etiam et
gratior. Non poterat quidem non magno dolore confici: cum
audiebam vibem vestram artissima obsecione cinctam esse. Dolebam
et plurimum civitatem (que diu caput nostre provincie fuerat) debere
in dictionem hostium venire. Liberasti ergo me hodie maximo
timore: quo pro vestra salute conficiebar. Et habeo tibi quas des-
beo gratias: qui me participem fecisti rerum: que vobis prospere
cesserunt. Intelligo quidem ex his que vobis diuinatus contigerunt:
quante cure debeat salus vestra hominibus esse: cum eadem iam
desperatis omnibus a superis immortalibus conservata fuerint.
Neminem arbitror esse qui non iudicet ista (ut scribis) numina celi:
pro vobis non solum pugnasse: sed etiam vicesse. Sed illud a vo-
bis etiam atque etiam videndum est: ne animus vestrum nimis in seculi
dis rebus esseratis. Et illud maxime prouidentum (sicut facitis)
ut victoriam vestram potius ad diuinam causam: quam ad humanam re-
seratis. Sumus enim fere omnes in periculis nostris animo sub-
missio: et tunc summe veneramus: et extollimus dominum deum. Ne se-
cio que iniuritate postea ingrati reperiamur: cum summa votuum
attingimus. Deinde queruntur homines nullam felicitatem esse
perpetuam: et fortunam accusant. Ego vero nullam altam prosper-
ram fortunam: aut aduersam iudico: quam diuinam prouidentiam: que
homines nunc rebus adversis exercet: nunc ratione corrigit. De-
inde autem rerum alia est ratio: quarum instabilitas sepius vicio
nostro: quam fortune nobis accidit. Nec ad te ista nunc scribo: quia pu-
tem a te ignorari: sed ut ciues tuos commonefas: nullo tempore
deum esse magis timendum: quam vobis maiora ab illo beneficia suscepimus.
Spero bene de ciuisbus tuis. Non nihil tamen valebit apud eos aucto-
ritas tua: si docueris nihil magis republika couenire: quam ut fortitu-
dinem in bello: ita religionem in pace colere. Vale.

Debil est quod liberius facias quam de maximis et pulcherrimis
rebus: que hic fiunt te certior reddere. Postea enim tua
ciuitas hostili metu liberata: ocio ac paci se dedit: credi-

ble est quantum statutus ipse res publice reformari indies et quasi
renouari ceperit. Si que erant veteres inter nos tristis ciues discor-
die omnes statim sublate fuerunt. Principes urbis nouas affinita-
tes inerunt. Arces que propter vim bellorum interierant maiores cul-
tu q̄ patro ac moribus opibus repetuntur: neq; vñ q̄ alias in ten-
to precio fuerunt. Plurime vero leges antique et vetera statuta
que interierant propter nostrā insolentia atq; negligētiā modo
renouantur et communis fere omnī consensu iam approbata sūt
quibus si obtēperat uz fuerit nemo dubitat que in breui nostra in-
ciuitate (Is em̄ est status urbis nostre) aliquāto beatiores vide-
mur q̄ diuturnā calamitatē experti sumus et fortiter perpessi: q̄
si eandem (qua diu freti eramus) tranquillitatem: et oculum semp̄
inuenisset. Saudeo itaq; hec tibi cōmunia facere ut q̄ semper no-
stre glorie attentissimus fuissi: felicitatem nostrāz hoc tempore nō
ignores. Vale.

Dē his que ad me scripsisti magnam certe voluptatē aio
percepi. Cum enim semper continuo in metu steterim:
quādū fuit de vestra salute dubitatum: magna molestia
me liberasti cū superioribus litteris tuis intellexi ciuitatē vestrāz
ab obsidione (qua opprimebatur) liberarā esse. Illud autem tāta
leticia me affectit: q̄ mibi renūciasti: non solū vos grauissimo peri-
culo esse exemptos: sed etiā ipsam rem publicā quasi nouā aliquā
formam et beatōrem statuz dietim suscipere. Saudeo me diuissidi
us et plusq; credi posset felicitate vestra letor: video equidē illae
gregia maiorū vestrorū in républicā fundamēta magno studio a
vobis excitari. Nara cū leges in quibus vestre ciuitatis salus erat
posita quasi in oblivionē vestram venissent nec nos antiquis in re-
be seruaretur nihil mirū fuit si patria vestra ad obsidionem pduc-
ta fuit. Nunc vero restitutis legibus et repetita omnī bona con-
suetudine spero nūq̄ ciuitatem vestram ampliorē aut opulētiorē
fuisse q̄ breui tempore futura sit modo in medio cursu non defici-
atis. Sed ubi quisq; priate potētie magis q̄ reipublice seruissati
mendū erit ne hac noua libertate frustra gauisi sitis. Retinēda ē
ergo inter vos cōcordia: nec cōfir māde sūt leges atique et edēda
sūt noua instituta nec pmittēdū est vt quisq; plus possit in ciuitate
q̄ eq̄tas q̄ iusticia. Quod sia vobis perfectuz fuerit plane video
vestrā républicā (vt scribis) in tota pūicia pāmā ēē futurā z vos
imperaturos his gentibus: quibus aliquā seruūstis. Vale.

Sciō te nouārum rerū cupidū esse et accusare sepe me q̄ nū
q̄ a te scribo de his rebus que hic sunt faciā hodie. nō die

ne deinceps possis criminari negligentiā mēā. Implobo te nō vul
garibus (vt multi solent) neq; falsis rumoībus: sed magnis & de
quibus certos autores habemus. Nuper ex egypto quidē in vre
bem nostrā nauigauerūt: a quibus cū nostri ciues diligēter p̄cun
ciati essent: de oībus rebus retulerunt, p̄ximis diebus nauem yn
de soluerant: multas nationes orientis: & plurimas gentes austra
les confuxisse. Ebant autem regē ipsum nichil tale suspicantē:
se effusisse extra vrbē regia in occursum hostium: qui cū toto ex
ercitu inidijs ūnicorū intercept⁹ fuit. Nec multo post signa hosti
lia fuisse ad vrbē alexandriā mota: qua trepidatione fuga ex omni
pte p̄cepta est agitari. Alij mare rubrū petebāt: alijs vero libiam.
Quicq; eo ferebāt: quo metus eū ipellebat. Quid deinde secutū
sit: dicitur se nichil certū habere. Nam semper vēris ad pupem flantib⁹
prosperū cursum maxima celeritate ad nos tenuerūt. Hec si vera
sunt: multū arbitrio illa ad nostros ciues p̄tinere. Agit enim de p̄i
uata pecunia nostrop̄ hoīm: qui se in p̄tibus illis exercēt. Si qđ
est qđ ad te pertinet: curabis vt nūq; nimio detrimēto fieri poterit
transigant te oīa idem & ego facturus sum. Aliud ad presens nō
habeo quod a te scribam. Si alij cursum ex ea regione ad nos ha
buerint: faciā te de oībus rebus certiorēm. Vale.

Non puto dubitandum ex his que ad me scribis: quis investit
homines qui in egypto versant̄: passuri sint maxima de
trimenta: nisi rationes suas inter initia rerū nouarum in
aliquam regionem tutam contulerint. Multa enim sunt que me ī
maximū metum inducūt: nam si ciuitate Alexādrie ille nationes
barbare potite fuerint: eadem ruina sepe trahēt: non tantū egyp
torum opes: sed etiam omnī qui ex multis partibus negotiādo
ibi versantur. Si vero diu in obsidione manadū erit: timendū est
ne pecunia mercator̄ in sumptū belli prius exhaustantur: qđ suo
ere publico: aut priuato vtantur. Quid futurum sit: nihil possum
rebus meis diuinare. Nam cum superioribus annis omnem pecu
niam meam eo loci consecissem: video vna die oīs fortunas meas
esse consumptas nisi procuratores mei tempestive vī sint cōsilio.
Cupio ergo de oībus rebus certiora te fieri. Si quis forte ex ori
ente ad vos nauigauerit: curabis: vt quācunq; fortuna res nostre
subierint: nihil sit quod per me lateat. Vale.

Oulta ex finitimiis regionib; ad nos afferūtur quotidie
noua: de incredibili apparatu validissimi exercitus re
gum orientalium contra ciuitates & terras nostras iperis ni
chil adhuc tamē certi habemus. Misimus autē in varias partes
percūctatores nostros: qui sagaciter edocerētūr oīa. Nos enī in
ci

dies expectamus. Sumus animo et viribus intenti:qua ratione
a nobis atq; sociis periculi illud propulsimus. Multas ad hacré
vias habemus. Constituimus enī si nobis ita (vt fama est) renuci
atū fuerit ab his quos permisimus super hoc negocio legatos no
strōs in orientem mittere:qui cū eisdem regib; de pace tractent
que res si agi poterit:mandata illis dedimus:vt neq; pecunia:ne
q; pollicitatione villa (dummodo res equa ab illis poscatur) a pa
ctione discedant. q; si infecta re videant redeūdum esse:tūc his ar
tibus utrantur:quibus facile barbari vincuntur. Serant inter ip
sos discordiam. Singant:simulent atq; dissimulēt omnia. Deniq;
attemptent:quibus illorum odia inter se inflammari possint. Ex
ercitus dissipentur:nec ullum finem his rebus faciant:donec aut
illi ipsi exercitus dissipentur:aut bellum:quod nobis p̄minabatur
in se contuantur. Si vero hee nostre cogitationes:si hec nostra cō
silia nos fallant:stat manu pugnare:et omnia prius experiri:q;
barbaris nationibus seruire. Sunt enim nobis arma et equi:ha
bemusq; viros audaces in bellis:neq; duces nobis deerunt:qui
consilio et viribus non solum fortiter cū hoste configere:sedelez
vincere sciant. Quid sit futurum:deus nouit:nos bene rebus no
stris speramus. Vale

BEllum mihi significas magno apparatu ab orientalib;
regibus institui contra vestrū imperium:sed nichil a
vobis pretermitti:quod ad propulsandum hoc periculū
a vestris ciuitatibus et sociorum pertineat. Non video quid possit
vel ad hanc sapientiam vel virtutem vestram addi. Si enim fortu
na consiliis responderit:non dubito omnes istos bellorū cito mo
tus quieturos. Si vero manu dimicādū erit (spero) et si copias in
feriores sitis:tamen et roboze militum:et scientia rei militaris su
periiores futuros. Quāvis enim hee nationes barbare multitudi
ne equitū:et potentia semper multuz valuerint raro tñ i suis bellis
victores fuerūt. Magno clamore bellī plia ineunt. Fortes primo
imperii videntur. Spargunt tela sua temere:sed cum ad enses vē
tum est (facto sanguine) omnes terga vertunt. Nostrī vero exerci
tus:nec segnes sunt:ad inuidēdum:nec minus fortes ad sustinen
dum vel pericula:vel castrenses labores:quotiens ab hoste lacessū
tur:omnia tamen p̄ia (vt facitis) temptanda sunt:q; experienda
fortuna belli:q; si vestra sapientia a vobis evitari non poterit:qui
sit configendum cum his barbaris:deceriādumq; a vobis v glo
ria vestra:ac imperio:quod a vestris maioabus amplissimi... illu
stre accepistis:cauendum marine erit:ne hostis vos imparatos
offendat. Nam dum exploratores in omnes partes dimisiſtis:qui

16

ad vos referent de consiliis hostium: de motibus si qui ab illis agitantur: dum legationes mittuntur ad eos interim occupandi sunt aditus: artes inueniente conscribendus est equitatus: et omnia ita a nobis sunt instruenda: quas tam inter fines vestros: et in medio regno versarentur. Celerius enim legati vestri agēt de pace et totū negotiū confidit si intelligent vos nō minus ad bellū paratos: q̄ ad oīū et concordiam. Sed quia spero hec a vobis p̄ vestra summa sapientia laet esse perfecta. Plura ad te de hac re nō scribo: sed quid est q̄ pro vestra republica possit a me vel consilio: vel manu fieri: libenter omne in labore: atq̄ oīā pericula p̄ ve stra salute adibo.

Vale.

Nostissima res his diebus nobis accidit: neq; ad vlo nos
trorū ciuiū alias audita: de qua ego te certiorē facere sen-
tū: ut negligeres nullā rem forte tantā aut tam occultaz
quā non marime cuperē tibi in primis esse notā. Puto(ni fallar)
te oī cū apud nos eses itellēxisse: quoruī hoīz factio[n]e ciuitas no-
stra in exiū misericorū sulpiciū: hominē patrie amonuissimū. De quo
facto plura non scribo: res enī ista ad ciuitatē nostrā pertinet. In-
terim hostes nostrū inuaserunt vrbem que optimi ciuis consilio in-
fecta: iue temeritatis breui penas dedit. Obsessa quidē ciuitas fu-
it: cōmeatus interclusi: ita vt res plane ad deditio[n]e expectaret.
Tum vero sulpicius animose ad primū conuertens cepit agita-
re nouā cōsilia: quibus hostem tam insulanten[m] menib[us] deuictū
suis ciuib[us] traderet. Repente se in castra hostilia cōtulit: dixitq;
de rebus maximis verba apud ducē hostiū facere: qui comitri ex-
ceptus inquit se nulla etiam ratione patrie teneri: qui nūq; ei⁹ cul-
pa: nec vlo errore: tam male de se merita esset. Deinde hostez no-
strū monuit vrbē nūl yno mō a se expugnari posse: q̄ si cōsiliis suis
obtemperatū esset: non dubitū: breui illos vrbē potituros. At
enī locum non esse longe a menibus: arboribus conicitū: suauisq;
vt de industria fugam simularer: occuparetoq; locū insidijs aptili-
mū: futurū (inquit) et ciues remissiores esse ad custodiā: noctuq;
facile posse menia conserendi: t totam ciuitatem capi. Qua res cū
ab hoste credita esset: neq; alter q̄ ipse consuluerat: factitum.
Deinde omnia nostris significat: qui portis aptis: circa secūdam
vigiliam effusit: hostes insidiis positos concluerunt: pauciq; be-
neficio noctis elapsis: ceteri cōp[er]ssi sunt/cessi: aut capti. Nec nō-
dum patefacta esse volumus: quo maturius exercituū vestruū ad
eorsū menta perducamus. Tu autē hec secreta habebis dum esse
rēdūctepus datū esse per litteras intelliges. Vale. Data Sandali
kal. februaris an oīū solis: cum hec gesta essent.

Sulpicij magnū in r. p. amore narras. Ego vero plurimi gaudeo oīa vobis preter spem evenisse. Sed nō possum inducī: vt factum ciuitatis probē de exilio viri. Non enim ciues tui semp̄ sulpicios habebūt. Nec erunt qui patre male de se merite bene referēt. Illud autē maxime a vobis cauedū est: ne aliquādo ciues paratos de sua patria bene mereri: postea sibi res nostra publica infestos sentiat: cū t̄ auxilio militari viros optimos intelligit: t̄ primū locū in senatu esse his. qui non dubitant patriā qualibet ratione a se oppresum iri: modo ipsi oīa possint q̄ velint. q̄ autē scribis: ne hāc vestrā victoriā efferā: haud multa ad innotitione indigēo: vīnā ita auxilio: vt fide: cōsilia vestra suuare possem. Spero vos oīa sapienter. p̄ sperisse que in vtrāq̄ p̄e posse sint accidere. Nec vobis deest cōsiliū aut vires: ad hanc maximā rem conficiendā. Sed non forte minoris sapientie est: scire vincēdo vīt modestia: t̄ aliquid in medio cursu victorie subsistere q̄ ultra progredi. Non dico tā bonam occasionē negligāt. Multa enim sunt que vobis hanc illam victoriā permittant: improuisus aduentus vester/ trepidatio inimicorū/ nouitas facti/ meror suorū quoque fere oīes audierunt insidios vestris esse interceptos. Omnia apud illos perturbata/ ita facillora vobis prestabunt. Sed cum in reb⁹ bellicis fortuna magnū imperium habeat. multa a vobis timēda sunt. Sed nescio an aliud magis: q̄ q̄ hi qui ceperunt vincere: nō satis pericula attendunt. Nichil non temere sepe ab eis fieri solet. At hostibus interim creset animus: t̄ spes que primo impetu excederat/ maior his insurgit. Preterea nonnūquam accidit: vt qui in fugam versi erant/ restaurent bellum et acris pugnant: q̄ si a principio nō desperassent de victoria. Plura de hacre scriberem: si michi oīum esset/ aut si tuum ciuitatem egere consilio putarem. Et est etiam non post factum/ sed ante quam res fiat/ consilium de summis rebus habendum. Vos autem (vt ad me scribis) iam insignia ad urbēm hostium mouissis/ opto ut illum exitum vestra consilia inueniant/ quem fortuna visa est michi patrō in successu vobis promisſe. Rē per gratiam michi feceris: si mature de exi-
tū rerum vestrarū omnia ad me scribis. Vale.

Ste noua delectent/ habeo quidem vnde possum abundanter memoria/ tante rerū mutationes non fuerunt quan- te hodie instant. Et iam in nostris p̄ibus fiunt: omnes fere ciuitates huius nostre cisalpīe gallie nouas res agitat. Alie veteres do minos deponunt/ t̄ se in libertatem vendicant. Alie libi nouis ty- rannos faciunt. Multe dū nouis rebus student: suo magis q̄ alle-

17

no ingeno vtūtūr: multe exempla ceterarū sequuntur. Nonnullē
conātur reuocare antiquos dominos: que bella potentiorū de pī
cipatu suo disposuerāt. Nec vlla est ciuitas in hoc īmpērio: que fa
tis vel consilio in tantis motibus vtatur. Ciues: alius in alium cō
spirāt. Populi eos habēt sui furoris duces: qui vi & scelere cete
ros antecellāt. Cremona olī vrbs opulentissima: intra paucos an
nos multos prīncipes mutauit: nūc sub tyrranno sevissimo est possi
ta. Brixia crebris equitatū ppulsionib⁹ atteritur: et iā videtur
statu suū inclinare: hoies iudicāt illā breui nouū dominū habitu
rā. Pergamū vero ciuitas magis bellorū ciuiliū discordiis oppres
sa: ceteros hostes in se admisit. Certat em̄ nō solum vtra pars ī
peret: sed etiam vtra sit. Neq; malū ipm in venis est (vt aiunt) sed
multo fortius in mediis visceribus estuat. Non em̄ sub vno tanto
prīncipe sed sub diuersis et in manibus tyrrāni affligitur. Nā cū ali
quādo magis ingeniis et aīs suorū ciuitū floruisse: nū facta colo
nia est: et oīs colonie hoīm so: didissimorū et agrestiū replete: quā
vrbez vnā in tota itala omnū miserrimā atq; infortunatissimā fa
cie possū tūdicare. Innumerabiles alie sunt: que suā et ipse infelli
cē fortunā habēt: et magna in tēpestate posite. Sed oīa mellus in
telliges ab eo quē cū his litteris ad te mittto. Tu si quid magnuz
habes in his partib⁹ in quib⁹ diuersarīs: oīa ad me scribe: ne quic
q; rerūestrarū ignorem. Vale.

Epistola tuam plenā nouarum rerū accepi. Misericordia
conditionis et status tot magnificarū vrbū: et populos
rū prouicie vestre. Cum em̄ in tota latitudo nulla esset pars
ingenios: aut armis illustrior: video illā veterē gallice cisalpīe glo
riā: iā ppe defloratā esse: et ad desolationē redactā. Sz hoc habz
omnis maximarū rerū fortuna: vt cū ad summū peruererit: tunc
satelligamus prope exitū esse. Grecia ipsa (et exēpla maiorū pau
lo altius repetā) dū non solū disciplinit: sed etiam armis italiā dī
cit: nec procul abfuit: quin (duce alexandro) macedonie īmpēriuz
orbis terrarū possideret: sed eo ex rebus humanis sublato: circa
ipsam verticē defecit. Roma vero exemplū omnū prouinciaruz
ac nationū vnu īmpēriū quoda regibus sumperat: sub consulari
īmpērio quoq; ad prothos extendit: sub īperatoribus vero non
solum famā: sed etiam potentiam suam cū finib⁹ orbis termina
vit tamē nō potuit illud īmpēriū: quod oīm dominatū erat: vlcō
seruare: vel trueri: sed vidit omnem suam gloriā primo a Constan
tino in greciā. deinde ab exterris regib⁹ mō ad occidētē: mō in sep
tentriōnē esse translatam. Hoc vno gaudet & consolatur q; nemo
est ex his ad quos regimē nostri orbis mandauit: qui non gaude
c lli

at se Romanorū regē dīci. Vestrā autē gallia iam eousq; et fama
rerum gestarum et optimarū artiū excellentia creuerat: vt cete
rarū prouinciarū splendozem vincere: et antecedere: nostrū vide
retur. Nunc ruinam et finē ad me scribis. Non habeo quo solatio
meliō possī fortunā vestrā leuare: q̄ his exemplis: quibus etiā se
pe vt soleo: quādo aliquid mihi accidit: quod nimis dursi sit: atq;
asperū in reb⁹ meis. Nihil autē in hac regione itur quod sua no
uitate vel magnificētia sit scribendū. Sum⁹ em⁹ in tāto ocio
quāto nescio an alias fuerimus. et vereor: ne hoc forte virtuti p̄s
ce et bonis acribus nostris noceat. Nā vt nimia fortune asperitas
ita imoderata prosperitas sepe glorie nocuit. Vale.

Et si ea de q̄bus ad te scribo: nō ita noua inusitata ve sint
vt nūq; alias hoībus aliquid huiusmodi obtigerit tamē
non paruam er opinione que habebitur admirationē
excitarunt. Clecturus: homo (vt scis) quōdā habitus nostrorū
clivium opulentissimus: re sua male procurata multū eris alieni
traxit: cauit autem magnopere: ne id a quoq; necessariorum: aut
eorum qui hominem illum diligebāt: rescitum esset. Quid postea
egerit: tum apertum fuit cum fortunis eius amplius succurrī nō
poterat: res fortassis aliquo anno composita fuisset. Contracis
ergo vndiq; sarcinis eius q̄ occultissime potuit: ipse proficisci per
egre simulauit matureq; assuturum p̄imo die sextilis aut ipsis
kalendis pollicitus fuit: horatusq; est nos omnes qui diligebā
mus: vt sponsonem pro ipso faceremus: si quis forte eum conue
nisset in iudicium Arbitrabamur autem illum: aut nullo: aut per
modico ere alieno teneri. q̄ si magno etiam teneretur: putabam⁹
eū soluendo esse. Quid plura: fideiūssione pro illo fecimus deide
profectus. Cum vero dies contracti eris aduenisset: isto homine
(vt et bona fide oportebat) die statuto nō comparāte: paulo opos
ad satisfactionem reposcimur a creditoribus. Multa de isto quesili
sumus orabam⁹ iudices: vt diē termini nobis progarēt: qđ vbi a
nobis imperatū iri cognouiimus: necesse fuit pro illo dependere
Penumerataq; fuit illa sumā pecunie quam suis creditoribus de
bebat. Que res et si per incommode ceteris accesserit: mihi tamē
ideo grauis fuit: vt nūq; spe rem posse me exoluere ere alieno qđ
eius rei gratia contrari. Nunq; posse fieri putassem: vt aut homo il
le ad tantā inopiam venisset: aut suos hmoī machinationib⁹ et
dolis peteret. Sic res euénit: vt fides illis quib⁹ nil pudoris: aut
mo destitue inest: prestatur. Ceteri maxime hoc factū adm̄ntur:
sed ego penā fidei mee p̄fero. Tusi quando a te spondendū aliqd
erit pro alio exemplo meo cautio fies. Nullā em⁹ artez arbitro et

18

se que min⁹ gracie et magis incōmodi afferat hoībus: q̄ eam que
docet pro alieno debito in iudicio sisit: et fideiubere. Et est notū p
uerbiū. Qui pedē in laqueū mittit: suo tantū periculo et labore ex
oluit. Sed tarde in re mea perspici. Vale.

I Dibus februariois reddite mihi sunt littere tue: quib⁹ mi-
hi significabas de p̄ficia vecturii: et me sapienter admones
q̄ tuo ex̄ alio in re mea fiā cautior: facis hoc pro tua in me
beniuolentia: que summa est et maximas tibi dico gratias. Si illud
velim (scias) paulominus me hac tua tactura esse animo cōmorū
quā si in parte mearū fortunarū damnū factum esset. Ita em̄ iem
per de te iudicauit: nihil posse tibi accidere: quod non mihi p̄pātū
esset quod ego arbitror: multis olim per te signis perspexisse. Nec
longe abesseret: quin hoc tempore tibi animū meū reconderet: si fa-
cultas adesset. Sed cū assiduis bellis patria nostra iaz attrita sit:
ac pene consumpta: nec redditus agrorum dominis respondent
nec ille artes in ciuitate exercentur: quibus magni prouentus et
pecunie inter clues agebantur: omnia quidē emolumenta nos de-
stiterūt. Et si qui sunt quib⁹ opes et pecunie sint: nemo tamē est
qui non mallet suas res in porcu continere: quā se manifestis peri-
culis cōmittere. Si quid est tamē in quo tibi possim aliquo studio:
vel opera mea prodesse: omnia bono animo faciam: que v̄sui tuo ī
tellerero esse. Nec volo consiliū tuū debere intelligi his reb⁹: que
ad te pertinent. Ceteris vero in rebus utar prudentia tua. Pecu-
nia non possum mea te luire. Satisfactionē autē non dubitabo:
et cautionē pro te facere: et obligare omnia mea si intelligā que tibi
super hac re voluntas sit: et si mihi erit pro te depēdendū. Quod
si cognouero te villa in re propter verecundia officio meo no luisse
vti: minues eam opinionē quam semper mihi de tuo in me officio:
atq̄ perpetuo amore feceram. Vale.

Q Uod de reb⁹ inutatis ad te scribo: video et mihi rem tibi
gratā p̄ficerē. Scio enim te semp̄ harū rerum cupidum
fuisse faciā ergo te participē facili pulcherrimi: neq̄ mul-
tis annis ante a quoquā nostrū auditi. Juuentus est in ciuitate no-
stra p̄inceps: qui cū libertatē publicam armis diu presulset: act⁹
(et nos omnes putamus) conscientia rerum suarum tandem cepit
consilia sua in melius vertere. Vocatione enim populo ad concionē:
orationem habuit apud illam egregiā atq̄ illustrem: in qua et sui
propositi et administrationis: quam gresserat (reddita ratione) ci-
ties vocuit: quo animo in rem publ. esset: modo sibi concederetur:
cōmū libertate cum suis ciuib⁹ secure vti. Multa sapienter atq̄
magnifice ad hanc rem adegit: que admirationem oībus faceret.

Postq; ab eo animo peroratū fuit: magnū aliquādiū extitit inter
nos silentiū: alii sō satis se intellexisse arbitrātibus alijs (quib⁹
major prouidentia inesset) dubitantibus quo sum illius oratio p-
geret. Sed cum omnibus libertas dicēdī facta esset: ac plane hor-
taretur: peroraretq; enūquēq; optimū sententiam suam dicere.
nemo fuit qui non diuinās atq; immortales gratias ei ageret: q;
respub. in sedem suam reduxisset. Pollicitiq; fūmus omnes nō so-
lum resūpunitatem futuram: sed etiam opponta nostrorum cor-
porū salutem eius: atq; incolumitatē defensuros. daturōs op-
eram vt priuatus aliquanto beatior: vivueret: q; olim cum solus vbi
imperasset. Que res vbi ab illo intellecta fuit: ipse omnes suos
fasces populo subsecit. donauitq; antiqua libertate patriā: leges
antiquas restituit: nec aliquid ex prisca z bona consuetudine liber-
taris omisit. Nunc vero equali iure fruitur nobiscum. Nos ayē in
tanto otio sumus quantū nunq; alias sperare ausi fuissimus. Cre-
do te huic nostre felicitati q; hoc pulcerrimū eius factū admirari.
propterea omnia volui a me significari tibi. Si quid vero erit q;
vel in senatu nostro: vel quod populū geria me pro tua cōmodita-
te poterit: habebis me tibi summū amicū z quo p tuo iure in oib⁹
rebus tuis libere utaris. Vale.

BEcce vobis accidit q; patria vestra antisqua libertate do-
nata est. Siue enim casu hec obtigerit siue cōsilio: nō potest
hoc non diuinitus accidisse: sed magno studio a vobis cu-
randū est: vt vestro bono isto q; diutissime possitis frui. Nulla autē
res magis hoc efficiet q; si rerum summa ad plures delata fuerit.
Sophocles (vt est in fabulis grecorū) cū veller quadā tragedia
hoc idē persuadere atheniēsi populo: periculū induxit ab inferis: q;
lōga oratione atheniēses hortabat: ne leonē in vrbe nutritrēt: aut
nutritū discerēt equo aio pferre. Quā rē sapientissimus poeta suo
carminī iseruit: vt z grauitate auctoris: z nobili figmēto: doceret
populū nō cōmittere potentia vrbis alicui vni: q; opibus z genio
ceteris prestaret. q; si ea sibi libertas esset cōmissa: suadebat etiā
servitū esse pferendā ne contumacia populū dño grauore vtere-
tur. Nichil vñq; fuit quod Romanū populū: dominū gētiū: eque
libertate p̄suaret: q; cū maluit potestate que erat omniū esse pau-
corum: q; suā z seruire potius iperato:ibus q; regnare. Incred-
ibile q; tūm restituta libertas delectet: z cum alter in magistratib⁹
conferēdis: studet altero gratiosor: videri: facile evenit: vt nō pol-
sint omnes iure equo vti: cum plures sint in ciuitate quive' vñb⁹.
vel eloquētia animos multitudinis ad se allificant. Que res sia vo-
bis etiam atq; etiā non fuerit prouisa: verendū est: ne potius a vo-

19

bis nouus domin⁹ sit in vestram rempu. Inuetus q̄ ppetuo a ve-
stris cervicibus sublata seruitus. Non dubito hec eadē pro vestra
sapientia (que summa est) prudenter a vobis pfcī. Sed nisi edo-
crus fuerit de suo periculo populus: videbis breui in varia studia
illā scindī: nec satis intelligere: quo sum facta sua vergāt. q̄ aut̄
cupis omni officio tuo vel in senatu vel in populo pro me defungi:
nulla me noua voluptate afficis. Est enim non solū tibi vistatum:
sed etiā quotidianū oēm curam suscipere: que vſū mearū rerum
accedat. Aliud nō est quod a te magis velim q̄ vt me (sicut facis)
maxime diligas persuadeasq; tibi nemine vivere: cuius beniuolē-
tiam & veritatē maioris faciam. Vale.

Daudē ex magna sollicitudine & me: u liberat⁹ sum. Spe-
ro te multorū & litteris: & sermone intellerisse: me dum
iter errurie peragerē: quo peterē vrbē romanā: in quo-
dam incidisse: qui assiduis latrociniis infestabāt eā prouinciā: & fe-
re oēs viarū aditus occupabant. Putabāt manus cornificū per-
venisse: qui me multis modis cruciarēt. Ego vero cum animū ip-
sum meū pararē ad fortiter perferendū oēs penas quas illi michi
inferre voluissent: neq; iam istos quicq; rogarē: inueni apud eos
maiorē pietatē q̄ fuisse vñq; ausus ab eis sperare. Cum em⁹ quis
nā essem: aut quibus artibus: quo re questu vterer: diligēter per-
quisiſſent: respondiſſemq; ad ea: que mihi vīta fuissent illo tēpore
pro meis fo: tunis dicēda: statim me bene sperare hortati sunt. De-
tinuerūt autē me apud se aliquot dies: omnīoꝝ officio meo in me-
atq; humanitate pfuncti sunt: cū vero ipsiſis vīsum fuit (habito iter
se consilio) non solū me sine vlo interuentu pecunie dīmiserūt:
sed etiam necessarium mihi cōmeatū p̄fitterunt. Omiss⁹ autē
propo ūto roman⁹ petendi (habito prius illis maxima gratia) inco-
lumis ad meos regressus fu. Nec ad te magno studio & voluptate
scribo: quem scio pro singulari in me beniuolentia tua semper ad-
uersis casib⁹ meis indoluisse. et maxime secundis rebus letari.
Vale. Et de tuo statu ad me sepe scribas.

QUod humanissime tecū predones egerūt: non tā fortune
tue attribuēdū est q̄ morib⁹ tuis. Es em⁹ oīm hoīm lepi-
dissimus. Aliquo scio p̄fuerūt tibi ille tue facetie: & in oī
sermone tuo suauitas: non min⁹ fortasse: q̄ q̄ nūq; rei pecuniarie
opulent⁹ fuisti. Est em⁹ gen⁹ hoīm magis auarū q̄ crudele. Cū er-
go p benign⁹: & comis esses: nec haberes quid lucri tecū facerēt:
prob̄ sibi p̄spixerūt: ne diu fieres illis sumptuosus ita ego factū
iudico. Illud vero qđ in tuo discessu factū ab ipsiſis narras: nō solū
liberū discessum: sed etiam cōmeatū & cetera officia humanitat⁹

eos tibi prestitisse: nō sat solum admirari: etiā vix huiusmodi ples
tas inueniatur apud illos homines: qui se volunt frugis et bonos dici.
Sed (ut arbitror) hi qui sceleribus suis diu freti sunt: reperent in
terdū audiū honesta studia: quod illi qui sempiter leges et iudicia
vivunt. Quicquid fuerit: maxime tibi gratulor quod me exmetu maxi
mo: et te ex piculo non paruo liberasti. Cupio tamen eiusmodi for
tunā nō iterū experiendā: et eris (ut spero) decepis in tua salute
custodienda cautior. Habeo tibi gratias. quod de tua liberatione in
primis ad me scripsisti. Sciebas enim me non minus tuus: quod magis
incommodis anguis. Docto: vero te argo obsecro ut ad nos accedas.
Facies enim rem omnium post tuū redditum amicis tuis gratissimum:
michi vero adeo lucundum. ut nulla maior voluptate cumulatū
possis me afficere. Vale.

Bem nō cōsuetā ad te scribo: quā si quāta sit ex tua prudē
tia iudicaueris. excitabit (crede michi) quādam ad res ma
gnas incrediblē in te amorē: Causa lutiū cū p̄ eratē nō dū
possit ad summū nr̄ē r.p. magistratū admittit: nup̄ magno consensu
ciuitatis absolutus est a legib⁹: que nichil preter morē antiquū
fieri p̄mittit. Cū em̄ ppter crebroz proficius multi duces ex no
stris sāiam fortissime pugnādo admississent: neq; vltra nobis sup
peterēt: qui ad tātū pīculū admitterēt: tanta superiorib⁹ bellis
huius adolescentis virtus ipugnādo cōspecta fuit: ut milites nos
tri nunq; se victuros: nisi ipso duce: sperare possint. Itū est itaq;
ex cōmuni sententia cōtra leges nostras: cessitq; honestas vtilitatem
et instituta necessitatē paruerūt. Que res modo tibi aliquid cū sit:
tantū inflamare te debet atq; incendere: ut nichil dies ac noctes
magis cogiles. quod et cōmodo etiā tu viā tibi ad huiusmodi gloriam
facias. Qd̄ tibi difficile nō erit: si nihil tā arduū putaueris: quod ma
gno ac nobili animo non sit facile. Vale.

Clārum Luciū: donatū esse nostra repū. egregia dignitate
pro sua virtute: bono exēplo factū iudico. Nec aliud pu
to in nostra ciuitate melius esse: quod ut vnuquisq; in nostra
repū. possit. qd̄ tu virtute et reb⁹ a se gestis alios antecedit. Sed ve
reor: ne pleriq; cum gloria maiorū magis qd̄ sua virtute cōfidāt: id
ipsum moleste ferat. Sic ergo mala que sepe vrbī nostre inuidia
attulerit. Nam cū plurime sint alle pestes: que magna plerūq; re
gna euerterūt: nescio an nulla pricipliorū hūano generi: quod hec quā
statim dixi qd̄ si vna modestia evitari possit: id forte legib⁹ et varie
meliorū aduceret tardē ad honores accedere: quod in tēpestiū. magis
stratib⁹: cū inuidia et odio multoz vti. Sed cū nulla sit humilitas
(ut aiūt) que morū huiusce homini ritare possit: oīa que casus

tulit: sunt magno animo ferēda: et eo fortius virtute vtendū: quo magis a pluribus illa expugnātur. Proboq; id nostre ciuitatis factū: quo Caius lucius absolut⁹ est legibus ⁊ in illa dignitate cōstitutus: quā ille sepe p; patria fortissime pugnādo emeruit. Quātū sūt ista res prioribus studiis meis: que pro repu. suscep̄ adiecerit breui intelliges. Gloria enim Caij nostri sepe me e somno excitat. Non quiescam ergo: donec quē etate et gloria superorū prope equalēm vīdeo: eidem ⁊ magnitudine animi et rebus magnifice gestis consecutus fuero. Vale.

DOn de privatis cōmodis (vt sepe antea) sed de salute nostrorū ciuitū has litteras ad te obſignauit: si vñq; tēp⁹ fuit: quo tibi status reip. cure fuerit: vide vt hodierno die: illi ⁊ ſilio tuo: ⁊ auxilio velis adesse. Multa em̄ ipendēt: quēntiſi atētissime ſint a te p;curata: facile erit in magnū eruptura incendiū. Quare etiā atq; etiā iter ad nos festina. Nec vlla reſtā sit: que tuū aduēti remozet. Qēs quidē p;ſentia tuā affectant. ſciūtq; in te vno cōmūne omnī ſalutē eſſe reponitā. Noli itaq; tantā oīm expectationē diſſerre. p;ſuade aſos tibi: omni principatu melius eſſe hominē a suis ciuibus diligi: ⁊ hanc conſequi gloriam: q; nulſlam p;ro repu. vel periculū vel labore effugisse. Plura de beniuerentia: ⁊ ſpe ciuitū omnī in te poſita ſcriberē: niſi tu qui oīa noſti: et ſumme patriā diligis: ea tecū melius perspiceres. Vale.

Sea in me eſſet vel auctoritas vel facultas: vt malis rei p;pu. ſubuenire poſſem: nullū certe vel labore vel piculū pro p;moni ſalute fugerē. Sed multa ſunt que incutiant mihi butusc ac rei diſſidentiā ac desperationē. Nam ⁊ pleriq; ex nostris malunt poti⁹ oīa perturbare: vt iſi p;reſe videātur: q; equo ſure inter eos viuere: ⁊ plures ſunt in ciuitate qui nō ſatis interno ſcūt: quid inter ſeruitutē ⁊ libertatē ciuitū ſit. Si qui vero inueniātur in ciuitate: qui bene de repub. ⁊ iudicēt: ⁊ ſentiāt: nihil eorum oratio ad multitudinē valet. Nec video itaq; quid poſſit mea p;ſentia patrie ⁊ ciuibus noſtriſ eſſeret: niſi vt multas inimicitias neq; mibi necessariās neq; r.p. assumam. q; vbi in ea ſententia omnes ſunt vt ſalutem meam bis fluctibus et procellis. r.p. cōmittā: non recuſabo amore patrie: omnia priu experiri: q; fallere tantā ciuitū expectationē. Habes iudiciū meū de repub. Tu quid ſim facturus: cum de voluntate ciuitū noſtrorū iterum conſiſterit: ad me ſcribere festina. Vale.

Ouis ſit nostre ciuitatis status ex hoc potes intelligere: q; nunquam melioribus auspiciis iacta fuerunt fundamen- ta noſtre. r.p. quā hodierno die. Cum enim olim lenatus

noster cogeretur: ut de sumis rebus cōsultaret: omes seruiebant temporis: si quando sententia patres diuidebantur: nemo erat qui quod sentiebat: auderet libere consulere: nunc vero concurritur tantis studiis ad libertatem non sicut atq; vmbraitsem (ut oīz) sed et qualem a patribus nostris accepimus ut nunq; vissi sum⁹ no bis vivere: nisi hoc tempore: in quo nunc sumus. Paucis enim qui publicā libertatē opprimebant de cluitate eier: omnes equo iure vivunt. Licet cuiq; de nostra repub. et quid sētē dicere: et qd dicit libere sentire. Studia que priuatis reb⁹ adhibebātur: oīa ad apli tudinē reipu. sūt cōuersa oēsq; in hoc vno marie sūt intēcti: quis eo rū potissime profit ciuitati. Si ergo cupis inter tuos magn⁹ haberi: accede ad hāc nostrā rēp. quā optimā et pulcherrimā habemus tantum quidē in ea poteris q̄tum ceteris laborare/ industria et so licitudine prestabis.

Vale.

Quod optima repub. vtimini magis vestra q̄ mea cā gau deo. Mibi ei cū maria ps vite exactasit nihil pōt eē quo diu viendum sit. Vestra aut̄ etas que in meliori cursu est in futurū spectat multa: que iure sibi possit in gerēdis magistrat b⁹ pmittere. Si qd vero erit in quo possim patrie pdesse nō solū vēs labores foriter pilla suscipiā: sed etiā oēs molestias: et so id tudies equo aioferā: et satis fruct⁹ pcepisse er laboribus et studiis meis arbitabor: si vestrā rēp. q̄ optimā atq; aplissimā: posteriorē stris vna vobiscū reliqro. Si aut̄ illa officio meo n̄ eguerit: gaude bo sumos atq; sapientissimos ī vestra ciuitate reperiri qui optimis legibus sapientissimis institutis: patriā possint tueri. Ego vero iāz magis ocū: q̄ negocī concedi senectuti mee desidero. Vos qui ī ea exornanda atq; locupletanda occupati estis: pro vestra sapientia cōsiderabitis: quid reip. cōueniat. Quicquid em de ea cōstitueritis ego boni consulam.

Vale.

Quid de publica vtilitate nostrorum ciuiū sentiā et quara tione ea res melius possit a nobis agi: cōstitui ad te scribe re: ut omnū cōsiliorū meorū rationē tibi ī primis aperiā. Sepe aio pspéri qūo nostre ciuitatis vectigalia: ac ceteri prouetus: sine villo nostro ciuiū: aut sociorū in cōmodo maxime possint ad augeri. Sed ad hanc rē conficiendam: vidi opus esse mihi tuo consensu atq; prudentia. Non ignoras: multis annis antea neq; mercatores neq; publicanos (propter incursum piratarū) tute potuisse hoc nostrū mare nauigare. Unde accidit vt multo mīno ris nostra vectigalia veniret. Nā cū unusquisq; pacto isto coeducat vt sibi non reipu. pēat necesse est vt nauigādi lucrum illos ad hāc vecturam impellat. fitq; vt nō velint periculo sua cōmittere cum

maior pars cōmodorū ad eos p̄verens ex quo nostrū erariū non
 paruam facturā ac dispendiū sustinet. Quid autē p̄catorib⁹ ac
 cedit ppter piratārū: quotidie intelligimus: cū fere oēs artes in
 ciuitate nrā defectu merciū ad nichil deuenerint. Qd dānū non
 solum ad priuatas personas: sed etiā quousq; ad ipsam rempubli-
 cam peruenit. Consiliū meū erat: vt publicē tristemes instrueren-
 tur: conscriberentur q; hoīes assueti bellis maritiū: qui cōmo-
 rus tuos redderent. Hoc enim modo et animos nostros lociorū
 confirmaremus: et vectigalia nostra recuperemus: q; ppe modū
 interierūt Mercatorib⁹ autē mare tutū esset: piratis metu nostre
 classis nō audierisbus p̄ mare vagari. Hoc sepe ē nostro senatu cō-
 memoram⁹: que et si a multis omnino probarentur tamē aut ppter
 inuidiā: aut propter gratiā eorū qui me non possunt equis oculis
 aspicerem: nōdum ea res in consultatione deducra est. Sed ubi
 te adiutorērem ad hanc rem haberem (spero) faciliter obtenu ea om-
 nia fieri: de quibus ad te scripsi. Non fagies ergo (velut confido)
 hanc laborem suscipiesq; tum reipublice causa: tum summa in me
 benivolentia tua: hanc procurationem tibi honestam et reipubli-
 ce q; viles. Vale.

Nisi res de qua ad me scribis: possit aliter q; p̄sentia mea
 expediri: ppedicē accedā ad urbem. Sed ilud valde mī-
 ror⁹ in re ap̄tissima nemo est qui tibi consentiat. Non vi-
 deo enī quid ad tuū consiliū addi possit. Nā si nostra r.p. diu opp̄s-
 sa fuit volum⁹ necesse ut mare qd his ānis p̄piraticis latrocinis ve-
 ratū fuit aliquādo nris vectigalib⁹ ac mercatorib⁹ pateat aliter
 nostra respu. (que vix adhuc stat) brevis nulla erit. Constitutū tamē
 prius ad senatum hac de re scribere: et hortari quosdā qui in suis
 dicēdīs graves in patres habentur: vt hoc negocium reipub. causa
 suscipiat. Sepe enī gratia quedā sumis viris habeb: cū ab his de
 cōmuni salute reip. agitur: que res si ab hoībus Inferioris ordinis
 tractet sepe inuidiā magis efficit q; reipu. ratio possit. Et quia mo-
 destiā tua cognouis: scio tā te non moleste passurū q; ea que a te sa-
 pienter pro publica utilitate perlpecta fuerant: ab alio perficien-
 tur. Curabis autē vt si quid huius rei in consultationem venerit.
 quis litteris certior fiam. Vale.

Si de nostra re publica ad te liberius hoc tempore scribo
 q; olim fecerim: nichil est q; admirari te op̄oreat flunq;
 enī tempus fuit quo vehementius ad te pro publica uti-
 litate s̄lbendū fuerit. Nā possq; te ex cura eius exēmis: alii timi-
 diores facti sūt: alii vero rātū licētē atq; audacie assūpserūt: vt ni-
 bil putēt sibi in sententijs dicendis veutū esse. Si ergo cupis illā

saluam esse: omnibus posse habitis: ad eam gubernandam atq; re-
gendā accedes: fundamenta que male facta sunt: tua auctoritate:
et sapientia euerteres: priusq; illi se confirmauerint et assuefacient
multitudinem sue libidini seruire. Vide ut si qui sunt non recte de
cōmuni salute sentientes: eos (si potes) de sentēcia sua dimouess
simius maiorem habeas reipublice q̄ priuare amicitie rationē.
Quos verotimidos ad suscipienda pro suis cūibus pericula an-
maduerteris: oratione tua excita bis: et eos inflammabis ad for-
titer sustinendum omnes labores: quotiens ratio aut necessitas
hoc ab eis pro republica depositet. Sustines quidem incredibilem
omniū bonorum expectationem. facies itaq; quicquid res publica
ca hoc tempore faciendum esse tibi suadebit. Sed unum hoc ate-
quesor: non obliuiscaris te illum esse: cui ipsa res publica le et saos
omnes cōmendat. Vale.

Cum littere tue de statu res publice delate essent: si multo
post alię supuenerūt: qnūciarēt oīa a te priuato odio ac
maluolētia fieri: nec alio in statu ciuitatē esse: q̄ oīm: cu
eā in columē atq; florētē reliqui. Nō possim induci vt hec a te p̄se
cta esse purē. Sed illud maxime doleo: priuatis dissentionib⁹ re-
publice euersum iri. Siue enim illi quādā in te maluolētia causam
horū malorū discāt in te residere: siue (qd̄ potius reor) tu illoꝝ mo-
res et cupiditatē dominādi nō posses ferre: nostra res publica non
potest quicq; extra hac re lucrificare. Saudebā me illud a patria
imperasse: vt p̄ multis laboribus ac pro maximis periculis: que
sepe numero pro publica salute perpessus fueram: aliquādo ono
ac quieti donatus essem: liceretq; michi cū diu inter fluctus acrē-
pestates eius versatus essem: tandem rebus meo labore p̄positis
in portu quiescere. Sed postq; eo peruentū est: vt vel ego nō pos-
sim in hoc meo ocio vel illa nō possit in pace esse: non deferam hoc
in extremo tempore illam qui omnē superiorem vitam semper in
laboribus ac periculis pro salute eius exercui. Nauigabo itaq; ad
vos q̄ primū hī venti erunt. Spero dum adhuc omnia noua ei re-
centia sunt: posse omnē causam orētū malorum per me tolli.
Quod si a me perfici non poterit: tamē neq; studium meum neq;
diligētia vñq; aberit. Tu vero (velim) pro tuo in res publicam ppe
tuo amore tā michi prestes: vt plus apud te resp. utilitas q̄ vilius
hois odium aut inuidia valeat. Vale.

Nisi rebus tuis caueas: implicabis te aliquo graui incom-
modo. Credis vñq; eo esse in te animo: quādā in a-
lis es. falleris (crede michi) Nam ex his qui tuis in pe-
sentia vidētur amici: paucissimi te ex animo diligunt. Si vero me

audies: abdicabis. omnes illos a te quorum frons est blanda: et qui omnia que ad te sunt immense laudent. Quadeo: in omnibus rebus a te gerendis vitaris consilii Caij vecturij: omniū certe sapientissimi: et qui te summe dilit: is non patietur te in delectu amicorum errare. Nemo est ex numero nostrorum hominum: cui prudenteriam plurissimam: et optime de nostra natura et moribus nostrorum ciuium potest iudicare. Quicquid ille tibi persuaserit: veri dici Appollinis (ut aiunt) dictum puta. Si attendere volueris: videbis illum nec posse propter sapientiam errare: nec velle: propter summam in te benivolentiam. Cupio quid constitutas intelligere: ut cum ea opinione: in qua adhuc fuisse mutatus te esse cognouero amicitie nostre satis congratularer. Vale.

Guis vecturij consilii maxime vtoz. Semper enim illius sapientiam plurimi feci. Si bona venia tua dicam: videbis michi minime bene de me sentire cum dissudere videris me illorum hominum amicitia vti: quorum frons blanda est. Ego vero longe a te dissentio. Sed cum hominibus ita vivendum est: ut suus vni cuique mos est. Non iudico sapientis esse: cum ceteri sibi arrideant: ipsum flere: aut nimis severum esse: cum alijs sint in loco. Ita enim vi tam insitui: ut me semper presentibus rebus accommodare: nec patarer aliquem michi iure irasci. Quotiens autem michi licet: scito me nichil libetius facere: quam cum his versari: quorum sapientia doctor fieri possim. Ita scio nodum sunt ab emulis meis relata. Hec sunt que pro causa mea duxi hoc tempore tibi respondenda: non quia tuis admonitionibus succensem: sed ut siquam non bonam opinionem de me concepisses: ego me apud te purgarem. Tu siquid alter de me fertur: quod sit preter dignitatem: et eam estimacionem que de me habetur: omnia (ut facias) amice ac libere scribas. Unus velim pro tua humanitate impetratus iri a te finas: ut nichil de me temere credas. Plures enim sunt: qui aut odio aliquo aut iniuria commoti: venturis ad impugnandum alienam famam per ratione vel causa honesta inducunt. Hoc si michi presisteris: semper quam maxime tuis admonitionibus delectabor. Vale.

Spero ne ait spes pessima: qua ratio possit tua causa integrum restituiri ne id longe aberit: non de ea re consilium habeas cum his: qui te in lauta pte esse desiderant. Cui enim idibus Januariis forte convenisse in Caium Cornelium: hominem in iure ciuium prudentissimum: multique adcesserunt: omnes tibi summi amici inciderunt (ne scio quomodo) in sermonem de rebus tuis. fuerunt autem qui deerent: vel nunquam se iniquius audiuerint: quam ea sententiam que padi in iudicio criminali de te lata esset. Cui rei cum omnes as-

sensi fuissent: nihil aliud diffinitum fuit: quod singuli factum illud n*on*
mis indignabantur. Ego vero cū iam discessum inde foret. animū
ad causam tuam aduerti. Cūque diligenter eam cōspexit: cognou-
iū nihil ex more maiori: nisi in ea lōgitudine actū esse. Nam potē-
tia aduersarii tui magis causam istā quod equitas: rexit. Consulo: p-
uoces ad superiores magistratus: qui de huicmodi sentencie ha-
bent cognoscere. Semper enim horum iudi- m habitum fuit in
nostra ciuitate grauissimū: in eoque vñq; a censura eoū appellatū fu-
it. Sed vide: ut ad hanc rem Cornelium tibi patronum constituas
qui et causam tuam optime nouit: et in dicendo acerrimus es.
Hoc si feceris: video te superiore. Si quid aut̄ erit i quo mea ope-
ra possit tibi prodeſſe: senties me non solum paratu: sed etiā marie
cupidū ad oīa que tibi cōmode accedant. Vale.

DOn dubito omnes amicos de eorū iniquitate: qui senten-
tiā contra me tulerunt: sepe conquestos esse. Nemo ei-
rit qui non maxime pro indignitate hulus facti cōmone-
ri debeat. Nec potest fieri quin metus bonos omnes rāgar ybita
aperte iusticia oppresa est. Te vero non solū diligō: sed etiā ad
miror: quod nullo in te officio meo) semper ut fratre amassī: nec
vñq; paſſus es fortunas meas ab his conculcari: qui omnia voluit
potentie contra ius et equitatē cōcedi. Sequare ergo ut in ceteris
reb⁹ ita et in hac cōſiliū tuū: quod rem illazia prope desperatam ac
dereſtrā habeā. q; autē me horaris ut patrocinio Coll Cornelii
vtar: certe suades. Semp̄ em̄ vidi in cauſis oratorū eloquentiam
plurimū valere: et iudicis velut quodam in regno suo dominari.
Sed nescio quomodo ea res a me bene transigetur. Nā i re pecu-
niaria opus est: et ego supioze lite nō solū argento (quod apud me
fuerat) exhaustus sum: sed magno etiā ere alieno teneor. Sed il-
lud te rogo atq; obſecro: ut si qd̄ remediū ad aliquā oportunitatē
pōreſt per alios adhibere: nullā occasionez pretermittas. Conſtitu-
ti quidem (nisi amici mei spem meā desiluerit) aut in integrum
reſtitut: aut oē patrocinii ſimul pellendare. Vale.

Cula res in tuto eſt: et iam (ut aiunt) in portu nauigas.
Nichil enim quod ab amicis deſiderari poſſet defuit ti-
bi ad victoram cauſe tue. Pugnatū eſt enim studio arq;
diligentia: ut eo res tua conducatur: quo tandem ſug his pueni.
Nemo fuit qui alter bac in tua cauſa ſollicit⁹ eſſet: ac in ſua: et for-
taſſis eo magis: q; in cauſis amicorum decet aliquanto nos atten-
tiores eſſe: q; i re noſtra. Gratias ergo quas debes michi:
amicis tuis dices. non quia illi animū tuū ignorent: sed ut tria apud illos
te ſtatior sit benuolentia. Vale.

DUllū officiū est: quod magis necessariū dicā q̄ his grati-
ficari: a quibus bene accepti sumus. Nec opus erat mihi
tua admonitione: q̄y semper omnia que a te dicuntur: nō
solum me delectat: sed etiam illa magnificatio. Scribam ergo ad
amicos: nec illud gratiarum genus pretermittam. Posiq̄ em res
mea studio eorum in tuto est locata: nihil est quod a me illoꝝ offi-
cio satis fieri possit. Sed faciat intelligēt nullū me finē quo adiuuā
hunc maximo beneficio eoz facturu. Tibi vero plurimū debo:
qui pro benivolētia de his rebus quas maxime audire oportabam:
certiorē me ante omnes fecisti. Vale.

Sicut me omnib⁹ posthabitis: magno studio pfectisse oīa
que ad te ptingere itellixi: de quib⁹ nūc ad te scribo quo
puli statim cōueni homines illi⁹ regionis. pculatusq; ab illis fui:
an mercatorib⁹ comeatus adhuc essent liberi. De qua re cū satis
edictus fuisset ab eis: cōtulī me Alerandriā. expeditisq; prius
mercibus tuis: q̄ de rebus meis quicq; sciuissem: p̄tinus curauis:
ne tempus qđ mibi ad cetera negotia tua p̄ breue erat: pmiserim
esse otiosum. Contrari ergo vndiq; sarcinæ: t̄ quo paratiōres es-
sent ad nauigandum: adduxi illas in portū. Ad secundū vero Ia⁹
Mārcij: cū iam oīa in nauī cōposuisse: naute a portu soluerūt eā
et cū secūdi essent venti: oīs fere vno tēpoze ceperūt vela facere.
Quid inde lecutū fuerit: nonnullo post renūciarum mibi fuit. vix
duas vel tres naues ad summū corticē applicuisse i quib⁹ tua fuit.
Cetere vero(vt dicebatur) naufragiū fecerūt. Eentio nōdū pp-
ter metū tempestatis: illas ex eo portu adhuc se dīmouisse: sed q̄
p̄tinū illa se tēpestas remisserit: iter ad nos facuras: quod nostra
numīna vītīa bene vertēt. Hec tibi per nostras trīremes i primis
nota esse volui vt de omnībus rebus tuis doctiōes essem. et depone
res omnem sollicitudinem: si quam forte ex hoc naufragio conce-
peras. In ceteris autem rebus cum sis prudēs: nichil est quare te
admonēam. Satis enim perteipsum potest iudicare: multo caro-
res merces: q̄ si naufragium nullum fuisset. Reliqua cum tēpus
fuerit: expediam. Tu si quid aliud voles in re tua me facturi. per
litteras tuas mibi significabis. Vale.

Dihil ad hanc tuā sollicitudinē addi potuit. Effecisti: vt si
oīa aduersum accidissent: tamē grāttā tibi habuissē: q̄
maiori studio negotia tua geri nō potuissent: q̄ hoc tēpo-
re m̄ a gesuist. Plurimū tamē gaudeo et maxime gratulor q̄ tue
diligētere fortuna p̄fuit. Cū em̄ tātū pecuniorū causa illarū mer-
ciū effudiſſem: vt nunq̄ alias tātū eris negotiādi gratia p̄sumpse
di

rim: vidi pene oes fortunas meas simul eversas fuisse: nisi diuinio
munere nostra illa nauis ceteris peuitib⁹ icolumis portū subiisset
Eo aut̄ mihi gratiores fuerūt littere tue: quo min⁹ de salute resū
nostrarū sperabā. Nā paulo antequa eas recepissem: iā rumor ex-
ortus erat de hoc naufragio. ⁊ fuerūt qui dicerēt nullū oīno peri-
culū effugisse. q̄ autē me admones de caritudine merciū: vt in re
mea cautior ⁊ prudētior fiā: recte vt cetera fac̄. Ero enī diligēs
et attētus: ne cū fortuna mihi auxilio fuerit: ego mihi ipsi defulisse
videar. De ceteris autem rebus que ad me pertinent: aliud non est
quod impreseñiarum a te exigā: nisi vt q̄ primū poteris: ad nos
nauigēs. Habeo enim tecum de multis cōferre: que vtriq̄ nostrū
maximā (vt spero) vtilitatē afferent. Sed vide ne te mari cōmit-
tas: nisi omnia ad nauigandū tutā videris: quā opportunitatem
non tibi difficile erit consequi si potius triremibus nostris tuā sa-
lutem: q̄ nausbus rostratis cōmittas. Vale.

CUpis a me scire: qd ad bene viuēdū pp̄ius accedat. Nā
te ignorare ad me scribis: quā potissime viā ingrediariſ. Ego vero ita a veterib⁹ accepi: nichil diuina religione
melius: aut qd magis libertati: q̄ in vita volumus: ueniat quāq̄
alia in sentētia maior ps hoīm exiſtat. Sed nemo illoꝝ est: qui ex
re: nō opinione iudicare voluerit: nō statim videat oīm vitā suā q̄
similē esse hoībus: qui hyeme nauigāt. Nā vt illi vētis ⁊ tēpestati
buꝝ: ita isti affectibus suis non possunt impare. Ex quo raro vide
bis quēq̄ illoꝝ aut letā frontē: aut tranquillū anīmū preſerēt. Nemo est qui sorē suā laudet: ⁊ quo sibi magis indulget: eo ſemp
minus placēt. quod non altitude eis accid̄. Iudico: nili q̄ de via re
cesserūt. ⁊ oīa eoꝝ cōſilla circa ſumīnā errant. Sequentibus aut̄
diuinū cultū oīa ſunt trāquilla: nihil eis ex animi perturbatione ac-
cidit. Omnia intra ſe despiciunt. fruūtūr ſeipſis. nihil nīl diuinum
admirātur: nihil ad eos de mutatione fortune pertinet eodē loco
apud eos ſecūda ⁊ aduersa iacent. Quare ſi consiliū meū audies:
nullā erit res tanta: quā religionis otio ⁊ tranquillitati compares
Nec te ſentētia illoꝝ hominū ab hac re derrahāt: qui felicitatem
putāt. nō niſi in reb⁹ terrenis poſitā. Crede nichil aut nō tibi amic-
i ſunt: aut ignari vbi vera beatitudo cōſiſtar. q̄ ſi hoc gen⁹ vīte nō
ideo a te probatur: qz ab humanitate remotū habetur: ⁊ tibi ma-
gis cū hoībus versari: viuere cū deo placet: ſentētia mea eſt: vt te
litteris ⁊ philoſophie tradas. Magnū enī auxiliū ad hanc vitam
ciuilē: quā multi lequūtūr: ab his humanitatis ſtudis mu-
beris. Si vero ſplēdoꝝ iſte fortune magis delectet. vide ne te iplices
rel. vnde cū voles te explicare non poſſis. Vale.

Satis feceras desiderio meo: cui religionē ad benevolentū
 maximū administrū habere scriptissi: nisi vita nostrorū
 hominū qui illam p̄fitentur: me a consilio tuo detrahe
 ret. Nemini fere hoc meo tempore v̄lgo: qui uō magis sequatur ea
 in re ambitionē vel animi avariciā. Pudet me bonorū temporum &
 maxie piget cōmēzare ea: q̄ nostri p̄tifices sine illa honestatis
 reuerētia suo arbitrio faciūt. Satis est q̄ in eos a pleriq̄ dicitur:
 maximorū viciorū capital (quasi ingētiū fluminū origenes) domo
 sua pr̄ nū nata esse: et postea corruptis moribus seculi: illuc vnde
 orta erāt iterū esse relapsa. Non possū ergo eā vitā cōmendare in
 qua nullū ducent inuenio: ad mores cuius me cōuertā: aut quē se
 quar in ea via: in qua errare facillimū est: q̄ autē post religione in
 phislophilie studia valde cōmendas: probo consilii tuū. Est enim
 res prorsus digna admiratione et laude nostra: in qua non solum
 rerum humanarum: sed etiam diuini cultus ratio mihi videretur eē
 reposita. Nam et altissimarū rerum causas aperit: et bene aliquid
 a me agendum esse: atq̄ castē cum hominibus versari instituit.
 Constitui ergo siue cum republica siue cum amicis sit negotian-
 dum et auxiliū & consilium ab ea petere. Nichil tamen est quod
 in illa magis me delectet: q̄ q̄ docet ea cōtēpnere: que pleriq̄ ad
 mirantur: & animū ab omni molesta atq̄ anxieta abducit. Se-
 quar igitur potius hoc mediocre gen⁹ q̄ est i philolophia positū
 q̄ hoc aliud umbrosū atq̄ īane: plenū erroris et infamie: quod ne
 mo p̄fitetur: nisi animus eius qui maxime ab honestate dissideret.
 Tu vero qui mihi adiutor & auctor ad hāc rē fuisti: sepe admone-
 bis me: nec patieris i ea re me errare: in qua prudentissim⁹ oīz qui
 hodie viuūt ab hominibus haberis. Uale.

Dum ad te litteras meas dare cōstituisse nulla res com-
 parebat in medium: que vel tuis moribus vel studiis mi-
 hi videretur mellor aut tibi futura gratior: q̄ si ea que de
 cultu diuino ab hominibus sapientissimis accepisse: tibi in pri-
 mis nota esse curarem. Legens itaq̄ his diebus quedam greco-
 rum scripta: forte incidi in Basiliū: quo in libello multa ad nostrā
 eruditionem diuinitus ab illo homine cognita & dicta repert⁹ Erat
 autē eius sentencia: tantam vim esse diuino cultui (quem greci la-
 triaz vocant) vt nulla vñquā gēs fuerit tam imanis: aut tam bar-
 bara: que deos negaret. Qui vero plus intellectu valuerunt vñū
 aliquē inter oēs principiantem et quasi cōmunem omnīū numinū
 par. Item constituerunt: quem eundem et rectorem hominū: &
 deorum patrē appellabant. Plato vero (quem deus nasci voluit
 vt multa aperiret gentib⁹ que prius de rebus diuinis nondū intel-
dij

lecta essent) altius hominib⁹ qui ante ipsum scripsérat ita de deo
sensit: ut non multū a nostris philosophis ille abesseret: et que sentie-
bat: acuratissime litteris mādauit. Is em̄ mihi auctor fuit: ut dñi
no cultui nullā rē cōparandā esse ducerem. Quare inferebat nul-
lum magis fidei nostre augmentum esse: q̄ q̄ omnes homines ali-
quid de diuinitate senserint. Multa p̄terea his addebat: que p̄
te mellus ipse intelliges. Mitto ergo ad te lib⁹m Basili⁹ quē vbi
perlegeris: scito te diuino illi homini maxima, i habiturum gra-
tiam: qui tibi hanc viam ad bene beateq; viuendum aperuit. Cu-
piō tamen per tuas litteras intelligere quid de sententias iudices;
et quantū lectio eius tibi profuerit. Vale.

Bibrum Basili⁹ vestri perlegi. in quo non min⁹ suauitatis
q̄ sententiarū grauitatis inueni: nūquā putassem in ho-
mine greco fuisse tātum peritie ad hunc nostrum diuinū
cultum. Nam et si grecis hominibus in his disciplinis que ad mo-
res pertinet plurimū semper attribuerim⁹: tamen in rerū diuinā-
rum cognitione: longe illis nostros homines prestare non iniuria
videbar mihi studicare. Tantū autē effecit repetita lectio huius li-
belli: et illos in hoc nostris pene pares iudicem⁹. Quid enim sapie-
tius de altissimis rebus dici aut ercogitari potest: q̄ ea que cuma
Platone deo (ut illi aiunt) philosophorū: sū ab his qui deinceps
illū secuti sunt et sepe disputata: et nēnūquā prudētissime ab eis cō-
scripta fuerūt: sed hoc nihil ad te cui nō min⁹ oēs quis in aliquo ge-
nere doctrine apud grecos floruerūt: q̄ nostri latini: semp aucto-
res notissimi et familiares fuerūt: q̄ vero legēdo Basiliū vestrū
profecerim⁹: malo te ab aliis q̄ a me intelligere. Nunquā tamē fui
ad bene de me sperādī erecīo: q̄; hodierno die. Multa sunt que
me in eo libro delectant: sed hoc marime: quod illud gen⁹ dicēdi
tātū suauitatis et modestie haber: ut nihil supra. Ut enim vñquā
de manib⁹ meis excidit. Sed cū eo satis imbut⁹ et eruditior fac⁹
ero: curabo ut primū illū ad te transmittā. Vale.

Omodū ad te scribo: maxime ad diuinū cultum attinet. de
quo si ita sentis ut puto: bene est: si vero alia in sententia
esses: brevi cognoscēs q̄ a te dissentiam. Ego enim de re
ligione iudico: omnes qui ad animū confugunt ut se dent inertie
et languori non solum hos non religiosorū: verū etiam sacrilegiorū
numero habendus esse. Qui vero ambitioni seruit aut vo-
luptratibus: hi diuinū cultum ita prostituerunt: ut nulla sit maior
pestis inter homines adhuc orta. Tu vero quid de religi-
e sentias: etiam atq; etiam videbis. Ego enim sic iudico: aliquato me
lius esse a religione absinere: quā ad illam non eius rei gratia ad

quam fuit a nostris maioribus primū comperta (non ut oportet) accedere. Si ergo vis factum tuū ab his probari qui tibi maxime erant contrarii cum velles religionem profiteri: non mediocri virtute tibi opus est. Illi quidem non tibi satisfidebant: cum id futurum dicerent: ut neq; constantiam essem in re habiturus neq; modestiam. Et quin ille tuus animus refrigererit: et qui ipso initio ardenterissimus fuit. Unum illorum timore verū fuisse: et nominis tuo maculā generabis que nūquā abs te aboleri poterit. Illud ergo tecum sepe cogitabis: ceteris in rebus constantiam probari. in re ligione vero necessariam esse. Quam unam virtutem non erit tibi difficile cōsequi: si te otio et remissioni non dederis. Nam cum hec virtus in omni vita sint fugienda: certe in homine religioso maxime notantur. Tu quid tibi cōueniat: etiam atq; etiam videbis. Ego te amabo: si confirmaueris iudicium quod de te feci: si misericordia bebis me tibi summū aduersarium: qui te plurimū ad hanc vitam ante omnes hortatus fui. Vale.

Et religionem probo: et te maxime amo: qui mihi auctor atq; hortator in ea re fuisti: nec est aliud quod magis in omni re me delectet q̄ seruare constantiam in rebus optimis atq; honestissimis. Quare si ullam pro me sollicitudinem lumpsisti: queso te per nostrā amicitiā: que ab inētūte: erate incepit: ut sā deponas: et plus mihi in hac re credas: q̄ his qui mihi hoc propostum conantur excutere. Si quid autem erit in quo tu me de via errantē videris: malo tuas cōtumelias et redargutiones audire: q̄ ab his laudari: qui in presentia cōmendant: in absentia vero nō cessant suis maledictis lacerare atq; minuere. Quod iniquo animo perferrē: nisi q̄ hec vetus esset consuetudo. Semper enim fuerunt: nec in futurū deerūt homines: q̄ sibi voluptati ducant: quos alieni bono studio deditos: vident fama et bona opinione spoliare et semper aliquā falsam fabulam confingere: et spargere in vulgo varlos rumores: a quibus abstinere nō est facile. Multa quidem per simillia habent neq; unquā deprehenduntur: nisi postquam nouerint. Hec ad te noī scribo sine causa. Quāq; summa in me vitris modestia: neq; quenq; in tuis litteris nomines: tamen q̄ primū tuas litteras legi: statim itelleri quo ex fonte omnia emanarēt. Tu vero si carū me habes: nō plus his hominib⁹ credas: q̄ et via mea et ipsa dicta et facta: verbis eorū sentiant. Non tamen desinas semper me ihortari atq; admonere (sicut facis) ad religionem obseruandam: et ad retinendam constantiam atq; modestiam in tota vita mea: etiam si male de me tibi refertur. q̄ si feceris: vere a te amari et maxime ex animo coli me iudicabo. Vale.

Scribo ad te de religione: que una res semper a sapientissimis hominibus iudicata est prouersus nostra cura: ac nostro studio dignissima. Neque enim Romanus populus rerum potitus esset: neque dictus gentium omnium atque nationum princeps: nisi religionem omnium imperio ac omnibus rebus pre tulisset. Quod si etiam qui falsam religionem pro vera coluerunt nisi tam arbitratim sunt suum imperium aut coalescere tantum potuisse: aut postquam adulterum fuit traditum steruisse: nisi bonis auspiciis ac divino cultu: omnia eorum facta etiam minima prius initia essent: quid nos arbitrari conuenit quibus vero ac immortalis religio a nostris malis ribus praevenire: et postea a nobis optima ratione tradita et conscripta fuit. Ideo quod Romanum populum athenenses deinde spartani censuerunt qui principatum grecie diu obtinuerunt. Putauerunt enim nichil esse quod magis homines ad humanitatem conuerteret quod si deos timeant atque revereretur. Quod bene ac fideliter: non multi ex imperatoribus nostris vere fidei sectatores in rebus pacis et belli adiutererunt. Nam quādiū ad divinū cultū pacē et bellū retulerunt oīa illis prospere cesserunt ita etiam ut pro eorum victoria sepe numero elemēta et ipsa rersū natura pugnauerūt. Theodosius iure optimo iter duos cesares numerādus: cū omnia bella divinis auspiciis petreret ac nomen uniuersi ac immortalis dei signis ac vexillis inscriptū deferret: non solum homines et arma: sed etiam ipsos ventos auxiliatores habuisse legitur. Magna sunt que Constantino primo imperatori christiano divinitus concessa et attributa fuerunt: que si quis attētius secū voluerit considerare: nemo est qui non facile debeat ad amorem studiorum divinarum rerum non solum concitari: sed etiam animo vehementer inflamari. Hoc ego cum lego: Incredibile est: quātus me rerum divinarum ardor habeat. Sentio enim totā mente innouari: et longe alii mibi animū: quam olim. Sed maxime cupio te ad hec studia: et adiutoria et socium habere. Fuisse autem inscribendo prolixi: nisi sperarem te brevi affuturus. Quod ut facias vehementer rogo. Spero enim nos de multis rebus ea deliberationē cōsiliisque habituros: que nos ab his curis et molestiis extirpabit in quibus dudum sine spe exēdi fuimus. Vale.

Dittere tue incredibili voluptate me afficerunt. Nūquam enim maiori studio rerum divinarum inflamatus fui: quam postquam epistolam tuam legi: in qua mendas relationē et eoloco reponit: ut illa sit oībus rebus anteferenda. Ego vero et si de divino cultu non mediocriter sentrem: et eos in primis laudarem: qui omnibus posthabitio: illi se in totū ex animo dederat: nondum tamen tāta eius admiratio me habebat: ut illam me

optarem profiteri. Nunc vero nedum cupio: sed iam etiam ardeo
ita me illi tradere: ut nihil possit in vita esse: quod satis valeat me
sine illa delectare. Cupio itaque me tibi socium atque participem iun-
gi. Olim alia ratio atque institutio vite fuit: quod diu virorū liberis: ac pa-
rentes fuerunt. Nec animus vñquā ad eam fuit. Nec si fuisse id
michi salua pietate licuisset. Nunc autem cum omnibus fere necel-
cessariis morte ipsorum priuatus sim: et eos amiserit: quorum cau-
sa suuabat me omnes molestias ferre: quod si te nouis: etiam me ante-
cedas. Spero propediē apud te esse. Interī sarcinulas (ut aīūt)
componam: et quo liberorū sis atque expeditior: ad illud genus vite
quod maximo animo amplector: ita me extricabo ab his impedi-
mentis que me hucusque vīctū detinuerūt: quoniam maior erit mihi
cura: quod ut de nulla re nisi diuina curē.
Vale.

Si quid est quod ullo tempore apud te magno studio cōten-
derim: nūca te hoc etiam atque etiā exigo: ut pro nostra
amicitia legas attentissime ea de quibus hodierno die
ad te scribo. Sepe (ut scis) te admonui: ut sententiā tuā non negli-
geres: prospiceresque tibi in futurū. Tu vero id negligēti⁹ adhuc tu
isti. Et nisi tibi adulgilaueris: video nō lōge tibi abesse periculuz
Ita enim de te narrauit mihi Claudi⁹: hō pantiqu⁹ tue familie ami-
c⁹: et quod familliarissimus fuit patri tuo quoad virit. Nam inquit te ne
quod modesto sūptu neque honestis hoīb⁹ vīti. circūuentū dolo atque in-
sidiis eorū quod tecū viuūr: et quorum cōsilio in oībus reb⁹ vteris: quod dedi-
ta opa subornauerūt. L. syllā: hoīem diuitē et qui plurimū in ciuit-
ate pōt. Is eorū factione tibi lītē mouebit de bonis paternis Illi
vero scrupulū tibi iniiciet: persuadebunt: ut eos fidei tabulas bo-
norū tuorū cōmittas quo liberius ac faciliter possint tibi in causa tua
patrocinari: id est bona tua dirige et expillare. Quod si a te factum
fuerit: plane video te exclusū ēē. Noli ergo si me amas imo si te ca-
ru habes: te cōmīttere hmōl hoībus quod oīs orō blāda est facta
vero aut insidiarū plena aut ab eorū orō lōge dissidēta. Cogor
enim de salute tua: ac de oībus fortunis tuis sollicitus esse: quod mīn
me facerē: nisi te marie colerē. Tu vero id mihi cōcedas: ne mīo
rem de te ipso curā geras: quod illi qui te saluum esse ac res tuas inco-
lumes valde optant.
Vale.

Abellerius tuus nuper ad me tulit litteras tuas Mōes
autē me p̄ tua benivolentia: ne fortunas meas credam
his hominibus. cū quib⁹ assidue conuersor: facis quidē
amicē: nec a tua consuerudine recedis. Sed Cladius quem sus-
pectum habeo: plura tibi de me retulit: quod ego cognoscam. Vlere
or ne hoc magis aliquo odio: quod recto animo faciat. Non potestes
d līiij

quo animo ferre q̄ omnia suo arbitrio (vt olim) nō verter. De me
multa confingit. Neminem non suspectum habet: cui aliquid apd
me vel consuetudo: aut gratia possit. Preterea nimis illis dolēt o
cult: quotiens vident me (quāquā ex me his equalibus) magis q̄
se diligi. Sed non efficiet ut amicos pro inimicis habeam. q̄ si ta
les insidie ac machinamēta ab illis contra me instruuntur (vt ad
te nuper detulit) non poterit hec res diu latet. Tero maximo ani
mo intētus: si quo signo ac conjectura dolus eorum a me compre
hendi poterit. Si vero nichil huiusmodi ab his excogitatum fu
erit aut conjectum: quid allud credendum est hunc hominem vo
luisse q̄ vt a se vno omnia more antiquo versentur. Nam si redi
leret antiquam familiaritatē: et veteris benivolentie quam habu
it cum patre meo reminisceretur: nouos amicos potius michi fa
ceret: q̄ consuetos abigeret. Sed de hoc satis. Plura enim ad te
de illo scribam: si comperero falsa esse eas: que nuper tibi narr
uit. Non tamen interim ita illis hominibus confidam quos apud
te de me insinuavit: vt in re nostra quisquā aut negligentem: aut
minus attentū videat. Vale.

Nihil est quod a te mihi grati⁹ fieri possit: q̄ vt te semper
tētissimū prebeas. Sepe ad te scripsi: ne velis in tua re
negligēs eē: aut minus caut⁹ q̄ oportet: sed mea verba
nescio quō adhuc: p̄ loco atq̄ ludo habuisti: nec videris curare: qd
ego aut ceteri amici de te opinātur: has ad te litteras vtilissimas
dare constitui: quibus si obsecutus fueris: tibi vni bene consuleas.
Si vero perseueraris pergere equo cepisti consilium nō est protus
stulticia meipsum cruciare animo. Ego vero (vt aiunt) in portuna
vigo tibi (crede) iste ludus agitur. Scis iam annū tertium prete
riisse postq̄ pataulā litterarū causa profectus füssi. Quid egeris
hoc tēpore: quāto ve profeceris: non latet amicos tuos. Ultimam
hec esset summa factura: que tantū ad opes pertinet. Illud multo
deterius est q̄ hoc tēpus tñ inter dígitos fluxit nec intelligis mul
tos ex equalibus tuis iam egregie doctos atq̄ eruditos esse. Si
te aliquando litteris meis reprehendi: t̄ quid de te ciues tui sētiāt
scripsi: dicas me fabulas tibi narrare: t̄ esse nimis grauez atq̄ loco
molestū: nec satis attēdere quid etas adolescētū ferat. Nsic vero
ne te non admonitū a me dicas: scribo omnes amicos atq̄ necessa
rios tuos a te aduersos esse: neq; vllam rerum tuarum deinceps
velle curā agere. Ego adhuc resto: quē (vt video) a tuo ar
re et
benivolētia extrudes. Non possum tamē non dolere: t̄ non veher
mēter angī: q̄ euū quē tantū dlsxi vīdeā cū summo dedecore t̄ in
famia in patriā redditū: que oīa vētura tibi nō citius intelliges:

27
q̄ resp̄sa experieris. Hec ita veliz mihi credas: vt ex oraculo sacri
Apollinis nō certius edictū putes. Vale.

Quid egerim: nemo nouit melius q̄ egoip̄se: nec est aliud
qui si male viri. pro me deprecetur. Semper huiusmodi
cantilenas ad me scribis: non vacas studio: noctu per a-
dulteria perḡis. confringis hostia hūc pulsas illi cōtumeliosus es
et multa huiusmodi que vir nūc patientissimus quidē posset equo
animo ferre. Nescio quare michi toties irasceris: et maxime cum
harū rerum (nisi quantū eras et consuetudo iuuenū assert) michi
non sim conscientius: nihil facio preter morem aliorū. q̄ si non multuz
bis annis profeci: et multis equaliū meorū inferior: tibi video or: sci
to nō oēs eodē esse ingenio: nec eadez habere ad discedū adiunē
ta. Sed vbi animū ad bona studia vocauerō: ita ego omnem mo-
rem corrigam: vt nō tantū sequi eos qui antecesserunt videar sed
etiam procurrere. Quare nolo: vt tātū de me desperes nec omnia
credas que de moribus meis ad te scribūtur q̄ recte autē michi &
michi mei curā eam depoluerunt: quā oīm suscepērāt: forte aliquā
do intelligent: cū eo me ventise videbunt: quo nūq̄ peruenturum
iudicauerūt. Tibi vero maximas gratias haberē: si paulo modes-
tius me corrigeres. q̄q̄ paterne a te omnia dici scio. Curabis aut̄
(si tibi videbitur) omnia mea: vt oīm fecisti. et ego dabo interim
operā: vt me talē efficiā: cui inimici mei inuidēant et amici congra-
tulentur. Vale.

Sullū apud te locū preces mee vnq̄ habiture sunt: a te
matore īmodū queso vt has litteras sumā cum attentio-
ne legas: et persuadeas tibi non odio: non ira: non inui-
cia: hoc a me tibi scribi s̄ pro nrā amicitia me negocīū tuū agere
Procuratores quo rebus tuis proposueras tibi verba dāt. Ali-
os em̄ fingūt: qui tibi aliquid debēt: soluendo non esse. alios auſu-
gisse: cum aliis paciscuntur: et aut tempus differunt: aut lumine
eris quo tibi tenētur: aliquā partem detrahunt. Tu quotidie pau-
periores: illi vero locupletantur. Non possum hoc tacere: cum tui
misereātur amici: alii te pecudē vocēt quasi gaudeas his qui te as-
sidue corrodūt. Nec solum doleo cum tua direptū iri video sed e-
tiā stomachor: q̄ a multis cōtēneris. Scio te et sermone multorū
& litteris meis nō semel admonitū esse. sed nondū voluisse aliquid
de perfidia tuorum procuratorū credere. Volutū interim oīa ad te
scribere: vt tum expurgiscaris: cum de rebus tuis actum erit. Si
michi fidem habueris: gaudebo me diuīsidiū magis tua q̄ mea
causa. q̄ si in opinione tua prescribis: ego me in te officio func-
tus ero: tuo vero lues. Vale.

Diteras tuas diligenter perlegi: et rellexi quod te valde amare me: nec soli pro cōmodis meis laborasse. q̄ autem vi-
sus sim nimirū difficilis ad ea que quotidie michi nuncie-
bantur de perfidia meorū procuratorū: sc̄ito non me posse facile
induci ut ab his non credā me amari: quos ipse maxime diligo nā
si peccandum est: malo potius decipi meo incōmodo q̄ alios non
credā in me bono esse oīno q̄ fidem h̄e non habere: qui se amicos
ostendunt. Sed cognito errore diutius in eo perseverare: neq; p-
bo: neq; laudo. Expergiscar ergo sero potius: q̄ nūquā r̄ ut spe-
ro) nō post multos hos dies ad procuratores meos venia. Ponam
cū eis rationē: et oīa cognoscā: q̄ ab illis in gestione negotiorū meo
rū: a prima die vlosq; in pñtem acta fuerūt. Qui preter equū et bo-
nū male gesserūt negotiū repēta ab eis quicquid de summa rerum
mearū abstraxerūt: nec patiar eos diutius negotiari. Illud quo-
te ac etiam maiorē imodū rogo: ut quicquid cōtra illos conjectu-
re ferre potueris. omnia instructa parataq; habeas: ne sine causa p-
sumpisse cōtra eos videar. Idē veli oīs amicos adhorteris: qui
sepe de eadē re me admonuerūt. Sed caue ne procures quicq; ho-
rum prius q̄ presens fuero. Vale.

Hebo tibi immortales gratias sī ea q̄ ad te scribo illis occu-
lis et illo animo perlegeris quib; assoles cū aliquid a te ar-
tēissime fieri solet. M. metell⁹: me⁹ necessari⁹ et tibi fami-
liaris afflictatur p̄t ab umbris prim ab inuidis suis et predict⁹ est: q̄
spiratōe eorū vt fortunā suā quā florētissimā possedit: nō possit diu
retinere nisi tu causā et defensionē ei⁹ suscipias. Certū habeo hos
mies nō desse: qui studeant te ab hoc hoīe alienū reddere. Multa
singūt: vt te illi non amicū faciat. Sed tuū erit a tua humanitate
nō discedere: et potius naturā tuā sequi: q̄ eoꝝ studia quib; neq;
pietas tua: neq; modestia: neq; reverētia meoꝝ viuquam placuit.
Ipse tibi se cōmēdat. rogatq; vt fortunas suas tuearis. Ego vero
p causa ei⁹ fere magis labore: q̄ si mea res ageret. Quarete ma-
xime exoratū volo vt cū tuipse semp nobilitatis defensor fueris:
huic hominī non ignobil faueas. iudicesq; nullā ex tuis laudibus
majorē esse q̄ si a te hoīe ornatiſſimo atq; ampliſſimo: causa sua de-
fensa fuerit. Nec has putas: aut illius tantū: aut meas preces esse
nemo vir bonus est in ciuitate: qui nō idem a te maxime velit. Si
enī causam huius sumpleris: incredibile est: quantā gratiā apud
omnes bonos inuenturus sis. Vale.

Et si Metellus noster satis causam suā mihi c̄enderet:
tamē littere tue mihi cōmendationē illum fecerūt. Sus-
cepit itaq; causam: nec ullū finē studiis meis in illū paucis

faciam: quod enim absolutum videro. Videò enim factione hominum im-
proborum: magis quam equitate: suas fortunas impeti. Sed nihil co-
gitauerunt. Si non potero consilia eorum discutere: frangam certe au-
daciā suā: nec patiar hominē nobilē: ciuibus deterrimis oppres-
sum iri. Non ego multos ab his missos: qui me inflamarēt odīs
contra ipsum: qui non solum nichil fecerunt: sed a me turpiter et
cōtumeliose dimissi sunt. Non sum ille qui quolibet vēto huc et illuc
impellatur. Altiores semper iudicauit amicitiam radices habere:
quam ut qualibet causa tollatur. Quod ad amicū nostrū pertinet: illud
tibi pollicor neque industria mēa: neque officium tibi defuturū. De
qua re ad te plura scriberem: nisi sperarē omnia mellus suis litte-
ris breui intellecturum. Vale.

Quid adhuc in causa tua iudices egerint: satis arbitror ab
hīs hoībus renūciatum tibi: qui quotidie a nobis ad te p-
ueniuntur. Postridie autē cetera de tota re ad te prescripsi-
ram: et grata: vt puto. Nam cum audiūs quartus iudices pro tribu-
nali sedissent: examinassentque diligenter omnia illud viderūt: sen-
tentiam (nisi alias aduersarij tul probatōnes afferrent) secundū
te esse laruros. Sed cum nihil nisi nugatorium postea illi attule-
runt: tum ex cōmuni consensu ferende sententie tēpus statuerūt.
que cum lata fuerit: tu a me statim certior fies. De negotio argē-
ti quod mihi olim cōmiseras: scito nihil adhuc esse factum. Negat
enim necessarij tui: te absente: rem posse transigī. Ego vero spon-
cionem pro te feci: et de prestando cautionem eis obtuli. Illi vero
nunquā se remuneraturos pecunia affirmant: nisi te presente: in-
strumenta cōficiantur. Hec ad te scribo: vt si quid aliquando vīs
me hac in re facturum: per tuas litteras signifiques: aut tūpse ac-
cedas: vt rem tuam ipsis presentibus facias. Vale.

Quod de mea causa scribis: et si hec semper de his indicib⁹
mihi pollicitus fuerā: magna tamen voluptate me affe-
runt. Sed tu vide: vt curā et studiū quod pro me in ea cau-
sa suscepisti: non deponas: ne aliqua mea causa vel negligentia/
patiar sententiam quam in manib⁹ prope habemus: vel mutari
vel deferrī. Scis enim fere nihil periculosis esse iudicis et opor-
tere omnia suscepta habere: que iure ciuili dissimilitur: cum nulla
reperiatur lex que (si homines qui perit in iure dicuntur: iōgeniū
accōmodauerint) non possit in disputando huc et illuc trahi. In-
stabis ergo ne prius cum quiescas: quā ea manu tenebis: que ad-
huc sole in spe habemus. Quod autē de negotio argenti ad me
scribis: valde me perturbauit: nec satis possum intelligere qua rōne
hoc a meis necessarijs factitatū fuerit: vt me verbis suis eludant.

Nā hoc modo putant si es alienū psoluero Sed faciam: intelligēt
nihil se cogitasse. Judicauit enim p occupationē nō mihi licere q̄ ea
cā ad eos accedā. Egovero t̄ si p icōmode ex vrbe discedā: p̄stitui
poti⁹ oia posthabere: q̄ ab his ludificari: ad quos sepe multa oma
mēta atq̄ adiumenta detuli. Quare de hac re āpli⁹ eos non appelle:
sed rē integrā in meū aduentū reseruabitis. Uale.

Sc̄ripsi de bello consciendo: de anno cōparanda t̄ pecu
niis psoluēdis militib⁹ ad questores nr̄os. q̄ vero nūc agi
rat nō potest expediti: n̄iſi prius fiat id/ quale sit dicā. Q̄ es
ad te vñū sua consilia referunt tuāq̄ auctoritatē marie attendūt.
Cōstitui itaq̄ maturius de hac re tecū deliberare. Sed cū id neq̄
p alii: neq̄ p litteras possit trāsigi. nō grauaberis ad meſire. Duo
enī eod̄: iſtire ſificies. Nā t̄ officiū tuū qđ vehemēter ab oib⁹ des
ideratur re ip̄. p̄tabis/ t̄ multa expedites que sunt inter nos hoc tē
pore pagēda. Plurib⁹ verbis te ad hāc rē excitare: n̄iſi lažiter ad
nos te agere cōſiderem. Uale.

Que adhuc sunt a te pro nostra repu. perfecta/ maxime cō
mendo. Utinā omēs quin ea versantur: eo animo i cons
eruanda atq̄ exaugēda patria eſſent: quo ſemper fulſi.
Sed de hoc plura in ſenatu verba faciā: ſi quādo a me iter patres
cōſcriptos ſentencia erit dicēda pro his qui optime pro republica
meriti ſunt. Uenio ad ea que ſcribis neq̄ per aliū neq̄ per littes
ras poſſe transfigi: et propterea me hoſtaris q̄ meum aduentum
maturem. Cellem: omnia (tam rei pu. cauſa) tā etiā p perpetua i
te beniuolētia mea) vel cōſilio vel opera mea poſſent bene parre
noſtre eueniſtre: aut viſu tuo eſſe: quāquā admirer que poſſit rea eē
in qua tātopere officiū meū deſideretur. Sed poſtea quā inope
rā meā atq̄ ſtudiū in rēp. a ciuib⁹ noſtris experti ſiguiſicas: nō diſ
ferā ultra accessum meū. Sc̄lo enī te nō ſine cauſa (vt ita faciā) ad
me ſcripſiſſe. Non poſſū fruſtra hoc iter agere: modo te in columē
(ſalvo republica) inueniam. Uale.

Multa ſunt: de quib⁹ ſi mihi per occupatōes mediaſ liu
iſſer: te in republi. pluribus verbis admouuiſſem. Sed
qua ad ea oia mihi nō oritū ſuit: ſati erit huic tēpō de
ſtudiis tuis: de modetia etiā humanitatē: qua rōe illis utrius cō
ſiliū meū tibi aperire. Mea quidē ſentētia fuit: itē t̄ oīm philoſo
phorū: ſemper vñā rem optime ab uno agi. Nec oportere egenis
noſtrum (cum vñum ſit) rebus pluribus ſimul intentum eſſe.
Illud autem viceo: neminē ferē hac noſtra etate inueni qui de
verā ſtudia eodē tēpō ſequat̄. non quo magis proficiant: led ut
hominiſbus doctiores videantur. Mihi vero cum in oībus rebus

29

tum maxime in disciplinis: semper maximo odio fuit abstio. Nec eorum opinionem probo: qui se malunt videri quam esse. Quod vitium hodierno die ita visitatum est et freques: ut nemo sit qui non magis ad opinionem multorum: quam ad veritatem studia sua referat. Tu vero qui bene a natura institutus mihi videris: magis curabis quid de studiis tuis sentias: quam quid alij iudicet. Nam plerumque refert: an vera laus de nobis prediceat: an falsa et inanis sit gloria nostra. Illa enim suas habet radices: ista vero potius hominum sermone fulta est quam suis viribus. Cogita ergo: non posse ullius hominis famam diuturnam esse: quem nullus aut vera: aut honesta causa constat. Nec est quod emulazione tuorum: equalium ducaris: qui et si pluribus artibus uno tempore studeant: non tamen illis inferior eris: si tu unam bene didiceris. Non tamen in humanum te illis prebeas, fieri enim potest: ut cum modestia tuam dignitatem ac mores tuae ris. Plura enim sunt (que tua cogitatione invenire poteris) quibus omnibus que a te fient: et si diversa ab aliis sint: tamen certa ratio ne a te facta esse tueri poteris. Hec mādata: cū adhuc puer essem olim a patre meo audierā: hec eadē nūc a te ipsum quem loco filij habeo: libenter perscribo. Que si studio tuo et virtute consequaris: ego tuo prospectu maxime letabor. Vale.

Duquam litteras tuas lego: quin animo voluptate percipiā. Semper enim aliquam egregiam utilitatem in illis comperio. quā vel consulendo vel admoneendo id efficis: ut me doctiore ac meliorē indies reddas. Sed incredibile est: quod hec littere me dele ctauerūt: que per tabellarium tuum mihi redditie fuerūt. Nam paternae ad me scribis: ita antiqua sapientia redolēt. Nec sum is quē tanta ambitio delecter: ut non plurissimā iudicium tuum: quod vulgo opinione. Oibus ergo posthabitis: in animo est. unā tātu lequi arte: uenno et eodem tempore diuersarū rerū studia p̄pleti. Quod qui faciūt nūq̄ sat sibi perficiunt. Cū at (iqtū tibi videbitur) in una re p̄fecero: tūc ceteris studiis operā dabo. Nec vagabor mō in hoc: mō in illo generē: nisi prius quartū satis erit: hausero mihi ex fontib⁹ illi⁹ artis cui labore et ingenii impēdero. quod aut de modestia et humanitate cū equalibus meis habēda: ad me scribis: id tāto studio perficiā: ut nulla nouitate vite discedere ab ipsis videar. Et spero mihi bene in futurū. Nam quo min⁹ abitiosus in studiis meis fuero: eo pluris gratiae ac benivolētie apud oēs cōsequar. Altius nō est quod ad te scribā: nisi quod me litteris tuis admoneas. Quotiens enim ipsas leges: vidor mihi tecū esse et loqui. Vale.

Quantū oēs presentiā atque officiū tuū exspectant: ex hoc potes cogitare: quod etiā inimici tui maxime in gratiā tuā redire

exoptat. Quā rem si neglexeris: nec fame tue p̄sules: et oīm ciūlū
tuorū expectationē decipies. Nā ita se res habet ut etiā facultas
si tibi nō esset: neminī tamē id ipsum p̄suadere possis. Elaboādū
est itaq; et toto aīo incubēdū ut volūtati tuorū ciūlū satisfacias: mi-
chil certe natura tua melius h̄se pōt: neq; industria laudabilis: q̄
ut te hoībus prebeas: et ea velis: que ab hoībus desiderari intel-
liges. Est enī preclare a stoicis dīctū oīa in t̄: is: hoīm causa ge-
nita eē: hoīes vero hoīm gratia: ut mutuo iter se offictio alter alte-
ri suū studiū accōmodet. Nec aut labor aut periculū ab ea re nos
deterreat. Nam aut nulla alia est ad īmortalitatē via: aut maxime
hoc in loco est reposita: ut p̄ salute honorū: p̄ causis amicozū: mul-
lis molestiis frāgatur: p̄beamusq; nō solū illis quo amare: aut tu
erī debem⁹ nosip̄os placabiles: sed etiā īimicis exorabiles. Si
memineris quātū vñusq; nostrū debeat patrie: gloriabor tūz
tibi valde cōgratulabor: si iter exero litteras meas aliquid igno-
rui atq; vīrtuti adieciisse: quo meturius oīa que a te vides magno
studio experti: non minori perficias. Vale.

Tisi respub: et omīcis satis a me faciū putarē: nō certe ex-
pectassem ut me in ea re admoneres: que cū ceteris hoī-
nesta sit: michi etiā necessariū esset. Sed cū eratē mēā in
repu: consūmpserim: neq; aut labores vllos: aut pericula pro illa
vñq; defungerim: videbar m̄hi sine iūuria patrie: aliquādo in onū
tanquā in alīq; ē vñū vīte nostre portū me contrulisse. Et erat hoc
etiā ab oībus ciūlbus et necessariis meis cōcedendū: vt qui diū in
mari nauigauerā: tandem ipso in portu me cōponerē. Sed est vīa
ceteris rebus: ita in amicitia et charitate patrie nīma quedā cupi-
ditos et desiderissi hoīm: cui nīquā satissieri potest. Nescio quid si-
bi āplius velint vel patria vel amici: nī vt iterū: et antiquas animi
molestias repētā: et cū adhuc alīquo tēpore possim m̄hi vivere: vi-
dear man⁹ m̄hi intulisse. Noli ergo (si me amas) ad eā rē adhorta-
ri: que nec huic erati: nec studitis iā meis cōuenit. Satis em̄ p̄dī
nostra respub: habebist: si cōsillīs eorū ciūlū quos habet: vti voler-
Michi vero quies pro antiquis in repu: meritis: parta esse debet
Tu vero si sentis amici causam: apud ciues defendes: et maiores
tibi cratias habeo: q̄ si ciūlū meū interpellaueris. Vale.

Qualem in gerēdis magistratibus me prebuerim: volo po-
tius sit aliorum q̄ meū iūdicium. Illud vero non dubi-
to ad te scribere: nunq; me amicitiam ciūlū: neq; gra-
tiam tāti fecisse quin leges et egratē omni priuate cause, tulerim.
Sed illud scio: neminē posse tā subducta ratione viuere: vt ei⁹ offi-
ciū oībus placeat: et neminē offendat. Nā cū in sententīs ferēdis

vni parti faveamus: necesse est ut alterā ledamus. Illud autē satia
erit: si leges et iura ciuitatis a me conservata fuerint. Quid ceteri
de me tibi deferant: ipsi videant. Ego cōscientia mea utar. Tu ve-
ro qui sapis et simile aliquādo p̄cellam exptus es pro tua sapientia
videbis quid huiusmodi hoībus credendū sit. Si quid autem erit
qd̄ suspitionē aliquā de me tibi afferat scribe et ego te (ut ipero)
ab omni suspitione eximem. Vale.

Et si de officio tuo nūquā dubitaueris: magnā tamē ex
litteris tuis voluptate percepi. Nō ergo tātū causa mea
letoz q̄ aliorū q̄ dignitatē tuā in his litteris tueris. Nō
enī oēs id ē quod ego: de tua integritate existimant. Et sunt adeo
varie ac multisplices hominū volūtates: vt etiā sūvita nostra sit oī-
bus notissima: nō tamē sit ab oībus eque probata quē locū vñteri⁹
nō prosequor. Cui⁹ erroris causam melius intelliges: q̄ ego ipse q̄
ad te scribo. Haudeo itaqz (ut illuc redēa. vnde orsus fu) te ista ad
me scripsisse. ac te maxime horror ut quo magis fame tue detrahi
intelliges: eo constantior sis in oībus causis: que ad te aut secundū
leges nostras: aut ex equo et bono: vel cognoscēde vel iudicande
erunt. Ego enī ita de me iudico: ut nichila te putarem cōtra mo-
rem maiorū: aut equalitatē posse fieri. Vale.

Quoq; de officio meo scribo: rem maxime in congruum
maioribus meis facio. Sed qz multa sunt tempora quibus
erit id a sapiente est necessario faciendum: puto vos fa-
cile daturos mihi veniam si rationem mee dignitatis habuero: et
maxime aduersus eos: qui nulla modestia aut humanitate possunt
a me vinci qui semper alliquā fabulam de me in populo spergant.
Spero vos omnē vitam meam pro singulari prudentia vestra re-
cognituros. Cum primū in hanc vrbem vestrā aduenissem statim
vidi alieno more nō meo viuēdum mihi eē delinceps. Omnia cogi-
taui omnia feci ac dixi que his ciuibus placere nullum vero offen-
dere possent. Omnes ad me venientes admissi neminem exclusi.
Meam operam (si quando fuit opus) nedum petentibus non ne-
gauit sed etiam sepe vltro obtuli. Sperabam autem hisdem arti-
bus multos michi amicos comparasse. Nec ea res certe me fefel-
lit nisi plus inuidi homines q̄ boni potuissent. Quid hoc loco ege-
rint quos rumores de me construxerint. aliud non scribo nisi q̄
pro amicis multos si eri michi inimicos intellexi. Plura de hac
read vos non scribo nisi vt modestie ac humanitatis vestre mem-
nerit. Nolite ergo pati: vt apud vos homines sapientissimos
plus inuidia valeat q̄ equitas. recordaminiq; vos hūc officio a
repub. repositos: vt bonos viros in ciuitate retineatis: et magis

consideratis quo quisq; animo sit in repub. q; quibus maioribus
apud vos natus. Vale.

Qum in maximis occupationsb; nostris tue littere essent
nobis redditae: non statim potuimus ad te scribere. Sed
posteaquam nobis per eas licuit: diligenter illas perlegi-
mus. Sententia nostra est nos velle eos in nostra civitate plurimū
posse: qui de nostris ciubus melius merentur. Nec potsemur (sal-
ua republica) plus inuidiam q; equitatē valere. Si quid est in quo
indices te perpeccum aliquā indigentiam vel contumeliam: moni-
mus te atq; hortamur: ne per litteras: sed per teipsum agas. Re-
peries certe nos pro tua dignitate promptissimos. Nam sum⁹ hi
qui ciuitatem nostram bonis viris ornare potius volumus: q; re-
dundare malis ciubus. Nec ignoramus quid eos deceat: quibus
(quo plura possit) nostra respublica se p̄misit. Nisi enim cause tue
desveris: nos neq; ibi: neq; reipublice aliquo officio aut integri-
tate deerimus. Vale.

Dossem ad te de mea constantia scribere: nisi res ea ambi-
ciosa videretur. Tantū dicā nūquā ullum crimen mali-
orū studio me fugisse: q; in rebus agendis leuitatem. Nam
cum in omni vita: tum marime in amore hominū atq; beniuolentia:
semper hoc vitū in primis accusavi. Ex quo magis miror qd
sibi velit apud te criminatio aduersariorum meorum qui inter ce-
tera mihi obiecta illud obiecunt: nullam mihi fidē cum sociis esse:
aut constantiam cum amicis valere. Dicant: cuius amici causam
vnquā deseruerit: aut in quo fidem cuiquā se fellerim: cum etiam
sepe in rebus aduersis amicorū multa subierim picula: neq; vnq
molestias vllas: aut labores pro his defugerim. Sed video: spe-
rauerunt apud te quasi non me satis notum habereres: fidem factu-
ros. Sed mores tuos: meo iudicio) non satis intelligent: si te iudi-
cant eis fore similem. Agant autem vt velint: nec a sua consuetu-
dine recedant. Tu vero quod te dignū erit: cogitabis: et quātū
alius alio presteret: sapienter tecū aduertes. Vale.

Ego te omni charitate ac beniuolētia prosequar. et vt aio
ad te affectus sum: nūquā possem imutare iudicium qd se-
mel de te feci. Sed nō possum nō audire: quādo aliqd p
tuos inimicos: vel pot⁹ inuidos: de te mibi refertur. Qui si intelligi-
geret quid gratie apud me cōsequerent: curarēt alitis moribus q;
illis. se pbatis esse. Morigerēdū est aut hūsc tēpori in quo sum⁹.
Nam et hi hoīes ferēdū sunt: nec tamē ppter eos a virtute am-
icitia discedēdū. Nihil em melius natura nostra potest habere aut
industria dignius psequi: q; vt quāl in aliqua opinione virtutis sunt

positi: studeant marime se dissimiles esse his qui nō possunt equo
aio bene de alio audire. Illud quoq; in p̄mis curabis: vt nibi magis
velis q̄ te illis dissimile esse: et ipsos tuis. Quod si feceris: nibil
erit q̄ de huiusmodi hoībus a te dubitandū sit. Uale.

Quid me necessario facere: nō p̄cula te aberit: si an actrāvitā
meā: lōge semp ab ābitrōe fuisse reminisci nolueris. Sed non satis
equo aio possum ferre (nisi aio submisso et ignauo) si in
magistratibus et honorib; gerēdis soli volūt iu nostra repub. vis
deri: qui sapientes sint: et oia pro prudētia sua conficiāt. Ego vero
dolozē meū nō possim dissimulare: q̄ bene agēdo nullā gratiā p
meri possum. Sunt qui leuiter hec ferēda putent: ac dicant virtu
tez cum expeditione iuidie: honorib; datā esse: nec vllū velle in
lauta parte videri: qui non possit iuvidiam fortiter pati. Sed vbi
res arbitrio meo ponere licet: libēter hanc sapientiā illis conce
derem: et mallem sine iuvidia virtute vti: q̄ cum iuvidia. q̄ si hec
pestis nulla ratione posset evitari: non facile dixerim: honorū aut
ambitionis causa: debere hominē in molestia semper esse: et famā
suam ab iuvidis: (quorum numerus nō parvus est) quolibet loco
impugnari. Quare nisi timerem potius a quadā humilitate animi
q̄ ex molestia factū crederē imprestiarum ex ipsa ciuitate hui⁹
modi hominib;: qui nullas contentiones fugiūt: vt ceteris digni
tate prestat videātur. Tu (velim) dignitatē meam cōmendatam
habeas. Et pro sapientia tua p̄tea meas quantū poteris: contra
potentiā illorum hominū tuearis. Uale.

Quāquam sperem de meo in te aio satis tibi p̄suasum esse:
tamē ea scribā que ad bentuolētā meā pertinebūt. Mol
lem rā submissio aio eses aut tātū iuvidā quorundā ciuitū
meorū timeres. Nūquā magni viri in nrā repu. fūissent si p̄ vīsi
tate cōmuni villas contētiones aut labores fugiissent. Crede mihi
non hi hoīes tantū possunt: quātū videri volūt in nostra ciuitate
posse. Sed vbi intelligūt alios dignitatē suā atq; honores sibi vē
dicare: remittūt illos ingētēs animos: quos temere sibi assumpse
rant et facile patiuntur socios ac adiutores sibi in hac administra
tione officiorū et magistratuū dari: non dico ambitionis et hono
rō portere nos cupidos esse. Nā qui hoc faciūt: rēpublicā funditus
euertūt. Sed laudo in oībus rebus honestis constantiā: et non de
terreri quolibet momēto a virtute: qui vero sub nomine modestie
lāgu. et ac desidie fese dederūt: hi nec patrie: nec sibi viles clues
reperiūt. Non ergo (si rempublicam tibi caram habes) timere
cuiusquam hominis potentiam: cū libere dicas ac facias quicqd

ad amplitudinem civitatis accedere intelligas. Satis enim senties
tibi presidij esse apud illos: qui omnia more malorum: constitui ac
decreui volunt. Si quid autem erit in quo possim tibi auxilio esse
cognosces me tantum nostre amicitie tribuere: quantu (salua liber-
tate) a me fieri excoitarique possit. Vale.

DOn possum non conueneri: cum ab hominibus vel insimi-
cis vel inuidis negligentiam pro rep. vici mihi video.
Quis enim multis annis in urbe nostra fuit: qui ma-
res pro comedis nostre patrie contentiones suscepit q̄ ego ipse:
qui nullū inquam pro repu. labore aut pliculū fugi? Si ergo pudor
aliquis in eis esset: puderet certe illos cines laceſſere: qui nihil all-
ud agunt: q̄ ut homines equalibetate utrantur. Sed nisi me sec-
tarī desinant: experientur me esse illum qui soleo quoties iniuria
laceſſitus sum neq; hoc tantum mea causa: q̄ reipublice causa: fa-
ciam. Juuat certe cū ad te scribo: omnia loqui libere que sentio.
Non enim arbitror salutem meā a cōmuni virilitate se iunctā esse:
mallem tamē ipsi meliori animo essent. Non sum (crede mihi) vi-
ciscendi cupidus. q̄ si bono animo in repu. fuerit: sentient maiore
me dignitatis eori: q̄ iniuriarū rationē habiturum: vides quis sit
mihi animus. Tu vero vtrū fecerint: eris nichil (ut soles) ad hāc
rem socius atq; adiutor. Vale.

Quantum sim litteris tuis cōmot?: melius ab amicis & a ne-
cessariis tuis intelliges q̄ ego ipse ad te scriba. Nihil enim
puto in nostra republica esse: quod sit molestius ferendū: q̄
pro benefactis nostris malefacta referri. Nō tamē odio malorum
nostra innocētia est deponēda: sed eo studiosius in républicā incū-
bendā: quo plures inueniuntur: qui vel inuidia vel alio dolore: in
nostra studia inuehūtur. Quē locū ulterius nō psequor: ne vide-
ar tue sapientie (que summa est) diffidere. Molestiā vero tuam nō
satis possum pro tua dignitate vel cōmēdare: vel admirari. Quid
enī sanctius ab ullo nostrū potest fieri: q̄ odia que reipublice cau-
sa suscepimus: eiusdem reipublice causa deponere? Quicqđ enī
a te gestum fuerit: habebis me ad omnia sociū atq; adiutorē. Nā
siue illi reconciliati fuerint: siue in sententia tua manserint: nichil
scio te sine causa facturum esse. Vale.

Durimū semper nostrā républicā amaueram: sed nūquā
magis: quā hodierno die. Nā cū ante omni officio meo
illa non tantū indigeret: non putabā tāto studio in illam
incumbendum. Nunc vero propter maximos bellorū motus ui-
vadis circūsonare videntur: cupio vehemēter probare omnib;
ciubus meis: quā beniuolētia atq; amore sum in publica oīm fa-

lute. Utinā meliores casu possem in ea cū labore et periculo meo
versari. Sed postq̄ ita fortuna (que aliquādo fuit nobis propicia)
videtur rebus nostris diuturnis inuidere: nunq̄ viuēdi cupidior
fui q̄ hoc tēpore pro defensione patrie mori cupio. Constitutus ergo
omnibus rebus meis poshabitis: ad vos proficiat: ut re omnes
intelligant quis misib⁹ sit in patria: et in omnes ciues salutem. Et
dum rebus ad bellum conficiendum necessaris me instruo: meas
litteras velim in senatu recites: et de consiliis patrū ac de cōmuni
sentencia eorū certiore me facias.

Vale.

Si in nostrā reipu. oēs eodē modo quo tu affecti essent:
atq̄ nō solū periculū oē a patria nostra ppularem⁹: ve
rsi etiā vltro bellū inferremus hostib⁹ nostris. Et quo
magis ceteri sunt pro salute ei⁹ remissiores eo gratio patrib⁹ no
stris fuit iste ingēs ac egregi⁹ aim⁹: quo maxie hoc tēpore vteris.
Recitatē em⁹ fuerūt i senatu littere tue summa cū leticia atq̄ alaci
tate oīm. Nec sibi quisq̄ fuit: qui nō magnis laudib⁹ te extolleret.
sumaq̄ cū beniuolentia plecteret Hortāturq; te oēs vt q̄ pāmū
opportunity tibi aderit: nō differas tuū aduētū. Esti op⁹ celerita
te cū molli nr̄m dleti ppi⁹ accedat. Nec moltos defēlores habem⁹
Ita me ad te scribi p̄fes nostri voluerūt. Ego vero si quid ad illoꝝ
auctoritatē pōt accedere: id ēt atq̄ ēt a te magnopere queso vt cū
repl. causa oīa feceris: tū p̄ nostra beniuolentia que ad summā pue
nit ex p̄fitionē tuā matures.

Vale.

Desperarēnisi rempu. semp plurifeci q̄ aut meipsū: aut
meos liberos Propterea: non possum nō iniquo aīo fer
re maledicta eorū qui nihil aliud studēt. q̄ quo in ea pos
sim infamari. Tu qui diu in illa versatus es: scis q̄ molestū sit non
probari ea que a nobis honorifice pro cōmuni salute allquo loco
dicta sint aut egregie facta. Laudo sapientiam eorum qui nulla ra
tione abstrahi a publicis cōmodis potuerunt neq̄ impediti: quo
minus sp̄ de patria sua aliquid egregiū ac magnū cogitarēt. Sed
nos ea virtute non sumus: vt excepta gratia quā vñusquisq; nos
trum velut fructū ac mercedē laborū luorū desideret: non aliquā
do defatigamur. Nunquā enim (vt de me ipso dicam) tot labores
atq; pericula pro republica suscepisse: nisi ab his facta mea com
mendarētur: pro quibus illa admisi: et essem certe remissior ad illa
ipsa deinceps assumēda si putarē beneficia ad ingratos ciues p̄ne
tura. Quis enim (hac mercede excepta) non maller in pace fine
inuidie vivere q̄ in assidua contentione cum molestia. Alius forte
cū ad maximas res gerēdas: maior esset sius illud sc̄iret. Ego ve
to ita sum intutius vt que propter dignitatē accidentiū non satis

possim equo animo perferre. Expecto litteras tuas: quibus intellega quid mihi sit agendum: aut enim me consolaberis aut ad omnia que male me habebit: magno animo sustinenda tua exhortatio ne fortior em facies.

Vale.

DOn possum dolorē tuū accusare: qui cum benefaciendo multos ad inuidiam incitat eris: nō potest nisi sua cōceptio, a te videri. Sed cū habearis i oībus bus gerēdis pudentissim⁹ magis cogitabis quid tibi respublika cōserere dūt⁹ quid ingratos ciues suscipe cōueniat: Nemo em̄ potuit vñq̄ reipub. sa piēter irasci. Nec est ei⁹ ciuis qui se primū esse velit paucorū homin̄ odio patriā velle suo p̄elidio desertā esse. Est (fateor) p̄ mōlesia res et inique ferēda odiū p̄ beniuolentia cōsequi: et quos nostros devictos beneficio speram⁹: eosdē nobis inimicos reddere. Sed ego nūquā tā sumis viris laudem attribuisse: nisi vidisse millos nulla rōe a charitate reipu. vñquā depelli potuisse. Ista velle zetē cogitare aīo: quotiēs hōrū hominū qui tibi videntur preter equū et bonū: nimis graues atq̄ infesti else. maledicta magis te vrgēt q̄ possis equo aīo ferre. Scio tamē hec nundū tibi p̄ tuo dolore licuisse. Ubi vero paulum ista perturbatio tua se remiserit: uteris ea virtute ac modestia: qua soles in ceteris rebus et magnis quidē vti. Nollem enim: vt gloriam quam recte factis consecutas fuissi eorum causa deponeres qui nihil magis intēdūt: quā vt bona estimatōe te expollent. Meū sūt consiliū: vt aliquādo cōcludāt̄ quo magis ab aliis tua gloria ipugnatur: eo studiosius et reipub. et bone fame inseruias.

Vale.

Quomodo in periculis reipublice me gesserim ⁊ si tibi renūciatum esse non dubitem: tamē quo certior de omnibus rebus fias: illud ad te scribo nūquam maiori virtute cum honestarum esse ueoz maiore periculo quā his diebus cum apud inimicorum castra pugnatū fuit. q̄ nisi nostri milites ardentissime in hostem irrūsissent ac fortissime pugnādo se ipsos abieciissent. tellis hostium certe victoria alterius partis fuisselet. Nouus enim exercitus noctu fuerat (nobis ignorantibus) in castra inimicorum admissus. Die autem oriente cum signa ad castra hostium admissimus repente ex ipsis portis omnis eorum equitatus emisus fuit. Nostri vero nouitate perculti primo impetu nisi sunt ex aīce cedere. Quod vbi a me intellectum fuit statim cepi nostros equites circuire atq̄ adhortari: vt memores patrie essent vel lentoz magis pro gloria quam pro vita dīnicari. Jussi autem par tem nostrorum equitum se succenturiare. Tunc pugna acrior resituta est: ⁊ tantis viribus virtutisq̄ concursum: vt vscop ad sextam.

horam dies (equo marte) dimicatum fuerit. Nostris pedites qui iam periculo essent exempti: pedibus eorum incurvabant equites equis tibus. donec nostra virtute paulatim vidimus acies inimicorum pugnam substra here. Tunc via nobis ad victoriam aperte fuit. Nec cito a bello destituimus quod fugando atque cedendo fugentes: castra illorum simul inuasimus que res multas ciuitates ad so cietatem nostram induxit: multas etiam in fide confirmauit. Nec omnia ad te breuiter scripsi. Nam de singulis que a nobis non minus fortiter quod feliciter gesta fuerunt: doctior his fies: qui huic bello interfuerunt: quibus ego litteras meas commendaticias ad te commisi.

Vale

Gaudio mediussidius tu reipublice causa: tum etiam tua quod bellum nostre reipublice periculosus confecisti. Nam paulo antequam tue ad nos littere delate fuissent: rumor exortus fuerat: nostros pedites fere omnes cesos: et equites nostros turpissime ab hostibus nostris fugatos. Que res multum aios omni ciuium perturbauerat. Sed postquam litteris tuis: et sermone eorum qui ex castris hoc veniebant renunciatus est de victoria exercitus nostri incredibile est: quam leticia mentes omnium tenuerit. Nemo erat qui cum virtutem militum laudasset: non te maxime admiraretur. Cognoscabatur tua disciplia militaris: et auctoritas extollebatur. Illud vero mirum in modum oes admirabantur: quod facta ex ipsius prouiso inimicorum eruptione (nostris cedentibus) non solum bellum restitueris: sed etiam ipsos victores fortissime pugnando in castra ipsa cotuleris. Immortalitate (crede mihi) hodierno die: et gloriā apud clues tuos consecutus fuisti: nec ullum opinione omnium tantum potest deinceps patrie incaruere: quod tua virtute non conficiatur. Quare te etiam atque etiam horro et rogo ut hunc animi quez pro defensione nostre reipublice suscepisti: non deponas. Nec dubites (etiam si pro patria moriendum esset) nullum periculum defugere. Nullum enim malum potest tibi accidere: quod si cum eternitate glorie comparandum fuerit: non modo paruum: sed nullum oino non debeat viderit. Vere quod hec sepius a te recognita scio: sine scrupulo facio. Et illibet tibi prius persuasero: neminem animis multis in nostra ciuitate fuisse: cui nostra respublica plus debere fateatur: quod tibi vni. Vale.

Ovia pietate patrem meum semper excoluerim: nemo potest me line quod tu ipse di iudicare. Nam ei morbo et senectute et sibi gravis: et aliis molestis esse ceperit: scis cum quo omni non perierim. Semper enim putavi omnes labores et molestias non solum fortiter: sed etiam humaniter pro illo esse ferendos. quod si quid perturbationis in ea re acceperit: id totum sua magis causa quod mes

cōtractū erat. Hoc ad te nō sine causa scribo. audio quotsdē mīhi
a maluolis hominibus detractū iri. q̄ si hoc factū mēū ab oībus:
aut a te intelligeretur: nibil maledictis eorū mouerēt. Szcū plu-
res sīnt quibus vīta mea nō satis est perspecta facile evenit ut ho-
mīnes ad male credēdū paratiōres sīnt: q̄ prudētes ad bene iudi-
candū. Quare ne opinionē quā apud clīes sp̄ optauit: aliqua mea
negligentia aut tarditate amittam. vide vt si oī quando huiusmo-
di sermones de me consingi: aut disceptari auferis: fame ac noīs
mei ratōem habeas. Nec mīori studio defendes: quē sp̄ ad oēz hu-
manitatē atq̄ modestiā adhortatus fuisti. Vale.

Dilecti, est qđ te magnope perturbare debeat: si tuā famā se-
pe impetū audis ab his: qui nulla pre laudiā sūr cōstituti
Est em̄ puetus mos: t̄ iueterata p̄uetudo vt nūq̄ equo
sīo alienā virtutēm hi ferant: qui maxime a virtute absunt. Sed
maledictis eorum occurrit: t̄ magis vīta q̄ verbis omnēm inui-
dorū orationem cōfutare: et sapiētis et docti hominis est. Quod
ergo me hortaris vt defensionē tuā suscipiam: prudēter facis. Nā
et honestius hoc officio sp̄ in aliena causa: q̄ in nrā vītimur. Et q̄
sepe mīn⁹ hoīes a maledictis temperāt: cū hi sit absētes quib⁹ de-
trahere in oīno est: q̄ dū adslit: fit vt hmōi sermonib⁹ sep̄ q̄ tu
intersim Quantas vero contētiones p̄ te suscep̄ti aduersus eos
qui magis inuidia q̄ alia ratione tibi detrahunt: malo te ab aliis:
q̄ a meis litteris intelligere. Illud habeto: me nūq̄ inuidiaz neq;
cuiusquā oīlū tantissfacturū: quin tue dignitatis t̄ fame rationem
oībus antepōna. Vale.

Oarem meam iam vltimē senectutis: omni officio atq;
pietate p̄sequor: qđ melius ex sorore tua: femina prudē-
tissima: q̄ ex me cognoscet. Illō vero nō racebo: menū
quā in maiori honore habuisse q̄s hoc ipso tēpore: quo fere ab oīb⁹
derelinquitur p̄opter multa que illa etas habz fastidienda. Qua-
re si quis aliter tibi de me dixerit: caue ne cuiquā assentias. Nō ei
hoc a te scriberē: nīsi innocētie mee cōscius mīhi essez. Tu vero si
aliquid secus ab emulsi mīla (quos multos habeo) tibi relatū
esset plus mīhi vnl quā oībus illis credas. Nībil em̄ aliud mali stu-
dēt: q̄ vt te ex ista opinione dimoueāt: quā de me fecist. Ego ve-
ro suā inuidiā paruifacio. Modo memor sis me illū esse qui cum in
oēs velim humanus viderit: tū marime in parētes et necessarios
meos cupio officiosus dici. Vale.

Quonādē tua pietate atq; officio nunquā dubitāserim
tū maxime litteris tuis delector: quas testes vis ēē virtu-
tis tue: ne tacēdo cōfirmare videaris ea: que dete mīcl

hoies spengunt. Si illud multo magis a te cauendū erit: qualiter
altius de tuo (in matrē tuā feminā) ibecillē atq; decrepitā) aīo p̄ sua
deas: q̄ mihi sp̄l cui oīa studia tue hūanitatis nō nup sunt perspec-
te. Guadeo ergo tibi: vt omnē suspicōne apud alios diluas. Quā
tū em ad me attiner: nihil iudico a te pretermis̄: quod a bonis lit-
teris prestari parētibus deceat. Uale.

Quo animo in parētes fuerim: alias hoc vno intellexi. q̄
humanis excesserunt. Quotiens em memoria eorū repe-
to: nunq̄ postea visus sum vnam diem in leticia egisse. Cum etiam
cōspectu & cōsilii eorū priuatus sim: nec facile dicam vtrū felici-
or sim q̄ tales parētes habuerū: an miserior: q̄ nunc ornamēta at
q̄ adiumenta vīte. more ipso rū amiserim. Sed vna res hūc me
um maxie dolorē auget q̄ neq; pietas: neq; mea modestia potest
quorundam inuidiam submittere: et eis persuadere: vt a suis ma-
ledictis temperentur. Utinam postea q̄ neq; humani casus om-
nibus hominib; cōmunes: nec pudor aliquis: aut reverentia na-
ture potest eos inhibere: talia maneant apud eos gaudia qualib;
ego noctes et dies desiderio eorum afficio: vt aliquādō intelligat
quid sit eos amittere: qui nobis debent vita nostra esse chartores.
Neminem quidem arbitror (nisi qui forte huiusmodi hoībus sit p̄
quam similis) qui non malit sine cura opibus & ceteris bonis abū-
dere: q̄ cum eisdem cum labore et molestia. Nunquā enim (vt de
meipso dicam) vniuentibus illis optimis parentibus meis: quidvl
la molestia aut sollicitudo fuerit: intellerti. Nunquā eis vita func-
tis: vna noctem integrā sine villa interruptione quietis duri. Et
hoc est quod vehementer me perturbat: cū illi mibi obisciāt nimia
cupiditate vtendi opibus: ex arbitrio meo mox parentū meorū
letatū esse. Una res tñ facit inimicorū meorū cōtumelīā: equore
aīo ferre q̄ habeo te summū amicū: neminem ex tuis ciūibus vel
auctoritate vel virtute inferiorē: quēnon dubito posse horum ho-
minū sermones et maledicta facilissime cōprimere. Scio nō patie-
ris me hoc indigna cōtumelīa ab hoībus inuidis affici. Qd & si cer-
te mibi p̄suaseri: tamē rem pergratā facies si quod de hac resentī
es: ad me perscribes. Uale.

Ego de tuo in parentes ac necessarios animo et p̄setate:
nunquā putau esse dubitandum. Sed cum omnib; ho-
minib; non eque nota sit tua pietas: facile euenit: vt a
lī p̄ iudicā: alī quādō errore: et quādō cōsuerudine detrahendī
poti⁹ quā laudādi aliqd de te p̄singāt aut credāt. Utrū aut aliqua
tua culpa ea res p̄tracta sit & si optime de te iudicez tamē id maxi-

me est considerandū. Posset enim accidere ut etiā boni viri non bene de te opinarētur: si male veteris pecunia a tuis parētibus relicta. Quare etiā atq; etiā tibi prouidēdū est ne vel in cultu splēdidi oris: vel in coniugio ac in ceteris rebus sumptuosior q; vel mos patrius: vel dignitas maiorū tuorū: vel ipsa facultas ferat. Vide mus enim his rebus sepe hīmōi sermones inter homines habent: q; fame detrahant: et plures int̄micos q; amicos comparēt. Sūt enim nōnulli in ciuitate: quibus anim⁹ doleat: q; una que respublike adiumento: cōmodis amicorū erant ab optimis ciuitibus industria et labore cōparata: debeat temeritate et intemperātia adolescen- tiū consūptū iri. Nō puto hec vicia in te esse. Sed ea tibi commemo ro: quo sis in omni vita tua honestior et magis abhorreas ab oī imodesto sumptu et ab omni societate eorū qui sunt cōmuniis diuisi- tū adolescentiū perniciēs. Quantū vero studio meo aut diligē- tia fieri poterit fame tue rationē habebo: siquid idigne de te reser- ri audiam. Tu autem dabis operam ne cum ego officium meum laudauerō: ipse aliqua in re bonam estimationem hominum dimi- nuss. Vale

Quantū omnes necessarios meos ex aio colē: facile intel- liges si mea studia in illos cogitabis. Chari em̄ sunt vnicu- los sui. Sed neminē eorū quos noui puto vñire: qui lios maiorū beniuolentia psequatur q; ego meos. Nō possū ergo satis admirari: quid homines quidā possint de me cogitare: quos nec superiora in meos officia: neq; beneficia possunt mouere: quin mihi detractū vadant. Sed verba (vt video) illis ad alias res desūt. Nolunt otiosi esse et poti⁹ volūt maledicere: q; beneloqui habeo tamen in hac egritudine et molestia animi vñū hoc leuamen: q; in ea ciuitate vñimus in qua satis vtricq; notis sum⁹. Non efficient au- tē vt ego a mea cōsuetudine discedā: et quo magis illis oculi cre- pent dolore sp in meos studebo et officiosior: et benignor eē. Quicquid aut̄ studij a te p me fieri poterit aduersus hīmōi hoies toū id p nostra veteri beniuolentia suscipies. Vale.

QAgna ex epistola tua molestia pcepissim⁹: nisi tua in oēs necessarios officia satis oīb⁹ ciuibus essent pspecta. Nū quā em̄ min⁹ pro tua dignitate q; pro mea iollicitus fui. Sed cū nemo sit qui nō optime de te iudicet: poti⁹ arbitror cauen- dū esse sue dignitatē: ab his qui ex animis hoīm̄ bona estimationē tuā cupiūt leuare: q; vt tibi sit de tua fama dubitādū. Si vero ali- ud de te audire ptingat: nō certe dissimulāter id ferā: sed et faciā vt qui ad maledicēdū de alio parati venerant: ipsi se multo peius audiāt. Quicquid aut̄ illi ptrate moliant: nihil est q; te magnope-

pturbare debeat. Validior enim opinio est quā boni homines detefererūt: q̄d ut possit ab huiusmodi hominibus violari. Vale.

SEmper amicitia quae ex honestate esset: in primo colus: neq; aliud quicquā in rebus humanis magis p̄ me tuli. Nunc vero turpissimū esset huius siue virtutis: siue conuenientis rationem negligere: quā sepe multis reb⁹ et maximis ante posuissim. Que me ad hec impulerit ratio: dicā. Ego enim sic mihi persuasi: aut nullū esse bonū in vita: aut illud esse cū amicitia coniunctū. Qd si tantū studio nostro fieret: non tantum bonū istud admirarer. Sed cū videaz ab ipsa natura omnes homines ad hec perduc ac fere p̄pellit: vt simul viuant ac seipso diligāt: nemo est qui hanc rem non diuinā iudice. Nō tamē equis omnes ad amicitiam veniunt: sed quo magis quisq; virtute et ingenio valet: eo si rectius ac melius illis accēmodat. Videlicet enim (pter varia hominū studia) alios utilitatem in amicis sperare: alios et honores: quidam ad illā excitantur: vt habeant cū quibus se oblectent. Sa piens vero oēm amicitie fructū in honestate reponit. Ego autem cū amare non nisi bonos homines constituissim: caui ne aliud sequerer: q̄d quod ipsis placere intelligeret. Fui postea in ea re rātā attēt⁹. vt enī curarē: ne hoc officio a quo q̄d meorū vinceret. Dicā quod verū est: homines ut placeant diligant. Nūquā magis diligō: q̄d dū aduerseris amicis meis succedunt. Etenim et si minē aduerteris illis optē tamē illud mihi summū tēpus amicitiae vides. vel q̄d tunc magis operā nostrā amici expectāt: vel q̄d nunq̄ potuit q̄s ex aio amare: nisi cū aliqua inest amicis egritudo: que vel cōpatiēdo me deri possit. Faciebat me præterea hec res in amicitia magis officiōsum q̄d mihi p̄mittebā nō posse ab illis nō amori quos tā diligebā que ratio et si nonnūquā me sefellerit: nūquā tamē defatigabor in amore meorū. Spero enim posse mihi his rationibus multorū hominū animos conciliari. Nā et tu ipse me ad hanc rem sepe adhortatus fuisti. Feciq; tantis sensēciā tuā: ut nullius magis. Videbis itaq; pro tua sapientia: si quis de me tibi aliter dixerit: ut pl⁹ amico veteri q̄d hominibus credas. Vale.

DUllum iniquā tātū vel periculum: vel labore putauī qd pro cōmodis amicoū fugiēdū arbitrarer. Neq; est ylla alia res tanta (virtute excepta) q̄d amicitie preferēdam iudicem. Id etiam te sentire puto. Cōiecturam enim de meipso facio. Scis nos eundem preceptorē habuisse: qui posse aquam ē scola. Cōcessimus nostra amicitia semp̄ cum annis crevit. Siue enim in republica versaremur: siue in priuatis rebus: seu in urbe: seu in rure essemus: semper ut rerum omnium ita et cōsilliorum magnā

Inter nos societatem habuimus. Nullum tamē adhuc tempus fuit
(preter mutuā inter nos conuersationē) in quo officiū meum de-
siderares. Utinam fortune tue maneant nec vllam indignam con-
tumeliam patiaris. Sed vbi alius rebus tuis accideret: intellige
res quo in te animo essem. Unum est: quod maiorem in modum
non solum te rogo: sed etiam obsecro: vt (cum maxime te diligas)
non patiaris inuidorum hominum verbis nostram amicitiam di-
uellī. Et magis apud te valeat memoria nosti. Amicitie (que visos
a puericia incepit) q̄ oratio eorum qui hoc tēpore marie student
quomodo possint amicitiam nostram intermittere. Probo enim
vt nō solū maneamus in amicitia: sed etiā hī iudicemur q̄ a nullo
alio amore ac beniuolētia vincamur. Vale.

Quid nostre amicitie cōmonefasias: magnā certe voluptate percipio. Juuat enī et nostre amicitie reminiscit: r̄ oī
um studiorū que postea ī etate adulta īter nos magno cō-
fēsu celebrauit⁹. S̄z hoc male a te audio q̄ nescio quid de nrā ami-
citia videris suspicari r̄ dubitare ne ab iuidis hoīb⁹ labefactetur.
Quid alijs de hac re dījudicēt: nō satis scio. Ego vero illā amicitia
q̄ ex honestis officiis p̄tracra sit altiores puto radices habere: et
firmiora fundamēta: q̄ non dico debeat (nā id quidē certū est) sed
ne possit quidē inuidia: aut detractōe aliquorū hoīm cassari. Qua-
re si quā de meo in te aīo suspicionē admisisti: queso eā deponas.
Nā cū ceteris in rebus semel a me suscep̄tis semper volueri con-
stās videri tamē id maxime in amicitia seruādū putavi. Quid de
me iudicaturus sis p̄ tua prudētia ac huānitate p̄spicies. Quod
autē ad me attinet: dicā. Nūquā certe magis te ex aīo colui: q̄ ho-
dierno die. Pretermis̄ ergo hoīs suspicionib⁹ us: finē faciam⁹
r̄ quod s̄d me scribis studeam⁹ vehemēter vt oēs hoīes beniuole-
tia ac amore vincamus. Vale

Dulta sunt que a me magno prosequēda studio censem.
Sed nulli rei maiore opera dō q̄ vt oēs qui me amant
plane intelligent se nō minus diligi et obseruari. Quid
tibi v̄su accidat: nescio. cōcipio tamē bene de te. Sed vide ne opl-
tionē meā fallas Turpissimū em̄ esset tuos nō amare: a quib⁹ ma-
xie diligieris. Hoc: quale sit breui cognoscā in causa. Pomponij:
qui tuus necessarius est et verus amicus. Hūc si deserueris. nō
ex tuis erit: qui a te non ab alienetur. S̄z ego marie: qui te ppter
illū amare cepi. Puto: non patiaris nos mutare sentēcias: nec all-
ter q̄ olim de te opinari. facies em̄ vno tēpore oīm amico tuos
rū lacturā quale nōdū expertus fuisti. Quod ne tuo vītio accidat
etiā atq̄ etiam terogo. Vale.

Si causa pōponit iure defēdī poterit nihil omittā qđ in rē suā facturum sit. Sin autē iniqua erit neq; eius necessi-
tudo: neq; ei⁹ familiaritas (que mihi ver⁹ est cū illo) pī⁹
apud me potuerūt qđ equitas et iusticia. qđ autē omnīū fere ami-
corū (vt scribis) faciēdā sit a me iactura: nīl cōmodis illius obtēm
perauero: non puto eo indignitatis peruentū: vt quos virtute et
honestis officiis ce... p̄gauit: eosdem recte faciēdō omittā. Quo ve-
ro aīo (si a me preter sentenciam animi tui iudicatu fuerit) si eam
rē latus tuū erit iudicare. Nam qđtū ad me attinet: ego bene de-
te iudico. Nec arbitror te p̄ Pomponio quicquā: nisi qđ bonū sit
et equū rogare. Hancrē: quo aīo sim i oēs affectus: etiā sine cuius
quā precibus vltro eram illip̄ prestaturus. Vale.

Doste qđ togā a patre sumptū: nullam ego rē putauī ma-
iori studio custodiēdā: qđ vt aduersus eos gratus videre:
a quibus plurima et maxima beneficia suscepīsem. No-
lim igit̄ illis credas quī (vt animū tuū a me remoueant) consuntur
tibi persuadere nunq; me habiturū tuis beneficiis gratiam. Ita
enī vīta īstituit: vt ab his quib⁹ aliqd deberē: nunquā possem iure
accusari. Sed qđn id marime apud te stēdūt: vt eis fidē habeas;
qđ marime vellem vt te presente de hac re disceptarem⁹ Nisi enīz
illos refellero: vt se facti sui peniteant: nihil est quo ī ceteris re-
bus velim mihi fidem haberī. Vale.

Quod ī referendis gratis semper attentus fueris facis
rem et tuis maioribus et te dignā. Nec est quod aliter quis
quā adhuc mihi de te retulerit. Nescio an tu male ab alio
intelleris: aut que ego ignoror tu forte meipso melius scias. Si
vero aliquo signo conjectaram facies: me de tua nūc gratia dubi-
taturum: mallem hic ī presentia qđ litteris a te audire. Quod si
feceris non permittā te ī hoc errore diutius esse. Vale.

Et si de meo ī tuos necessarios anīmo satis perspectuz
tibi sit credā non tamen possum facere: quin alliquid de
meo ad te officio scribā. Savideo enim tibi omnia facere
cōmuniā: que a me summa cuī voluptate gesta sunt. C. Appulle⁹
homo tibi familiaris: cū vi tēpestatis in portū nostrū appulisset:
essetq; legū et consuetudinis patrē nostre ignarus: in vīsu questō-
rum nostroū merces ex nauī sustulit: que cum a publicanis inter-
cepte laz essent: ipsa res iā plane ad confiſcationē spectabat. Nec
dubiu⁹ erat: quin a se subuerterētur. Sed cū illīc forte adessem: ce-
pi quisnam esset: p̄cūclarī. qđ postq; intellexi cū ex tuis necessarīis
esse statim ad prorōrem accessi: ignoratiamq; hominis peregrini
allegauit. Quo die id obtinui: vt confiſcatiō suspendereſ. Postera
fij

vero die cū amicis meis accessi ad iudices quibus a pretore cognitio huiusmodi cause mandata erat. Dicui: non posse nostris legibus quod per ignorantiam contractum esset: tanquam dolo factum conuinci. Multos habui in causa tui amici adiutores. Dimisim⁹ itaq⁹ hominē illū saluis rebus suis: a quo melius intelliges: quā studio vsus sim ī suo periculo. Hoc libēter a te scribo: vt scias oēs qui tibi amici sunt: etiam ad me coli. Vale.

Didē q̄ littere tue mihi deferetur C. Apulei⁹ diligēter mihi exposuit te oī officio atq̄ beniuolētiā ī se vslū esse: nec te p̄r⁹ cōquievuisse: q̄ se restitutū ī integrū vidisses. Ego vero ⁊ si maxima que mihi retulit voluptatē receperissim⁹: m̄ magn⁹ amoris cumul⁹ ad priorē beniuolētiā accessit: cū idē postea tuis litteris significari mihi itelleri. Anno eī⁹ maxime C. Apulei⁹. Nā vtoz eo familiarissime. Et est ea virtute atq̄ modestia: vt nemo sit cui non debeat suo merito charissimus esse. Cogita ergo quātū faciā q̄ nullū a te officiū sit: p̄ eius defensione p̄termissum. Cupio aliquid accidere: qd̄ in tuā rē nō vlo pacto cū tuo incōmodo ventre velle: in qua re possem tibi gratiā referre. Spero (intelligeres) nichil a me vlo tēpore maloz studiō suscep̄tū: q̄ v̄t gratiā quā tibi īmortalē habeo: re ipsa probarē. Si quid autē cognosces: in quo mea opera possint: tuis prodeſe: id maxime īmpetratū iri a te patiaris: vt quo ī Apulei⁹ nuper officio vslus fuissi. ecēdē pro tuo iure velis me ī omnes tuos v̄t. Vale.

Vlāquā futurū putarem: vt studiū meū ⁊ cura quā pro tua salute suscep̄i magis in te posset cumulari. Sed incredibile est quantū singuli d̄ies meo in te amore adiūciāt. Nā post quā te amare cepi: nullum tēpū fuit in quo non hoc de te cogitarem: ⁊ sermonē de te sepe haberem. Si quādo aliquos tibi familiares p̄uenio: quib⁹ cū vellim qua prudētia ⁊ humanitatē lis: apud illos cōmemorare: sentio meū ī te amore duplicari: ⁊ longe plus quā credi potest: meā ī te beniuolētiā augeri. Quotīē ēī⁹ mea in beneficiis (que quotīde sunt maiora) animo cōsidero: ea res p̄ sīno amoris meo tantū adducere: vt iam te magis q̄ oculos meos diligam. Nullum iraq̄ mihi finē amandi te facio. nec aliud est quod magis cogitem: q̄ v̄t tibi et hominibus satis gratius ī te videar. Sed tanta sunt in me tua merita: tantus tuis beneficiis cumulus accessit: vt non dico ad referendam gratiam: sed ne satis ad dicendum quidem (meo iudicio) par tibi esse possim. Illud autē magis pro tua natura q̄ merito meo considerabis: quāto affec... atq̄ beniuolētiā: non quisbus facultatibus: ad referendam tibi debitam gratiam: magno animo ac studio paratus sum. Vale.

Domi nis in me officiosus es nimis grato animo. cum plura
mels in te beneficiis attributis: q̄ vere misbi attribuenda
cognoscā. Nullū enī est tēpus in quo nō maiozē gratiam
attuleris: q̄ plus a me acceperis: aut non aliquo tuo vel insigni
facto: vel egregio dicto meisuz antecesseris. Sed hec est tua hu-
manitas ac summa in oībus rebus modestia: beneficia que ab illis
acceperis: magnificare tua aut nulla: aut peregrina putare. q̄ aut
amor tuus (qui meo iudicio ad summū puenerat) quotidie maior
fiat: plurimo certe gaudio/leticiaq̄ afficioz. Quid enī potest esse
q̄ magis me in amicitia nostra delectet: q̄ te nullū modū ei rei fa-
cere ī qua nibil vñquā nimis esse potest? Patior ergo facere illud
iudicū: q̄ de me fecisti: modo ea res sit que tibi p̄suaserit: nullum
tue in me benivolētie oportere finē cōstitui. Quātū īgī animo cō-
tēdere poteris tātū me amabis. Idē etiā ego de te facere p̄posui
et hūc vnl̄ rei maximā operā dare: vt nō minus a me amari te su-
dices: q̄s ego tū multis allis signis: tū his litteris tuis vehemēter
a te diligi atq̄ obseruari iudicem. Vale.

Cum te valde semp amauerim: nūquā tñ magis optauis q̄
hoc ipso tēpore: officiosus in re tua videri. Ita quidē ra-
tio negotiorū tuorū poscebat. Nā nisi pedibus z manib⁹
elaborassem vt meliori loco restua esset: certe de tuis fortunis ac
tū erat. Nūquā sollicit⁹ de te esse desitui donec oīa tua in tuto col-
locauit. Cōueni amicos sponsonē pro te feci. argētū numerauit.
causam tuā egi. ipsos dentq̄ aduersarios tuos de oī spe sua delecti
multaq̄ que lā pturbata z cōfusa erāt: labore meo atq̄ industria:
in sedē suā ac loca resluit. His aut exitus cause fuit: vt oēs aduer-
sarij tui: fracto animo z magna cū indignatione: ex ipso iudicio ac
lite cederent. Sententiā aut quā pro te iudices tulerūt: p̄ hūc ta-
bellarū ad te mitto. a quo meli⁹ q̄ a me disces que a me tuo in ne-
gocio gesta fuerūt. Hec tibi nota esse volui: quo meus in te antm⁹
melius perspectus esset. Vale.

Sollicitudinē ac studiū quo in causa mea usus fuisti/ z lau-
do/ z admiror. Sed lōge magis ipse anim⁹ quo ipse vte-
ris delectat me. Nibil enī video: qđ ad bāc tuā in me be-
nivolētiā addi posuit. Utinā possim quātas habeo tibi gratias: ali-
qñ re ipsa referre. Sed hoc tibi p̄suadeas/ velim/ memorīa tuorū
in me beneficiorū futurā semipaternā. quantū enī aio evlti potero:
tantū efficiā: vt de nulla re sepius cogitē q̄s vt ea semper faciam que
te velle atq̄ expectare intelligā. Ceterū: fortune aut imprudentie
assignabitis: si quid erit in quo tuis imortalibus in me officijs quan-
tum oporteat satissimamente non videar. Vale.

Debenter in omnibus negotiis que pertinere ad te cognoscō: omnē labore meū curā: atq; studium consumō. Neq; hec a me scribūtur: vt velim nullā a te mīhi gratiā debēri: qui tuo merito sā dudū oīa debedo. Ita enim de me es meritus: vt nībil tantū sit qd pro te suscipere: ac pro te p̄fiteri nō debeā. Si qd ergo est in tua re quod a me fieri possit: id insolutū: nō antecessum accipies. Cogita nullā rētā arduā esse: quā nō utē esse levissimā modo intelligā: aliquid officiū meū tibi prodene. Fac ligitur: vt se p̄de reb⁹ tuis ad me scribas: nec p̄mittas me esse otiosum. Tūc enim ate me maxime diliḡ putabo: cuz magnū aliquid quod in tua re sit: persepe mīhi imposueris. Vale.

Que a me de tuo amore scribis: vītata sunt: et iā antiqua. Quādo enim tēpus fuit: in quo negotia mea pluris nō feceris q̄ tva. Nouā tamē semp̄ voluptatē p̄cipio: quoties de tua bensuolētā aliquid audio. Nec minorē animi sociūtāte ex tuis litteris p̄cipio: q̄ si de his rebus inter nos cōmētaremur de quibus ad me scribis. Nō nego quin tua presentia multū voluptatis mīhi inferet. Sed nescio quō euenit: vt nostre cogitationes magis obtuse videātur: cum eos ipsos quos diligimus intuemur: q̄ dum illis absentsbus: eorū de nobis studia: sermones/ et consilia nobis cum ip̄si cogitamus. Puto hoc ideo nobis accidere: q̄ nostri affectus habent aliquid maius aut nobillius: q̄ nostri sensus possint attingere. Possidētur quidē animo vbi etiā sunt recōditi. Rētaq; mīhi pergratā facies: si quotiens habebis: cui possis tuas ep̄stolas cōmittere: semper aliquid ad me scribas. Tortiens enim tecū esse video: quotiens tuas litteras lego. Nec p̄mittā amicitā nostram esse otiosam: si quid accidat in quo vel tua mīhi possis operā prodesse: vel ego tibi mea. Vale.

Dominē hodierno tēpore viuere puto: qui me uno infortunatio sit. Tanta enim me circūstant in cōmoda: vt nullū ego illis exitū videā nisi quē mors mīhi attrulerit. Nam ego ita miser sum: vt iam nō habeat fortuna: vbi possit me ferire. Amisi patriā i qua diu cū honore et dignitate floui. Paternis bonis mīhi interdicti est. Socios quos in republica habueram: vis bellorum ciuium absumpsit. Omnes qui amici fuerūt: aut perierūt aut in eadem calamitate mecum sunt. Quid amplius restat mīhi misero: nisi vt tot malis morte finē iponā. Crede mīhi non solū consilio careo: sed etiā amēs factus mīhi video. Releuabā oīm mīhi egritudinē animi aut aliquid legēdo: aut scribēdo: nū aut nulle prorsus artes sunt que me delectet. Desidero maxime presentiā tuam. Spero aut dolēdo meū: aut cōsolando: aliquid so-

latiū in tanto merore meo mihi afferes. Uix possem fieri (qua pau
dētis semper ac sapientia fuisti) quin aliquid mihi a te esset consilium:
quo minus acerbe oīa pferre. q̄ cū ita potes: comēde ut huc occē
das: aut si te occupationes detinēt aliquid ad me scribas. Putas-
bo enim: vt cū feceris: mihi aliquā huic morbo (si qua est que possit
afferrī) medelam inuenisse. Vale.

Tanto me dolore littere tue affecerūt: vt ego ipse maxime
consolacione egeā. Nā vt semper in rebus letis nostri sen-
sus conueniebat: ita postea q̄ illa perturbata etq; abiecta
sunt: quibus diu inter ciues tuos floueras: nō minorē animo per
turbationē sentio: ac si omnia rebus meis accessissent: quāquā qđ
potest magis dici meū: q̄ quod tuū est. Habes ergo me magis tua
rum erūnarum socium etq; participē: q̄ consolatorē. Sed vbi ea
mihi vis ingenij essent aut magnitudo: qua te possem aut litteris
aut presentia mea cōsolari: vno certe et eodē tēpore aliquod auxi-
lū veriq; nostrū simul attulissim. Verū nec p̄ me satis valeo: neq;
ad hanc rē idoneus magister vñquā fui. Quod facile possum: hoc
p̄ficiam. Diebus primis ad te accedā: et si dolēdo meror levatur
(quāvis hoc genus cōsolationis per alienū sit) nihil in tuo dolore
minuēdo pretermittā. Interim aut̄ consilium aliquod a litteris et phia
metuoberis: et memor eris te marciū liliū esse. Cū em̄ fere omnū
hominū qui hac nostra etate viuūt: unus habearis sapientissim⁹:
cogita q̄ id cōueniat ex p̄fectioni eoū quibus notus es: te dolore
vinci: qui semper prosperā fortunā modeste tuleris. Hec a me nō
scribo. Sed cū oculi multorum in te cōiecti sint: sepe hominū sermo
nem de te haberi audio. Ego vero illud respōdeo non posse te nō
sentire tantā calamitatē ac iecturam rerū. Sed tamē oīa p̄ tua sa-
piēta equo aīo feras: neq; p̄ illū tibi abesse puto: neq; remediū:
quo huic egritudini medearis. facies ergo qđ ego in hoc tuo do-
lore maxime cupio. Stabis aīo erecto et pferēdo: vñces fortunā
que te prius vicit. Si hoc feceris: maiorē certe gloriā ex tua victo-
ria: q̄ ex oībus rebus iacturā referes. Vale.

Tantis incōmodis hoc tēpore afficio: vt neq; auxiliū mihi
sit: neq; spes/ neq; cōsiliū. Tu qui habes quo hanc meam
egritudinē possis leuare: fac ad me scribas: quāquā quid
potest esse: qđ a te possit michi in tātis malis afferrī. Excessit enī
vis bulus mali oīa studia humana: et remedia et eo loci res mee p-
uenerūt: vt (qđ aīut) ne ipsa quidē salus etiā si vellit: possit me his
malis eximere. Tēprabis tamē: et si quid erit quo mihi possis opē
aliquā afferre: nihil ex p̄tingētib⁹ omittas. Narrarē hoc loco quo
in statu essem: nīl et dolor me p̄pediret: et his essem: q̄ fortunā meā
fūij

satis nosceres. Plura tamē ad te p̄ lacrymis scribere nō possum
sed tu officio tuo ac pietate in me fungere. Vale.

PAllem te posse aliquo meo auxilio: q̄ consilio iuuare
que facultas si michi adesset: certe nulla res meā in te
benivolentiam ac pietatem impeditisset. Sed postquam
id quo d maxime in tua aduersitate oprabam a me non potest fieri
id ad te consilium meum scribo: quo ego sepe in reb⁹ meis adver-
sio v̄lus fui. Cum enim aliquando in simili fo...ia fuisse: vt que
preceptis hominū aut philosophorum: aut consolatione amicorū
dolorē meū leuare non possem: longe a conspectu ciuitatis et
earum rerum quibus priuatus fueram: discessi. Nam he re solēt
cum aspiciuntur: nimis exacerbare animū: et reuocare deliderū
prioris fortune. Cepi igitur vitam in solitudine agere. Videbas
multa que natura prodūisset: suis rebus contenta: nec sibi inui-
dere. Cogitabam turpissimū esse homini: qui rationis ac diuinita-
tis particeps esset: non posse consilio acquiescere. Illud autē esse
nefandum: non putare le posse prestare inter homines: nisi his re-
bus ornati essemus: que neq; natura sui excellunt: et ad improbos
v̄berius plerūq; q̄ ad bonos eveniunt. Confirmauit equidem ani-
mū meū his rationibus atq; exemplis. Et qui nulla priuorati-
one perturbationibus meis remedium inuenire poteram: ita om-
nibus curis leuatus fui vt non tantum merorem meum depone-
rem: sed etiam iudicarem aliquando me felicorem q̄ prioribus
opib; tanquam aliquibus impedimentis ad bene viuendum: ex-
emptus essem. Si ergo volueris tecum attentius iudicare: nō vi-
deo cur non sis magna ex parte tot malis tuis ac molestiis magnū
aliquid remedium allaturus. Nam bene de te spero: et si paululū
dolor iste tuus se remiserit: tanto facilius his mediis v̄surum te
iudico: quanto magis ceteris hominibus virtute ac sapientia pre-
stas. Vale.

Eores mee perducte sunt: vt iam pluribus incommodis
vite affectus sim: q̄ vel ipsi erāt inimici mei sperare auli
sunt. Non habeo ad quem potius me conuertam: q̄ ad
te ipsum: qui valde amando id fecisti: vt solus in me consolando:
magis apud me valeas q̄ ceteri omnes amici Nemo etiam est qui
vel sapienter prouidendo: vel constanter defendendo plus te vno
in hac nostra ciuitate possit. Videbis ergo quis exit⁹ fortunē mee
sit. Omnis quidem spes mea in te solo est posita. Suscipe ergo
hanc pro me curam: nec aliquid in expertum relinquas. Cogitasi
me potes exprimere ex his malis quibus sine fine discrutto: malo-
rem me tibi habiturum gratiam: q̄ parentibus meis ex quibus

vitam accepi. Erit autem mea res tibi maxime glorie ac honoris si potentiam (que tibi est maxima a fortuna tributa) ad salutem amicorum tuorum attuleris. Propius ad deum certe nemo potest accedere quod his hominibus consilio et auxilio adesse: qui non suo vitio: sed hominum inuidia: calamitate premuntur. Vale.

Et si litteras tuas semper atrente lego: tamē etiā sine illis saepe de tuo casu admonitus eram. quod autē nō te officio meo praecipuerū: nō mea culpa: sed temporis fuit. Cupiebas enim preoccupare litteras tuas: et efficeret: ut prius te iuuari in his tuis molestiis animi tui sentires: quod audires. Sed cum id malignitate hominum perfici non potuerit: curabo ut non minori studio te defensum a me intelligas: quam si de mea salute: ac de fortunis meis ageretur. Turpe quidem et non ferendum esset: quod ego (qui semper innocentes homines in eorum causis defendi) paterner hominem qui summa familiaritate: ac benivolentia michi deuinctus sit: meo presidio: meaque protectione in defensum esse Bono itaq; sis animo: et tibi persuade: me potius omnia incommoda perpessurum: quod fortunas tuas: et eam spem quam de me conceperisti: relaturum. Vale.

Nolite sunt incommoda mea: quod ut eis quisquam possit mendicare. Unū tamen habeo in his malis remedium: quod ea non sunt a me diu perferenda. Spero quod mors me cito ab his soluet. Quid autem est quod tam viuere me delectet: aut cui spei me referuo. Si enim omnes homines simul inniteretur: vix mihi posset esse auxilio. Sed hoc in his malis meis fruor solatio: quod sine cuiusquam hominis iniuria vixi. Nemo est qui in famam obsecere posset. Quod si eorum similis esse voluisse (quibus maxime dissimilis esse studebam) fortassis hic loci non peruenisset. Sedeat res ut volunt: nūquā me penitebit: neque doleo: quod benefaciendo multorum hominū animos contra me excitauerim. Ipsi videant: quod iniqua ratione tot mihi casus aduersos eorum oda parauerunt. Companā ergo meipsum: et quādū michi viuendum erit: cauebo ne virtutē (si qua in me fuerit) cum fortuna amiserim. Sentio non posse me diu huiusmodi malis conflictari. Nā eo etatis perueni: ut in prosperitate viuendi: non multum possit mihi vita prolongari. Noluite eruminas meas ignorare: qui si quid unquam locundi in vita habuist: semper mihi conscientius fuist. Vale.

Dicitur minus optabam: quod ut ista etate in qua es: tot mala nunciares. Nūquam ista tibi esse ventura: quisquam posset mihi persuadere. Cum enim memoria repetto nemini unquam te nocuisse: multis ait vel consilio: vel opibus tuis

te auxilio fuisse maxime admiror si hanc fortune contumeliam sat-
tis constanti animo ferre possis. Quid enim nūc molestissime fer-
ret: se posse multos labores ea etate omnis turbulentissima expe-
riri: quam decebat omnis otium et tranquillitatis porum esse. Com-
patior equidem tibi: et aliquando acerbius huius tue calamitatis
indignitatem fero: q̄ tu ipse perferrem q̄s molestius: nisi eam in te
virtutem cognoscerem: que tibi satis presidij afferat. Nam et quo
animo sis: cum superior vita demonstraret: tam . . . dīplūm maxime
ex tuis litteris cognoui. Recte enim iudicas nullum malum ope-
tere magnum videris: quod breve futurum sit. Si quid est: quod
aliquam animo acerbitudinem afficerat: id puto esse: q̄ mala que no-
bis accidunt: non expectata fuerunt: quamquam pro tua sapien-
tia illud iudico: nullum tempus fuisse: in quo non preuidens nihil
in his rebus fluxis existere: quod sit firmum aut slabile. Utterio
ergo his remedij s̄ hoc tēpore que multo annis ante comparasti.
Quid tibi consilijs mei afferam non habeo cum ipse in omnibus re-
bus meis tuo semper vsus fui. fortunas meas labores ac meip-
sum libens tibi offero. Idq̄ te maxime oratum volo: ut omnia in
bonis tuis numeres. Vale.

Olam graue mīhi sit in senectute ppter inopiam seruire:
facile potes ex te et alijs cōiectura facere. Sed hoc inter-
nos refert q̄ tu paupertati assuetus es ego vero cum in ma-
ximo splendore et habudātia fortune semper vixerim: nō possimi
tugum illud perferre. Ceteris fortasse rerum prosperarū memo-
ria molesta est: ego vero non solum hoc malo crutior: sed etiā cum
huiusmodi incōmodorum nunquam expers fuerim eo minus pa-
cientiam possum habere. Utinam in miseria natus essem: aut q̄
beatē vixerim: non meminisset. Vide quot incōmoda me circu-
stavit. Olim opes nedum michi sed omnibus familiaribus et ami-
cis meis abunde suppeditabant nunc vero cogor presidium ab al-
ijs expetere. In conspectu et in ipsis oculis hominū cum magna
dignitate (vt nosti) versabar: nunc aspectum ciuilium meorum non
possim sustinere. Quid mīhi creditis animi esse cum hospites me-
os quos aliquādo splendide excepti: nuper propter paupertatem
et inopiam meam nō audeam aspicere pudet calamitatem meam
illis confiteri. Mendicare autem apud eos quibus ipse multa so-
labam erogare nimis erubesco. Est ergo mīhi sepe animus igno-
tas terras querere vbi me inter nō notos recundam. Et certe nī
rebus meis alijs status sit breui illud facturus sum. Sed tu qui
semper omnem fortunam meam cōm̄yhem tibi duxisti si quād ha-
bes consilijs me iūtabis. Vale,

Quid tibi consilij mandem: non satis habeo: cui pro diu-
turnitate malorum meorum non suppetit: qualiter ipse
michi videar. Paupertas (ut ad me scribis) ideo tibi gra-
uis est q̄ non es assuetus agere. Illud vero michi nimis est mole-
stum q̄ eam spem amissi que dum vulnus recens erat: finē malis
meis cito promitterebat. Tu autem adhuc es in ea spe a qua ego lā
excidi. Sed ubi te malis miseriorem dicas facile sic concedam mo-
do non neges me longe maiori paupertate premi q̄ ego perferre
possim. Si te potest societas miserie mee leuare satis presidij ha-
bes: quāquā ego nūquā sententiā illorum probauerim qui illud di-
cunt minus vrgere mala que multos socios habeant: michi vero
multo minora mala mea videntur si neminem locum haberem .
Hoc autē nimis male me habet q̄ amici mei michi nō possunt auxi-
liari. Quid sis acurus melius disces ab his qui aīo tranqillo sunt
q̄ ab homine cui fortuna cum opes auferret simul cōsillium absti-
bit. Illud possum ad te scribere omnia prius a te esse tēptanda q̄ a
tuis discendas. Vale.

Quo in statu fuerim aut in quo positus sim nō te puto igno-
rare. Illud autē me perturbat maxime: q̄ neq; animus:
neq; consilium est michi quo possim me iuuare. Non sum
enīs sic a natura institutus: vt dolorē meū possiz dissimulare nec
sub his preceptoribus educatus: vt paupertatē meā foriter pati
possiz. Scis q̄ molliter fueriz a parentibus meis nutritus. Nun-
quā sperare poterā hic indignatis peruentuziri: vt his opibus
deciderē: que magna virtute parta essent: et omnibus bonis ciui-
bus prodessent. Sed mea consilia: fortuna fecellit: et illū floren-
tissimū statū meum in quo diu beate viri: ab expectato discussit.
Credebam enī aliquādo his aduersitatibus finē esse: aut (quod tristis
prouerbio dicitur) tēpus hoīb⁹ egritudinē ad mere. Sed retrū
q̄ falsiū experioz. Nā et ira fortune seper recrudecit: et quo diu-
tius his incomodis atq; molestiis conflectoz: eo semper me dete-
rius hæbo. Pudor autē in palmis mibi obstat. Nā si forte amicis
meis me ostendere: et meā confiterer inopia: multa ab illis veni-
rent presidia. Tanta confusio meū animū tenet: vt potius malim
inopia perire: q̄ paupertatē meā detegere. Nostī q̄ durū sit homi-
ni non ignobilit: et quid sit aīo ingenio: supplicare alteri. Cūr qui-
dē induci potuit: vt has ad te litteras darē: qui m̄hi sume familia-
ris es. Sed tua fides ac benivolentia: omnē meā cunctationē dis-
cussit. Tu pro nostra amicitia etiā atq; etiā videbis: si quid erit in
quo apud nostros amicos iuuare me possis. Illud enī ego pre-
mia verecundia: facere prohibeo. Vale.

Legi nuper litteras mihi a te missas ex quibus magnam
fane perturbationem accepi. Sed tibi subiector; q̄ tarde
ad me de summa iopia tua scripsisti. Nam iudico si hoc ad me
impeditum rescriptum fuisset: cū amicis nostris operā dedissem norā
graui et molestia esset tibi paupertas tua. Sed (ut video et ad
me scribis) pudor fuit tibi (impedimento: et est commune nobilita
tis viciū: q̄ nō minus graue sibi est: alteri propter iopiam supplica
re: q̄ egere. Tibi ergo imputabis: si (amicis tig. orantib⁹) diutius
q̄ oportebat: hāc molestiam perpessus fuisti. Quod in stat curabo
ne in posterū sis amplius his incommode: in quibus adhuc fuisti
idq̄ tanta molestia perficiam: ut neq̄ tibi verecundiam ullam in
cutias: neq̄ amictia negligētā. Mitto ad te pauculas pecunias
donec melius per me et amicos nostros prouidebitur. Noli (que
so) de amicis tuis desperare. Ego (ut de mespo dicam) constitui
ut nullo pacto (me abundante) villa de rerum familiarium inopia
laborare sinam. Idem omnes qui te prius amabant: sentire de te
iudico. Vale.

Si uito meo (quod multis accidere video) ad inopia re
dactus essem: aliquanto fortunam meā equiori aīo per
ferre. Sed cum omnia preter mea studia: bene multis fa
ciēdo aduersa acciderit: nō satis possum acqüiescē. Nūq̄ iducere
anīmū potuisseim: ut ab illis male acciperer: in quos ego semper
frugis ac liberalis fuisseim. Que a me extat in ciues nostros benefi
cia et officia satis nosti. Qualiter vero in me grati fuerint: hoc tē
pus maxime docuit. Cū enim homines quos mihi pro cōmuni salu
te inimicos feceram: in me consiprassent subornasset op̄ iudices et
falsos contra me testes instruxissent: quis eorum sus meum defēdit
Aut quis tueri dignitatem meam voluit: Sed merito illud eveni
re sentio: ut illos ingratos experiar: in quibus diligēdis nulla de
me ratio habita fuerat. Scio enim ac verū esse itēlīgo qđ in veri p
uerbio est: omnes qui aliorū causa in laqueuz incidentū suo pericu
lo se absoluere. qđ si res mihi in integrū rediret facerē pfecto q
vicem hanc dolerent. Interim ego pena pendo. Sed hoc nichil
ad eos. Scripsi hoc ad te nō quo in te desperata tuū consilium ac
presidiū expectem sed quia leuare dolorem mihi ydeor: quando
de meis incommodestecū loquor. Vale.

Nonde re noua ad me scribis nec mihi ignorata. Quoties
enim huiusmodi fortune indignitatem credis et meisplū
et item alios se penumero ciues et graues et egregio pre
ter bonum et equū sustinuisse: quanq̄ hec calamitas nostra nichil
ad tuam tamen sit (nescio quomodo) ut mala que in ciuitate sunt

Vsitate: nos minus premant. Malo tamen a sapientia tua huic perturbationi mutueris auxiliū: q̄ a vulgari cōsuetudine. Nam illud scio futurum: vt nullā rea magis tuam egritudinem leuet: q̄ q̄ nī chil horum tuo merito tibi acciderit. Et longe sententiā in qua modo es: mutabis: si malozem de morib⁹ tuis: q̄ de turbatione que adhuc recēs ē rationē habueris. q̄ vero in re desperata: nec presidiū neq̄ consiliū causa ad me scribis (sed quia iuuat te de incō modis tuis mecum loqui) facis rem inter amicos vicitam. Idem ego facere soleo quotiens animo discrutor. Malorem quidem p̄ tem molestiarum mearū deposuisse mihi video: cum amicis meis omnīem perturbationem aperui. Hoc gaudeo plurimū: et tibi gratias habeo: q̄ me ex multis delegisti: apud quem curas tuas deponeres. Nam tum pluribus aliis signis: tum etiam isto me valde a te amari iudico. Cetera que ad consolationem tuam pertinēt tūpse melius (vī spero) tua virtute: quam meis litteris prospicies.

Vale.

Si vīlum inopie mee finem aut presidiū futurū sperarez nichil tam durum esset in hac mea fortuna: quod non magno et inconcuso animo perferrem. Sed cum nulla prorsus me spes habeat: quid est q̄ in vita dūtius manere cupiām? Solebā annos meos a die natālī sepe numerare: vt intelligere rem quantum temporis secundū naturam mībi restaret. Tūc maxime viuendi cupidus erām: quia tunc nichil erat: cur vitam accusarem. Nunc vero nibil michi prolixius annis videtur. Alij mox bos ac mortem magis timent: quā lapienti conueniat. Flectit in tē pestate: et cupiūt rebus amissis ex naufragio euadere. Et percussor telum iugulo admonuit miserabiliter exorant: vt vite sue misereat. Ego vero que isti horrēt: iā desiderare incipio. Nec aliud matus iter molestias meas notū est michi: quā vt cito extinguar. Sed quid hec ad te scribo: qui me nisi dolendo meū nō potes iuare. Et hoc vno miseriō: sum: quo etiā te miseriū video q̄ me diligis: non parū assert michi inter has molestias solatiū. q̄ autem preter illū dolorē quo affligeris: etiam te in partē doloris mei trahā nimis egrefero. Sed p̄ tua molestia (que summa est) fortiter egritudinem meam feras.

Vale.

Quid ad te scribam nescio: quia ita perturbato animo sū: vt neq̄ ratio: neq̄ consilium in me vīlum sit. Male enim alteri potest consulere: qui ipse maxime consilio indiget. Quid possem facile tibi prestare: hoc polliceor: dolere tecum: pariter et accusare fortunam: que nostras res aduersas pro debitis addit. His igitur remedis possunt te iuuare: si ea sunt appellā

da remedia: que animi egrotantem incurabilem reddunt. Mallem
tamen potius ad tuam virtutem recurreres: q̄ exemplum hominis
amentis vtereris. vt ego remedium quod nullū ex meipso video:
ex te (qui sapientior es) possum mutuari. Nullus enim hodie vis-
uit: qui facilis huic mozo meo (qui iam ab initio inueteratus
est) facilis q̄ tulpe mederi possit. Qd si feceris: duos simul uno
et eodem remedio curaueris. Vale.

Quo me credis animo esse: cū fortunas meas ab omnibus
amicis desitui intelligo: Que res ita me perturbat: vt mi-
chilsum mutatus esse videar. Non expectabam: vt qui
officio meo illos iuisset: nunc simul ab his omnibus desitutus
esset. Sed hec sunt nostrorum ciuitatum artes: cum res nostre fecū
de sunt: omnia vltro polliceri: certare verbis de summa beni-
lentia: de fide: de constatia cum his: qui nos vere amant. Si vero
ventos mutatos esse videant: rationem fortunarum suarum: ac li-
berorum potius q̄ amicorum humanam esse dicunt. Nihil de an-
tiquis officiis: nihil de benefitiis acceptis cogitant. Et quos sine
periculo tueri possent: facile patiuntur a se desertos esse. Hecce
admonere possunt si prudens es: ne (dum tue res adhuc sunt pse-
pere) huiusmodi amicos tuo incōmodo tibi compares. Nemore
melius potest docere: quid sit hoc tempore cauendum: q̄ ego qui meo
periculo prudens factus sum. Vale.

Dilem incommodeis aliorum q̄ tuis admoneris: qui sem-
per me valde amat. Sed postquam res iste se habent:
vt quod minime optabam sis ab amicis tuis desertus:
qui a te se penumero defensit fuerunt: cautior in meis rebus ero:
nec maiorem rationem amicorum habebo: q̄ modorū meorū:
q̄ si homines ea integritate vite et constantia essent: qua olim fue-
runt nulla arbitraria tanta incōmoda que pro amicis essent fugēda.
Nunc vero cum in amicitia utilitatem propriam: aut delectationē
aliquam: magis q̄ honestatem sequimur: omnia videtur nichil ad
tempora in quibus sumus referēda. Illud autem cauebo: ne quis
amicorum vincat me sua benivolentia: aut officio. Et si illud mis-
accidet vt ab aliquo me vere intelligam amari nullum ego modū
officiis meis: aut amori meo in illum faciam. Sed ne ab omnibus
te desertum esse iudices: ego quem forte in numero amicorū non
habebas) pollicor tibi operam meam: et quod illi non sine scle-
re neglexerūt ego paratus sum defensionem tuam suscipere. Tu
vero admonebis: quibus adiumentis opus tibi sit: et ego ne, pe-
cunia: neq̄ consilio tibi deero. Vale.

f J N I S

CSupplicatio singulis diebus
ante crucifixum dicenda.

Domine mihi et deus mihi Christe Iesu tuam solam usum ad mortem profiteor fidem: et de tuis erga me beneficiis immortales tibi ago gratias: et de mea aduersus te ingratisudine veniam suppliciter peto: oportet: ut tuo pro me effuso sanguine mea omnia deles peccata nullo mei per quam exiguidoloris habitu respectu: sed amarissimae potius tuae passionis: quae sane mea scelerata mihi animo fixum est debite confiteri eo posito et quidem firmissimo mori malle: quam mortaliter in posterum peccare: quod ut exequi possim: mihi concedas queso ita me gratia munens tua: ut supra omnia te: et sicut me propter te amem proximum: et quas hodie effundam preces: tibi gratae futurae sint: et quicquid a spiritu corporeoque proficiatur: in laudem tuam semper fiat: hoc enim: donec vnuam: facere intendo neque sane tantum spe praemij aut supplicij timore: quantum tuae gloriae desiderio: pro qua omnia tolerare omnino vellem: etiam si eterna misericordia reuelaretur: a qua bone Iesu sicut uniuersalis saluator es: ita nos omnes salvare velis profunda intercedere humilitate matris tuae: et aduocatae domino nostrae virginis Marie. Amen.

CGasparini Pergomensis clarissimi copiosissimorum orationum epistole Parisiis mira arte ac summa cura Alexandri Alistaræ de Mediolano Impresse. Anno domini. Mcccc. lxxxviii.
Die xvi. mensis februarij.

Et reperiūtur venales
ante collegium Nauarre.
apud Lanios.

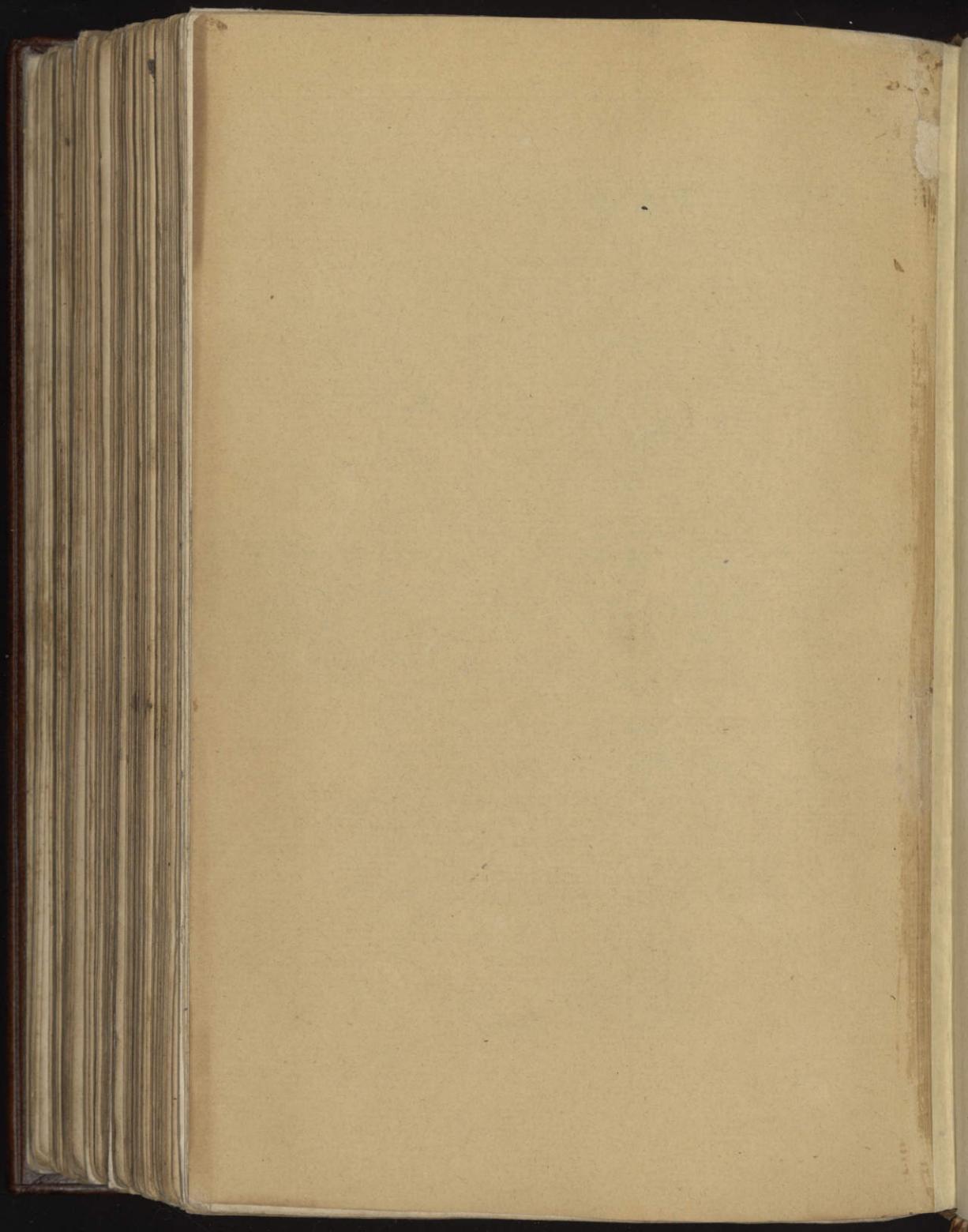
969 7^e partie.

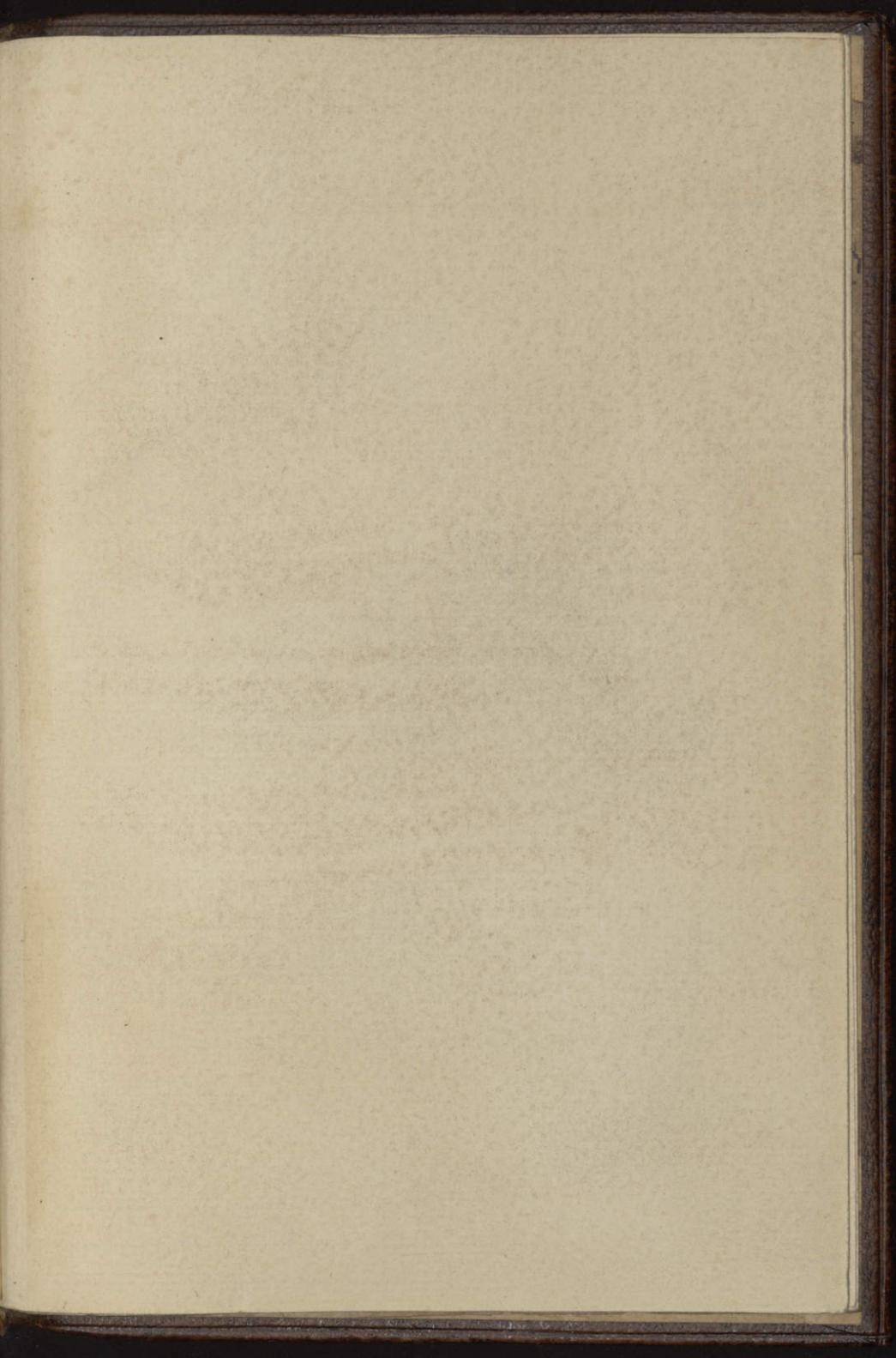
Braddwardin (Thomas).
Arithmetica. (Lond. 1498) in 4.
Double du 802 A 3e partie

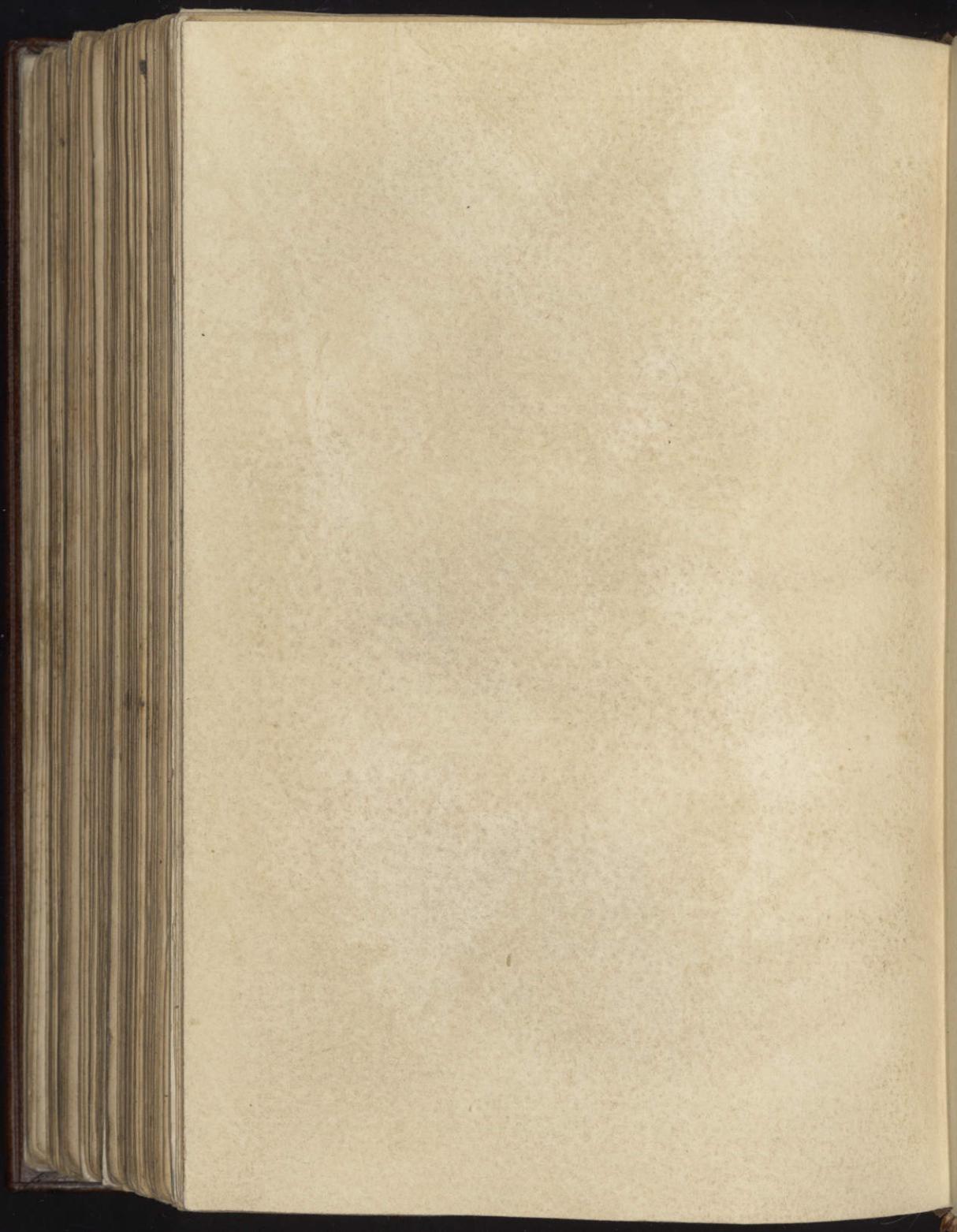
Echangé en 1895 avec la
Bibliothèque Nationale.

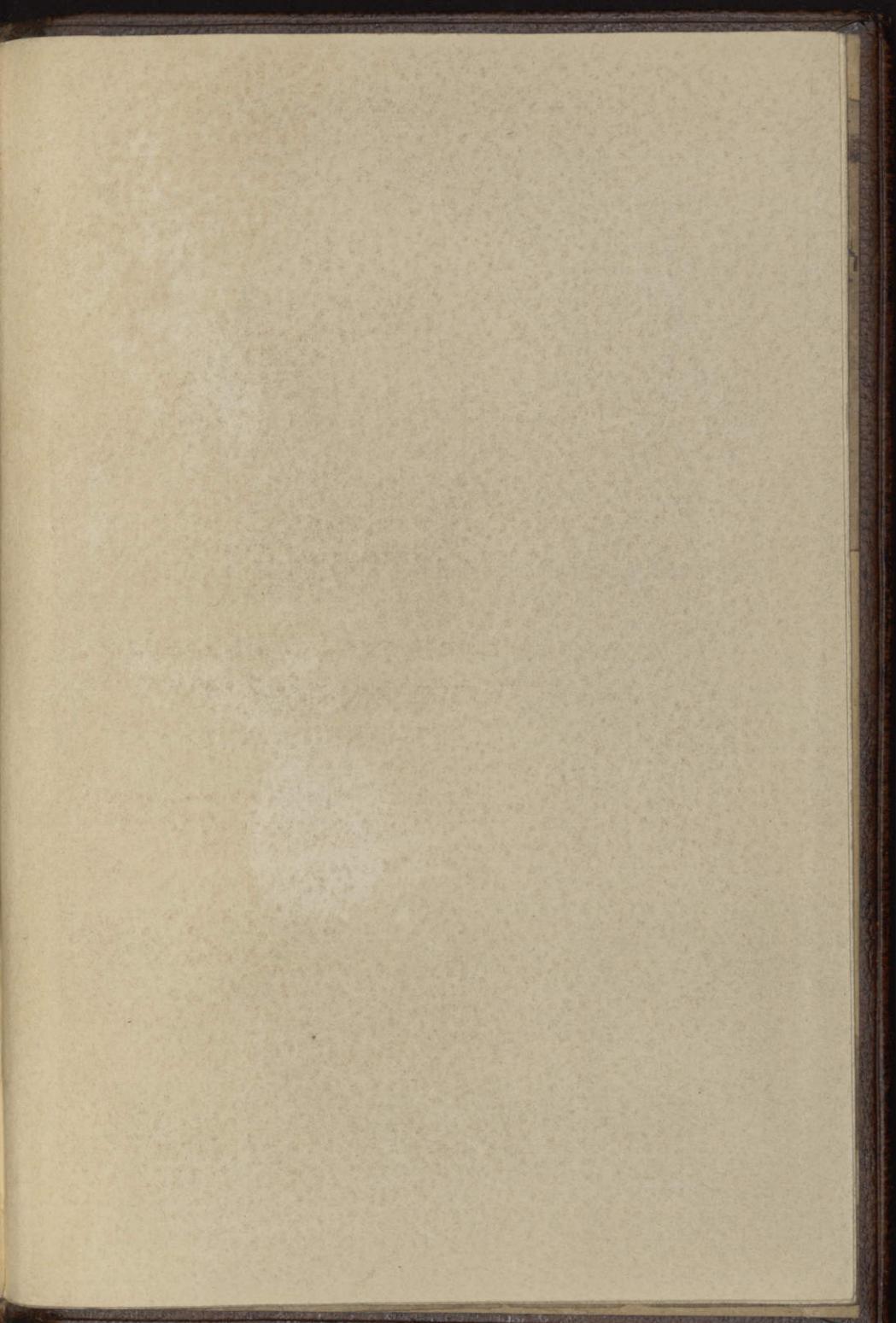

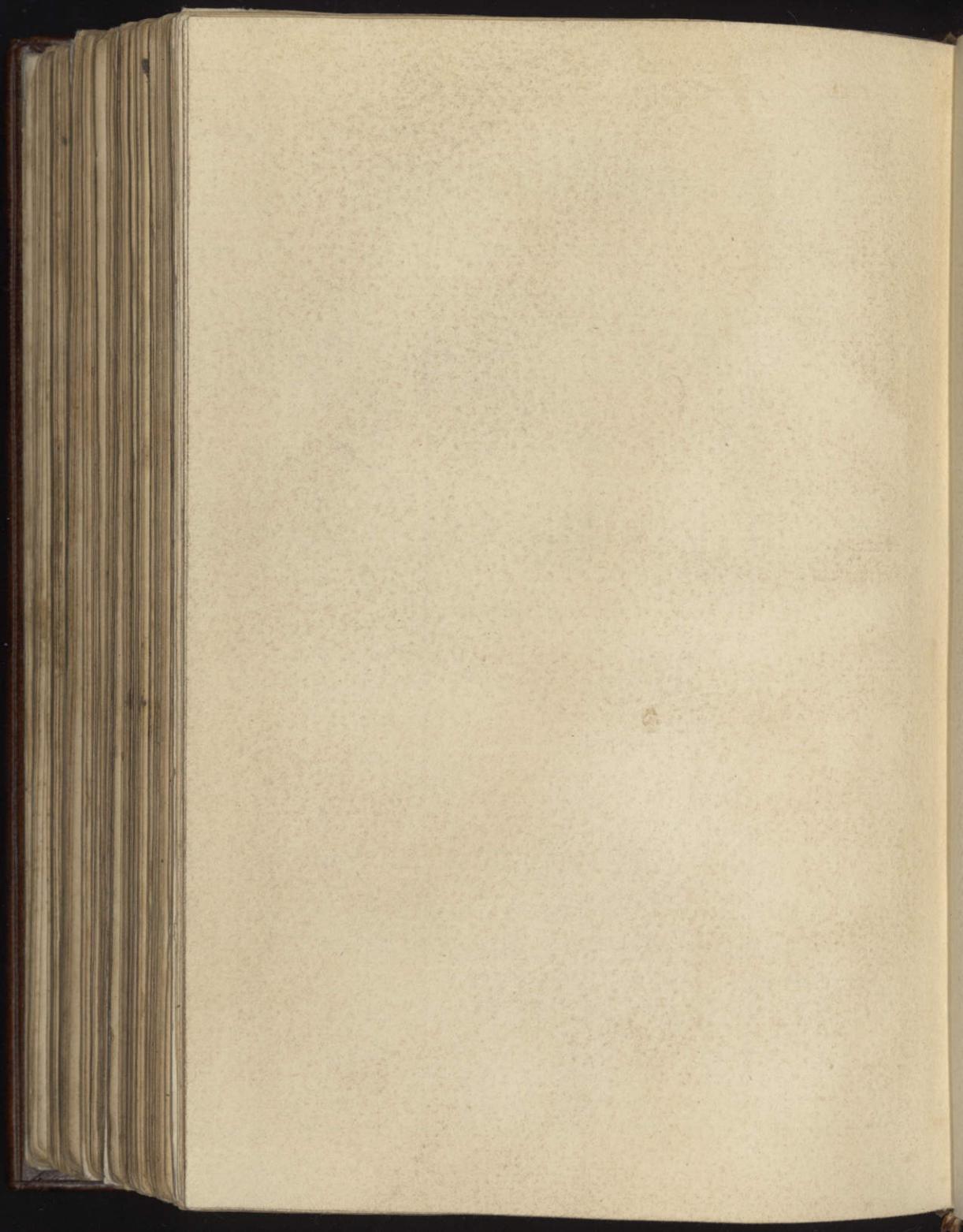
Le 27 mai

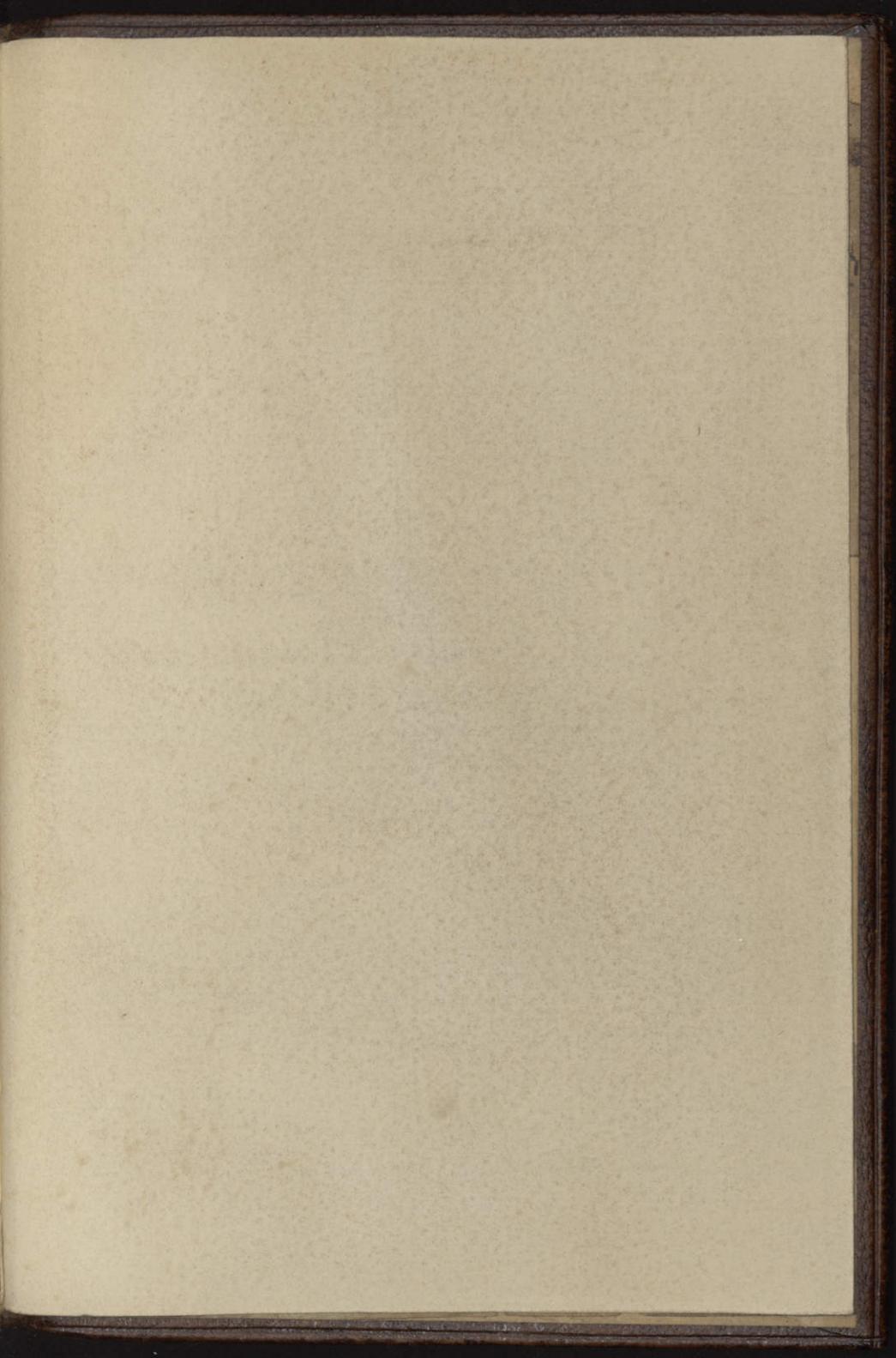

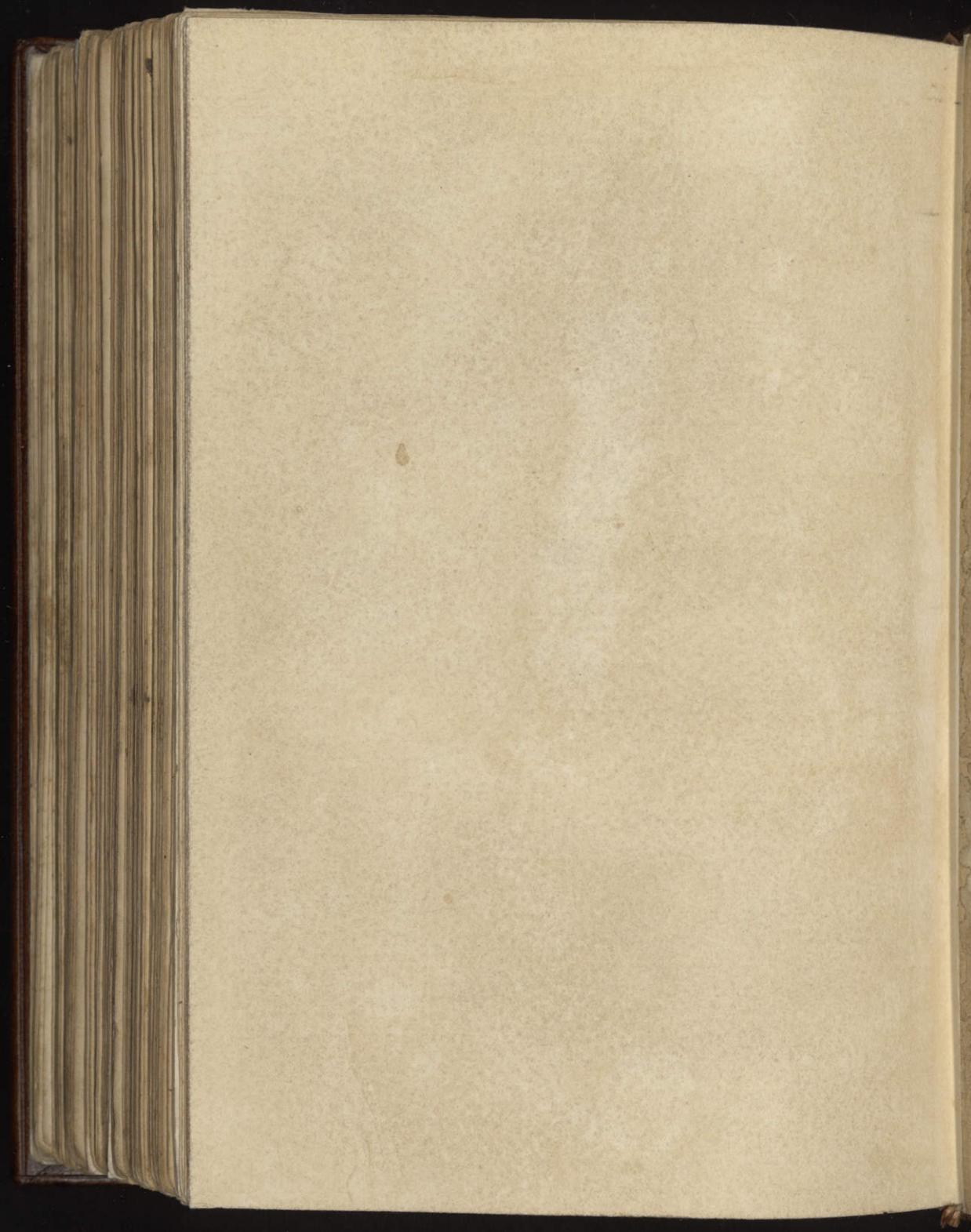

hōc vñ s̄t̄rōrū p̄
S̄p̄ cōm̄nt̄ d̄m̄

p̄m̄y ār̄p̄

n̄ p̄l̄d̄s

ōf̄ t̄r̄e f̄t̄.

ḡt̄

w̄t̄s - 29 -

F̄m̄ ā

P̄t̄r̄s c̄s̄ḡf̄

p̄t̄r̄n̄ h̄z̄ḡ

CE 110

R̄p̄ F̄t̄

c̄s̄m̄

f̄t̄

X

